

Kőbányai Aprók Háza Óvoda
1108 B u d a p e s t, Újhegyi sétány 5-7.
Tel: 06/1/265-0132 (főépület)
06/1/263-0959 (telephely)
E-mail: aprokovi01@gmail.com
Honlap www.aprokovi.kobanya.hu

Iktatószám: 38-I/2022

KŐBÁNYAI APRÓK HÁZA ÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*Komplex szemléletű óvodai nevelés
a pozitív pedagógia eszköztárával*

OM AZONOSÍTÓ: 034428

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezető

- I/1. Az óvoda szerkezetének bemutatása
- I/1. Az óvoda adottságai, szociokulturális környezete

II. A pedagógiai program célrendszere

- II/1. Gyermekképünk
- II/2. Óvodánk sajátos arculata
- I/3. Óvodai nevelésünk célja

III. Az óvodai nevelés keretei, alapeladatok

- III/1. Egészségmegőrző program, egészséges életmódra nevelés

III/1.1. Az egészséges óvodai környezet kialakítása

III/1.2. Egészségre nevelés, gondozás

III/2.1 Boldogságóra Program

III/1.3. Egészségre neveléssel kapcsolatos programok, tevékenységek

III/2. Érzelmi erkölcsi nevelés

III/3. Pozitív szemléletű közösségi nevelés

III/4. Értelmi nevelés

III/5. Anyanyelvi nevelés

IV. Az óvodai élet tevékenység formái

IV/1. Hagyományörzés a nevelés folyamatában

IV/2. Hagyományörző jeles napjaink

IV/3. Játék

IV/4. Mozgás

IV/5. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

IV/6. Külső világ tevékeny megismerése és matematikai tapasztalatszerzés

IV/6.1. Külső világ tevékeny megismerése

IV/6.2. Matematikai tapasztalatszerzés

IV/6.3. Környezetvédelem, környezettudatos magatartás alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.

IV/7. Munka jellegű tevékenységek

IV.8. Esztétikai neveléshez kapcsolódó tevékenységek

IV/8.1. Verselés-mesélés

IV/8.2. Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc

IV/8.3. Rajzolás, mintázás, kézimunka (vizuális tevékenységek) 59.o.

V. Differenciált bánásmód az óvodában, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

- V/1. Tehetséggondozó program
- V/2. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja
- V/3. A fejlesztő pedagógus tevékenysége
- V/4. Az óvodapszichológus tevékenysége
- V/5. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek, gyermekvédelmi feladatok

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei

- VI/1. Személyi feltételek
- VI/2. Tárgyi feltételek
- VI/3. Tervezés, szervezeti keretek
 - VI/3.1. Komplex, projekt szemléletű tervezés
 - VI/3.2. Tervezőmunka elvei, követelményei, kötelezően használt dokumentumok
 - VI/3.3. Napirend

VII. Az Óvoda kapcsolatai

- VII/1. Munkatársak
- VII/2. Óvoda és a család
- VII/3. Óvoda és Bölcsőde kapcsolata
- VII/4. Óvoda és Iskola kapcsolata
- VII/5. Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel
- VII/6. Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálatokkal
- VII/7. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel
- VII/8. Egyéb kapcsolatok
- VII/9. Az óvoda szolgáltatásai

VIII. Legitimációs záradék

IX. Irodalomjegyzék

X. Melléletek

1. számú melléklet: Nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve
2. számú melléklet: Szülői munkaközösségi értekezlet jegyzőkönyve

*“Az ember is úgy nő, mint a fa,
gyökérzetével, kapcsolatai szerteágazó
rostjaival. Minél több, épebb kapcsolattal
szívja a világot, annál nagyobb lombot vethet.”
/Németh László/*

I. BEVEZETŐ

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet) - a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a magyar óvodai nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Programunk a pozitív pedagógia eszköztárát alkalmazva a kézműves tevékenységre alapozódik. Középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést. Komplex gondolkodásmódot igényel mind a tervezésben, mind a megvalósításban.

Pedagógiai Programunk gyakorlata szeretetteljes, biztonságot nyújtó, érzelmekben és tevékenységekben gazdag óvodai életet teremt az intézménybe járó gyermekeknek.

I/1. ÓVODÁNK SZERKEZETÉNEK BEMUTATÁSA

Óvodánk a X. kerületben, az Újhegyi lakótelepen helyezkedik el, annak egyre szépülő környezetében. Fenntartónk a Budapesti Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete, amely működésünk finanszírozását biztosítja.

Az Alapító Okirat szerint óvodánk 12 csoporttal, 307 engedélyezett férőhellyel működik.

8 csoport az Újhegyi sétány 5-7 sz. főépületünkben, 4 csoport a szomszédos, Kőbányai Széchenyi István Kéttannyelvű Általános Iskola egyik épületrészében (telephely) üzemel. Mindkét épületben kialakításra került egy-egy tornaszoba.

A gyermekek csoportba sorolásánál homogén életkorú csoportokat szervezünk.

A főépület és a telephely belső környezetének kialakításakor, az egységes és esztétikus környezet megteremtése a célunk. A nevelés folyamata, egységes elvek és értékek alapján történik minden óvodai csoportban.

Óvodánk szakmailag teljesen, gazdaságilag részben önálló intézmény.

I/2. AZ ÓVODA ADOTTSÁGAI, SZOCIOKULTURÁLIS KÖRNYEZETE

A lakótelepi közeg egy sajátos életteret jelent az itt élő embereknek. Jellemző az elszigetelődés, sokszor az egy lépcsőházban élő szomszédok sem ismerik egymást. Nem működnek azok a hagyományos (falun még élő) erkölcsi, viselkedési normák, melyek az emberek közötti kapcsolatteremtés alapjai. (pl. köszönés minden lakónak, egymásra figyelés, fokozott tisztelet az időseknek stb.).

A lakótelepen egyre több lehetőség nyílik arra, hogy az emberek közösségi élményeket szerezzenek. Az óvoda környezete az elmúlt évek során megújult. A felújított Újhegyi sétányon közösségi terek, játszóterek állnak rendelkezésre. Megszépült az Újhegyi Mélytó környéke, felújították az Újhegyi uszodát és a mögötte lévő szabadidő parkot. Az Újhegyi Községi Ház, a könyvtár programjai nyitottak a családok és az intézmények előtt.

Az óvoda sajátos programjain lehetőség nyílik a családoknak a kapcsolatépítésre, a közösséghez tartozás élményének megtapasztalására, egy nyitottabb életforma kialakítására. Ezért Pedagógiai Programunkban fontos szerepet kapnak a családoknak felkínált nyitott ünnepek, rendezvények.

A családok életében az elmúlt évtizedek társadalmi, gazdasági átalakulásai óriási változást hoztak. A szülők egyre kevesebb minőségi időt tudnak gyermekükkel tölteni. Megszűntek a többgenerációs családok, ahol a nagyszülők várják haza a gyermekeket. A közös élmények, családi kirándulások, az ünnepek szertartása, az esti mese és meghitt beszélgetések egyre kevesebb teret kapnak a mindennapokban.

A gyerekek nagy része már 1-2 évesen bölcsődébe kerül. A szülők sokat dolgoznak, féltik a munkahelyüket, a gyerekek egyre több időt töltenek el naponta az intézményben (8-10 óra).

A család pedig pótolhatatlan érték, mert a gyermek viselkedése, szokásai, érzelmi élete a családi minta szerint alapozódik meg.

A digitális világ pozitív és negatív hatásai erőteljesen megjelennek a gyermekek pszichés és kognitív fejlődésében és a szülőkkel való kommunikáció minőségében. Ezekre az új kihívásokra új módszerek, eszközök bevezetésével reagálnunk kell.

Óvodánkban a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok, gyermekek száma az országos és a kerületi átlaghoz képest is kevés. Az Alapító Okiratban meghatározottak szerint fogadjuk a körzetünkbe tartozó sajátos nevelési igényű gyermekeket, akiknek száma folyamatosan növekszik.

*“Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős,
jó ítéletű, értelmes, tetterre kész,
szép célokért hevülő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet,
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon,
és jóakaraton épülhet.”
(Szent-Györgyi Albert)*

II. PEDAGÓGIAI PROGRAM CÉLRENDSZERE

II/1. GYERMEKKÉPÜNK

Óvodánk a családi nevelés kiegészítője. **Feladatunk** a 3-7 éves gyermekek fejlődésének elősegítése és személyiségjegyeinek kibontakoztatása.

Célunk olyan gyerekek nevelése, akik megtalálják helyüket a közösségben, egymással szemben toleránsak, elfogadóak. Pozitív életszemlélettel, egészséges kíváncsisággal, szeretettel, és tisztelettel fordulnak embertársaik és környezetük felé. Kreatívak, fogékonyak az őket körülvevő szépségek meglátására, formálására. Bízunk önmagukban, társaikban, nevelőikben. Életkori sajátosságaikhoz mértén, optimista életszemlélettel képesek megbirkózni a kihívásokkal, problémákkal. A mindennapi élet gyakorlatában sikeresen, kompetensen tudják alkalmazni a megszerzett ismereteiket.

II/2. ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

A lakótelepi közeg nagyban befolyásolja a családok életmódját. Fontos megjegyeznünk, hogy a valóságtól, az adott környezeti sajátosságoktól nem szakadhatunk el. Minden új elem csak kritikus szűréssel építhető be programunkba.

A pozitív pedagógia eszköztárát alkalmazó programunk, a hagyományok tükrében a kézműves tevékenységekre alapozódik. Nagy hangsúlyt kapnak benne az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek, ünnepkörök, népszokások, melyek nem idegenek a városi gyerekeknek sem. A mindennapi tevékenységekbe épülnek be a „Boldogságóra” programunkba adaptálható elemei.

A kisgyermek elsődleges és alapvető tevékenysége a szabad játék és mozgás. A nyugodt játékba épülnek be a különböző tevékenységek. Régen feledésbe merült – a mai óvodások számára ismeretlen – játékokat és népszokásokat elevenítünk fel. Egyedi játékeszközöket készítünk a gyerekekkel közösen.

A népi mondókák, versek, mesék, dalok, énekes játékok mellett a mai kor gyermekirodalmi és zenei tárházából is választunk a tevékenységek tartalmához kapcsolva. A gyerekek megismernek népi hangszereket.

A különböző mozgásos játékok mellett, népi sportjátékokat is játszunk a gyermekekkel.

Az életkori szintnek megfelelően, különféle hagyományörző kézműves tevékenységeket is elsajátíthatnak a gyerekek (szövés, fonás, körmöcskésés, gyöngyfüzés, agyagozás, stb.).

Előtérbe helyezzük az ünnepkörökhöz kapcsolódó hagyományörző és „zöld” jeles napok, programok hangulatos megszervezését, melyek egy részét nyitottá tesszük a családok felé is. Ezek az élmények hatnak a családok szemléletmódjára és így óvodánk megteremtí a velük való együttműködés sajátos formáit.

Koncepcionális feladataink

- ❖ A gyermekek komplex személyiségfejlesztése a pozitív pedagógia eszköztárával és módszereivel.
- ❖ A gyermekek esztétikai fogékonyságának alakítása, segítése a komplex művészeti területek kihangsúlyozásával.
- ❖ Az emberi és természeti környezet értékeinek megszerettetése és azok védelmére nevelés, a környezettudatos életmód szokásainak megalapozása.
- ❖ A kognitív kompetenciák fejlesztése a játék eszközével. Az iskolás korba lépéshez szükséges pszichikus funkciók, képességek megalapozása.
- ❖ A gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése, az egymás iránti tiszteletre, toleranciára, elfogadó attitűdre nevelés.
- ❖ Differenciált bánásmód alkalmazása a nevelés, fejlesztés minden területén.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyénre szabott fejlesztése, a hátrányok csökkentése, az erősségek támogatása.
- ❖ Az óvoda és a család között aktív és hatékony partnerkapcsolat működtetése.
- ❖ A Boldogságóra program alkalmazása a pedagógiai gyakorlatban.

I/3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

- ❖ A gyermek nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése, az alapvető kompetenciák (szomatikus, szociális, kognitív) fejlesztése az életkori és egyéni sajátosságok (éresi ütem) figyelembevételével, a pozitív pedagógia módszereinek előtérbe helyezésével.
- ❖ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyénre szabott nevelése, fejlesztése, a hátrányok kiegyenlítése (felzárkóztatás, tehetséggondozás).
- ❖ A gyermekek következő életszakaszba (iskolás korba) való átlépéséhez szükséges készségek, képességek, kompetenciák (szomatikus, kognitív, szociális) megalapozása az egyéni sajátosságok, éresi ütem figyelembe vételével.
- ❖ A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság kialakítása, környezettudatos magatartásformák megalapozása, gyakorlása.
- ❖ A hagyományápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.
- ❖ A nevelés folyamatában a szabad játék kiemelt szerepének biztosítása.
- ❖ A gyermekek testi-lelki egészségének megóvása, a pozitív életszemléletre való képesség tanítása a Boldogságóra program alkalmazásával.

Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés terén

- ❖ Gondozás és egészséges életvitelre nevelés, a személyes szükségletek kielégítését szolgáló készségek, képességek (szociális és személyes kompetenciák) fejlesztése, az egészség megőrzése, védelme.

- ❖ Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés, a szociális és személyes kompetenciák fejlesztése.
- ❖ A Boldogságórák hatására fejlődik a pozitív érzelmek iránti beállítódás képessége.
- ❖ Értelmi nevelés, a kognitív kompetenciák fejlesztése /felzárkóztatás, tehetséggondozás/.
- ❖ Anyanyelvi nevelés, kommunikációs képességek fejlesztése.

A gazdag tevékenységek lehetőséget teremtenek a gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, a felzárkóztatástól a tehetséggondozásig. A Boldogságóra program érzelmeket kiváltó hatásából fakadóan, a nevelés minden területét áthatja. A gyermek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan. Az óvodánkban kialakított inkluzív környezet a hátrányokkal induló, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára is megfelelő alapot jelent az egyéni fejlődéshez és fejlesztéshez. Az óvodai hagyományörző programok (jeles napok, ünnepek) és tevékenységek érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje.

*„Szeresd egészségedet, mert az a jelen.
Védd a kisgyermeket, mert az a jövő.”
(Bárczy Gusztáv)*

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS KERETEI ALAPFELADATOK

III/1. EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ PROGRAM, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA

Az óvodáskorú gyermek egészségfejlesztése, a preventív szemléletű egészségnevelő tevékenység kiemelt feladata programunknak. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi (szomatikus), lelki (értelmi, érzelmi, akarati) és a szociális (társas, közösségi) nevelőtevékenységekre, az óvodai élet valamennyi szakaszában.

A veleszületett adottságok, a biológiai érés sajátosságai, valamint a környezet hatásai (emberi, földrajzi) a gyermek pszichikus fejlődését befolyásoló legfontosabb tényezők. A gyermek számára az óvodai pozitív érzelmi légkör alapja a családban (bölcsődében) kialakult biztonságérzet, valamint a nevelő részéről közvetített szeretetteljes elfogadás, odafigyelés. Az a kiemelt, derűs, egészséges gyermek, aki biztonságban érzi magát, és a testi szükségletei kielégítést nyernek, harmonikusan fejlődik.

Cél, feladat

- ❖ Célunk pozitívumokra fókuszáló, biztonságot nyújtó, befogadó, egészséges, balesetmentes környezet kialakítása, mely alapvető fontosságú (különösen a kiemelt figyelmet igénylő) a gyermekek egyéni fejlődéséhez és fejlesztéséhez.
- ❖ A gyermek testi szükségleteinek kielégítése során alapozódnak meg azok a készségek, szokások, személyes kompetenciák, amelyek az egészséges életvitelhez szükségesek: önellátó- önvédő- önszabályozó- és önfejlesztő motívumok, képességek.
- ❖ A boldogságfokozó technikák alkalmazásával a mentális egészség megalapozása, a pszichés jóllét állapotának folyamatos fenntartása.
- ❖ Fontos feladatunk a családok életvitelének, életmódbeli szokásainak megismerése, elfogadása, alakítása az óvodai tevékenységek és közös programok során.

A megvalósítás feladatai:

- ❖ egészséges óvodai környezet kialakítása,
- ❖ egészségre nevelés, gondozás,
- ❖ egészségre neveléssel kapcsolatos programok, tevékenységek.

III/1. 1. EGÉSZSÉGES és BIZTONSÁGOS ÓVODAI KÖRNYEZET KIALAKÍTÁSA

Cél: Az egészséges, befogadó és barátságos környezet kialakítása, amely lehetőséget nyújt a gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítésére.

Az óvoda épülete

Óvodánk épületének adottságait figyelembe véve alakítjuk belső környezetünket. Az óvoda külső megjelenése, arculata is tükrözi egyediségünket, a helyi programunk szellemiségét.

A csoportszobák és a közterületek berendezése természet közeli, természetes anyagok, pasztell, meleg színek jellemzik. A berendezési tárgyak a gyermekek életkori igényeihez alkalmazkodnak. A csoportokban a jobb helykihasználás érdekében egyedi galériákat készítettünk. A bútorok a gyermekek számára könnyen mozgathatók. Formai kivitelezésük, elhelyezésük kizárja a balesetveszélyt (pl. lekerekített sarkú sejtasztalok). A gyermekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon nyernek elhelyezést, hogy bármikor hozzáférhetőek legyenek.

Az egyes hagyományápoló tevékenységekhez (agyagozás, szövés) a különleges eszközök beszerzése is fontos feladatunk. Mindennapos használati eszköz a homok-víz asztal és a gyümölcsaszaló.

A játékok vásárlásánál az életkori sajátosság és a fejlesztő hatás mellett fontos szempont a biztonság és a jó minőség, kizárva a balesetveszély kockázatát.

Az óvoda minden területét igyekszünk hasznossá tenni. A közterületen kialakított polcrendszereken kiállítjuk a gyermekek és a felnőttek alkotásait. Állandó és időszakos kiállítást szervezünk a régi használati tárgyakból a közterületeken.

Az óvoda hangulata, külső dekorációja (csoportszobák, irodák és közterületek) mindig tükrözi az aktuális évszakot és ünnepeket.

A telephelyen és a főépületben is rendelkezésre áll a tornaszoba, mely lehetőséget nyújt a mozgásfejlesztés megszervezésére. Az udvarunk alkalmas többféle mozgásos tevékenységre. Maximálisan kihasználjuk az udvari ovi-foci pályát.

A higiénikus környezet megteremtése fontos feladatunk. Magába foglalja az óvoda tisztaságának fenntartását, a csoportszobák, egyéb helyiségek takarítását, rendszeres átszellőztetését, ivóvíz biztosítását egész nap folyamán, valamint az udvar gondozását, tisztán tartását.

Az egészséges óvodai környezet megteremtése érdekében óvodánk egész területén **tilos a dohányzás!**

A gondozási folyamathoz szükséges egyéb helyiségek

Az öltözőben a gyermekek ruhaneműi, tornafelszerelése jellel ellátott szekrényben található. A családoknak szóló információs tábla az öltözőben kapott helyet.

A mosdóban a gyermek jellel ellátott törülközője, fésűje, fogmosó-felszerelése számára elérhető helyen van. A WC helyiségeket válaszfal és függöny határolja. Minden épületrészben a balesetek ellátása érdekében elsősegélynyújtó láda áll rendelkezésre.

Az óvoda udvara

Udvarunk természeti adottsága programunk tartalmi lehetőségeit behatárolja. Elsődleges a gyermek természetes mozgásigényének kielégítését szolgáló terek, berendezések kialakítása. Ezen belül teremthető meg az egészségvédelem, és a természetvédelem feltételrendszere.

Az udvar változatos felületű (műfüves, aszfaltos, öntött gumiburkolatú). A homokozás, az udvari tevékenységek egyik fontos része, mert a földdel való játék, sarazás a gyermek elemi, ősi szükséglete.

A gyermek egészségének védelmében fontos a homok időszakos cseréje, valamint naponkénti lazítása és locsolása. A homokozók tetővel fedettek, ezáltal védelmet nyújtanak a napsugárzás káros hatásai ellen.

A nagyobb méretű, szilárd burkolatú felületet úgy alakítottuk ki, hogy azt a gyermekek speciális mozgások gyakorlására használják (kerékpározás, rollerezés, görkorcsolyázás, labdajátékok).

Szükséges az udvari mozgásfejlesztő eszközök átvizsgálása (szakember), folyamatos cseréje. Az udvari mozgásfejlesztő játékok az EU-s szabványoknak megfelelőek és biztonságosak.

A mobil mozgásfejlesztő eszközöket a csoportszobán kívül az udvaron is rendszeresen használjuk.

A gyermekek számára az udvaron töltött időszak alatt is biztosított a megfelelő mennyiségű folyadék bevitel. Az ivókút használata megkívánja az egészségóvó magatartásszokások alakítását. Az udvaron a gyermekek figyelemmel kísérhetik a természet változásait, növények fejlődését.

A műfüves ovi-foci pálya kiválóan alkalmas mozgásos tevékenységek megszervezésére.

Összegzés

Az egészséges és balesetmentes élettér megléte fontos feltétel a program célkitűzéseinek megvalósításához. A gyermekek egészséges testi, lelki, szociális fejlődésének, fejlesztésének, egészségvédelmének alapja.

III/1. 2. EGÉSZSÉGRE NEVELÉS, GONDOZÁS

Az egészséges életmód megalapozása kisgyermekkoról kezdődik. Az óvodai egészségnevelés meghatározó a gyermek személyiségfejlődésében. A gondozás segíti a kisgyermek szükségleteinek kielégítését. Elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának kialakításához. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Az óvodapedagógus a gyermekek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani szükségleteik figyelembevételével tervezi és szervezi. Különös figyelmet fordít a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális szükségleteire.

A pozitív pedagógia módszereit alkalmazó nevelés olyan életrendet kínál a gyermekeknek, amely figyelembe veszi fejlődésük egyéni ütemét. Lehetőséget teremt a gyermekek személyes kompetenciáinak fejlődésére. A gyermek testi szükségletének kielégítése során a szokások alakításához nélkülözhetetlen a felnőtt gondoskodása, egyénre szabott bánásmódja. Az óvodapedagógus az egészséges életmód szempontjából mintaadó személy, felelőssége az egészség megőrzésére és fejlesztésére is kihat.

Cél: A testi, lelki, szociális egészség gondozásához szükséges készségek, személyes kompetenciák alapozása.

Szomatikus nevelés

A gyermek egészséges fejlődésének fontos feltétele az életkori sajátosságoknak megfelelő **egészséges táplálkozás**. Nagy előnyt jelent számunkra, hogy az intézményünkkel egy épületben működő bölcsőde konyhája biztosítja a napi étkezést. Az ételek összeállítása megfelel az egészséges táplálkozás követelményeinek. Sok kisgyermek az óvodában találkozik először bizonyos ételekkel (főzelékfélék). Minimum egy héten kétszer, háromszor kapnak a gyermekek friss zöldséget vagy gyümölcsöt, melyet tízórára fogyasztanak el. Őszi időszakban a zöldségeket, gyümölcsöket tartósítjuk (savanyúság és lekvárkészítés). A téli vitaminpótlás érdekében almát, sütőtököt sütünk, gyümölcsöt aszalunk a gyermekekkel.

Az egészséges táplálkozás és a rendszeres étkezés különösen fontos a hátrányos helyzetű gyermekek számára. Szülői értekezleteken felhívjuk a szülők figyelmét az egészséges táplálkozás élettani hatásaira, az egészséges étrend fontosságára (rendszeres gyümölcs és zöldségfogyasztás, változatos étrend, főzelékfélék fogyasztása).

A bölcsődei konyha lehetőséget biztosít egyéni étrend kialakítására is a speciális étkezési szükségletű gyermekeknek (ételallergiák, cukorbetegség, fehérje diéta stb.).

Az étkezés óvodai feltételei önkiszolgálással és napos tevékenységekkel valósulnak meg. Nagy hangsúlyt fektetünk az esztétikus terítésre és a kulturált étkezési szokások kialakítására. A megjelölt időkereten belül a gyermek az étkezés időpontját a reggelineél maga választja meg, (8.00-9.00 óráig folyamatos reggeli), a déli étkezést és az uzsonnát is egyéni tempóban fejezi be.

A gyermekek számára igény szerint az egész nap folyamán biztosítjuk a friss ivóvizet, a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Minden udvarrészen ivókutak állnak a gyermekek rendelkezésére.

A **testápolás** a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és erre való igényük kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus átérzi ennek jelentőségét, és maga is közreműködik az ápolási szokások kialakításában, különös figyelmet fordít a különleges gondozást igénylő gyermekek segítésére. Az alapos szappanos kézmosás, szokássá fejlesztése fontos feladatunk. Minden gyermek számára saját személyi felszerelés áll rendelkezésre: törölköző, fésű, fogmosó szett. Nagy gondot fordítunk a mindennapos fogápolásra. A WC, WC papír használat begyakorlásában a felnőttek segítségét nyújtanak a gyermekeknek. Fontosnak tartjuk a személyes intimitás tiszteletben tartását (bevizelés, beszélés esetén). A gyermek WC-kezt válaszfal különíti el és függöny takarja.

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket. Fokozottan felhívjuk a szülők figyelmét, - különösen őszi és tavasz időszakban- a réteges öltözködés fontosságára. Nyáron napvédő sapka használata szükséges. A gyermek ruházata sokféle tevékenység gyakorlásához igazodjék, kényelmes, könnyen fel- és levehető legyen. Minden gyermek számára javasolt egy garnitúra tartalék fehérnemű. A pizsama, szabadidőruha, játszóruha, cserecipő használatát javasoljuk, amelyet a szülők biztosítanak gyermekeik számára belátásuk szerint. A jó cipő nemcsak erősíti, védi a lábat, hanem megakadályozza a lúdtalp kialakulását. A cipő helyes megválasztásának szempontjaihoz javaslatot adunk a szülőknek (megfelelő méretű legyen, tartsa a gyermek lábfejét, csúszásmentes, kényelmes, sportolásra alkalmas legyen).

A **mozgás** belső szükséglet, élmény a gyermek számára, amit felszabadultan, jókedvűen, örömmel végez. A gyermek mozgásigénye egyénileg eltérő. A gyermeki mozgásigény kielégítését programunkban változatos tevékenységek szolgálják. A mozgásanyagban helyet kapnak a népi sportjátékok is (részletesen a Mozgás c. fejezetben).

Az **edzés** fontos az egészség megőrzéséhez. Elsősorban az óvoda tornaszobái, ovi-foci pályája, udvara, kínál e tekintetben jó lehetőségeket: levegőzés és mozgásos tevékenységek, séta, játék. A jó levegő, a napfény és a víz a gyermekek edzését segítik. Szervesen kapcsolódnak az óvoda napirendjéhez és az életkornak megfelelő fizikai terheltséghez.

A **pihenés**, az alvás az óvodás gyermek egyéni alvásigényének kielégítését, testi fejlődését szolgálja. A gyermekek a pihenéshez pizsamába öltöznek.

Az óvodapedagógus mesével, énekkel altat, gyermekek alvási szokásait tiszteletben tartja. Ahol a gyermekek pihennek fontos, hogy csend, nyugalom legyen. Függgönnyel sötétítjük el a csoportszobát.

Lelki egészségvédelem (pszichohigiénés nevelés):

A lelki egészségvédelem, a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek, megalapozását öleli fel. Az egészséges napirend kialakítása és gyakorlása során a gyermekek elsajátítják a társas beilleszkedéshez való készségeket. A nevelés fontos része a mai ingergazdag világból adódó stresszhatások kompenzációja, valamint a gyermekektől érkező segítségkérések (un. „segélykiáltások”) megértése és megoldása. A felnőtt személyes példamutatása nagyon fontos minta a gyermekek számára.

A **beilleszkedési képességek** kialakítására, gyakorlására a mindennapi csoportos tevékenységek adnak módot a gyermekeknek. A társas kapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása, a másik személy elismerése, elfogadása, szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben, nagyon fontos elvek az óvodai csoportok életében. (Részletesen az érzelmi, erkölcsi nevelés és a Boldogságóra program c. fejezetekben)

Az **alkalmazkodó képesség, önismeret** fejlesztése magában foglalja az egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készségek, magatartás kialakítását, valamint a napirenddel kapcsolatos szabályok elfogadását és betartását. A tevékenységekhez kapcsolódó szabályoknak igazodniuk kell a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz. Az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias, segítő viselkedés kialakítása lehetővé teszi a gyermekek számára a szociokulturális normákhoz való alkalmazkodást. Az óvodapedagógus elfogadó érzelmi viszonyulása, a gyermekek pozitív tulajdonságainak kiemelése (dicséret, buzdítás) révén megerősödnek az önismerethez szükséges képességek. A gyermekek kompetenssé válnak a mindennapi problémahelyzetek megoldására, mernek tévedni, segítséget kérni. Biztonságban érzik magukat megtapasztalva én- határaikat.

Szociális egészség fejlesztése:

Az óvoda a kisgyermek első szervezett közössége. Az óvodában elsajátított szociokulturális nevelő hatások kihatnak a gyermekek későbbi életére is.

Az egészséges pszichés fejlődéshez elengedhetetlen a kiegyensúlyozott légkör, a harmonikus csoportmilió. Ez a környezet alkalmas arra, hogy feloldja a gyermekekben az együttműködés során keletkezett feszültségeket, baráti kapcsolatok alakuljanak ki és elfogadják egymást a gyermekcsoporton belül. Egy jó gyermekközösségben az egyéni teljesítmények túlszárnyalják mindazt, amire az egyének önmagukban lennének képesek. A Boldogságórák lehetőséget nyújtanak arra, a gyermekek fel tudják ismerni ezeket a lehetőségeket. (Részletesen a „Közöségi nevelés és szocializáció” c. Fejezetben.)

Az **esélyegyenlőség biztosítása** magában foglalja a különbözőségek elfogadását. (Részletesen „A differenciált bánásmód az óvodában” c. fejezetben). Minden kisgyermeket származásá-

ra, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére tekintet nélkül, ugyanazok a jogok illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában.

Az **inkluzív nevelés** követelményeinek teljesítése programunk egyik fő pillére (Részletesen „a differenciált bánásmód az óvodában, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése” c. fejezetben)

III/1. 3. Egészségre neveléssel kapcsolatos programok, tevékenységek

Az óvodai egészségnevelés széles körűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati) funkcióit, szociális együttműködési képességeit.

Cél: Az egészséges életvitel alapvető szokásainak, normáinak megalapozása.

Egészségmegőrző, az egészséges életmód alapvető szokásait megalapozó programjaink:

Gyermekek részére:

- ❖ Gyümölcs és zöldségfogyasztás, savanyúság és lekvárkészítés, gyümölcsaszalás a mindennapok során, az évszakokhoz és környezeti témákhoz igazodva.
- ❖ Mindennapos egészségfejlesztő testmozgás biztosítása.
- ❖ Heti egy alkalommal a délelőtti folyamán mozgásfejlesztő délelőtti szervezése a csoportok részére (jó idő esetén, az udvaron).
- ❖ Sportprogramok (délelőttők) szervezése a gyermekeknek az udvaron.
- ❖ Tornaszobák, Ovi foci pálya használata órarend szerint.
- ❖ Óvodák közötti sportversenyeken való részvétel.
- ❖ Séták, kirándulás szervezése (az utazás esetleges költségét a szülőkkel egyeztetjük, írásban nyilatkoznak gyermekük részvételéről).
- ❖ Egészséges életmóddal kapcsolatos pályázatokon való részvétel.
- ❖ Tematikus egészségfejlesztő programok szervezése.

Családi programok:

A családoknak szervezett közös programokat nagyon fontosnak tartjuk. A közösen átélt tevékenységek, élmények erősítik a szülő és a gyermek közötti érzelmi kapcsolatot, mely a lelki egészség szempontjából meghatározó jelentőségű.

- ❖ Őszi zöldségdélután.
- ❖ Húsvéti munkadélután.
- ❖ Föld napja családi délelőtt.
- ❖ Aprók napi családi nap.

Az óvodapedagógus feladatai

Az egészséges életmódra nevelés hatékonysága érdekében az óvodapedagógus együttműködik a családdal. Egyénileg segíti a gyermekek táplálkozási, tisztálkodási és öltözködési szokásainak alakulását, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket fokozottan segíti.

Figyelemmel kíséri az egészséges étrend összeállítását (rendszeres visszajelzés az óvodavezetőnek az ételek minőségéről). Az egészséges étkezési szokások kialakítása érdekében friss zöldséggel, vagy gyümölcssel kínálja a gyermekeket (tízórai), melyet a bölcsőde konyhája biztosít. Rendszeresen készítenek a gyermekekkel közösen gyümölcs- és zöldségsalátát, befőt- tet, lekvárt, gyümölcsöt aszalnak és fogyasztanak.

Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni adottságait és egészségi állapotát (táplálkozási és egyéb allergia, mozgásszervi rendellenesség stb.). Együttműködik a szülőkkel, egészségügyi szakemberekkel a betegségek megelőzése céljából.

Biztosítja a gyermekek számára a rendszeres mozgás lehetőségét és feltételeit.

Tudatosan tervezi és szervezi az egészséges életvitel szokásait megalapozó tevékenységeket, programokat.

Az egészségre nevelés, gondozás személyiségfejlesztő hatása

A nyugalmat árasztó, védő, óvó, pozitív szemléletű környezet, a szeretetteljes bánásmód a gyermek biztonságérzetét erősíti. A szokások elsajátítása folyamán kialakulnak az egészséges életmód készségei, jártasságai. A gyermek testi szükségleteinek felismerése, kielégítése hozzájárul a derűs, kiegyensúlyozott közérzetéhez. Testileg megfelelően edzett, teherbíró, mozgása összerendezetté válik. Megtanul önállóan tisztálkodni, öltözködni, ismeri, alkalmazza a higiénés és esztétikus étkezési szokásokat. Képesé válik önmaga és társai segítésére. Megtalálja a helyét a közösségben, erősödnek társas kapcsolatai, fejlődik önismerete. Megalapozódnak az egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő magatartáshoz szükséges képességei. Alkalmazni tudja a mindennapokban a személyes kompetenciáit. Vigyáz környezete tisztaságára, alakul igénye a maga körüli rend megteremtésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek saját képességeiknek megfelelő önállósággal tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- ❖ A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- ❖ Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek a kancsóból.
- ❖ Készség szinten használják a kanalat, villát, kést.
- ❖ Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek.
- ❖ A kulturált étkezés csoportban kialakított szokásait, szabályait betartják.
- ❖ Képességeikhez mértén, önállóan öltöznek.
- ❖ Igényükké válik az esztétikus külső megjelenés.
- ❖ Környezetük rendben tartására törekcsenek.
- ❖ Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, izlésesre törekvés.
- ❖ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.

Összegzés

Az egészségre nevelés, gondozás folyamatában elsődleges a prevenció és az egyéni adottságokat figyelembe vevő testi, lelki, szociális fejlesztés. Az óvodapedagógus és a család együttműködése a gyermek testi szükségleteinek kielégítésére, az egészség megőrzésére és az egészséges életmód alapvető szokásainak megalapozására irányul. Az egészséges gyermek a biztonságos, derűs környezetben jól működő életfunkciókkal rendelkezik: vidám, érdeklődő, aktív, teherbíró, edzett.

Az óvodapedagógus a helyi sajátosságok figyelembevételével mindent megtesz a biztonságos, egészséges környezet kialakítása érdekében. Minden tevékenység előtt felhívja a gyermekek figyelmét a veszélyforrásokra, a szabályokat megismerteti a gyermekekkel a saját és társaik testi épségének megóvása érdekében.

III/2. ÉRZELMI ERKÖLCSI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek érzelmi állapotát, fejleszthetőségét nagymértékben az a családi atmoszféra határozza meg, amelyben él. Az érzelmi alapigények kielégítése, pl.: a biztonságérzet, védettségérzet a feltétele annak, hogy a gyermek a környezete iránt érdeklődést mutasson, kezdeményezzen, más emberekhez is kötődjön.

Az olyan óvodai légkör, amelyik sokoldalú érzelmi kifejezéseket és pozitív élményeket tesz lehetővé, hozzájárulhat a gyermek boldog alaphangulatához, és ezzel együtt a másik megértéséhez. A Boldogságórákon történő képességfejlesztések során javul az empátiás készség és a szociális érzékenység.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különösen sok odafigyelést és megértő nevelői magatartást igényelnek.

Cél, feladat

- ❖ A gyermek biztonságérzetének megalapozásával erősödjön önbizalmuk.
- ❖ A gyermekben alakuljon az empátiás készség, a mások iránti tisztelet, megbecsülés érzése, a különbözőségek elfogadása.
- ❖ Alakuljanak erkölcsi érzelmei: igazságosság, lelkiismeretesség, felelősségérzet, őszinteség és az igazmondáshoz való helyes viszonyulás.
- ❖ Az érzelmek feletti - az életkorban elvárható - kontroll erősödjön a gyermekben.
- ❖ A gyermekben alapozódjon meg az aktív érzékenység az emberi és természeti környezet hatásaira, és a hagyományörzés szépségeire.
- ❖ A gyermekekben alapozódjon meg a pozitív életszemléletre való képesség.
- ❖ A gyermekek érzelmi intelligenciája fejlődjön.

Az óvodapedagógus feladatai

Egészséges óvodai környezetet teremt, nyugodt, szeretetteljes, pozitív óvodai légkört alakít ki. A napirendet úgy tervezi, hogy a gyermek testi szükségleteinek kielégítését, az érzelmi biztonságának kialakítását tartja szem előtt.

Az óvodapedagógus tudatosan törekszik saját érzelmi kifejezőmódját sokszínűvé tenni. A jó nevelés és fejlesztés alapja a feltétel nélküli szeretet, elfogadás. A szabályokat úgy szükséges megszabni, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak.

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus a feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

Az óvodapedagógus a mindennapok során olyan kooperatív tevékenységeket, szituációkat teremt, ahol a gyermek megtanulja irányítani saját érzelmeit. Teret enged a gyermek önkifejező törekvéseinek.

A gyermek intellektuális érzelmeit-, a kíváncsiságot, rácsodálkozást, felfedezést, sikert, aktivitást-tudatosan ébren tartja, fejleszti.

Az érzelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A tevékenység, a megismerés és a felfedezés öröme gazdagítja a gyermek érzelmeit, ezáltal állandó aktivitásra készíti. A világ jelenségeihez, a társakhoz és önmagához való viszony kapcsolatrendszerében megtanulja érzelmeinek kifejezését, kezelését.

Erkölcsei érzelmei, tulajdonságai alakulnak, erkölcsi értékrendszere megalapozódik. Az érzelmi élete kiegyensúlyozottá válik, amely alapul szolgál testi, értelmi, szocializációs fejlődéséhez, fejlődéséhez.

A befogadó környezet megteremtésével a gyermekek megtanulnak kölcsönösen alkalmazkodni egymáshoz, elfogadják egymás különbözőségeit, segítséggel fordulnak társaik felé.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, felnőttekhez, ezt érzelmeikben, szavakban, tetteikben hozzák nyilvánosságra.
- ❖ Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- ❖ Tisztelik a különbözőségeikben rejlő egyéni sajátosságokat.
- ❖ Érzelmi fogékonyságuk megalapozódik a környezet és a hagyományok szépsége iránt.
- ❖ Megtanulják irányítani saját érzelmeiket, elsajátítanak stresszkezelő, boldogságteremtő és fenntartó technikákat.
- ❖ Késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.

Összegzés

A pozitív pedagógiai szemlélet az érzelmi nevelés hatékony eszközeként vonul végig a programon. A változatos cselekvések gyakorlása során fejlődnek a gyermek személyes és szociális kompetenciái. Mindez az óvoda és a családok együttműködésében és kölcsönhatásában valósul meg.

III/2/1. BOLDOGSÁGÓRA PROGRAM

*„Nem kellene nagy dolgok, az apróságokban rejlik a varázslat. A varázslat az, ami többé tesz, amit elő tudsz magadból csalogatni. A varázslat az, ami mindannyiunkban ott van, és csak arra vár, hogy előjöheszen. A csodák, a megvalósult álmok, na meg a hit... mind ott rejtőzik mélyen, csak arra várva, hogy végre észrevedd, hogy a te életed is lehet más. Másabb, boldogabb, sokkal jobb annál, mint ami-
re vágysz.*

(Oravecz Nóra)

A Boldogságórák:

A Boldogságóra program tudományos mérési eredményekre alapozó, alternatív pedagógiai program. **Alapvető célja**, hogy a szisztematikus gyakorlatok alkalmazásával a gyermekekben készségszintűvé tegyük a pozitív orientációt, amely az önmagunkhoz, másokhoz, a jelenünkhöz, a múltunkhoz és a jövőnkhez való pozitív viszonyulást jelenti. Az elménk megnyitása a pszichés jóllét erősítéséhez hozzájáruló hatások befogadására. A program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit boldogságfokozó technikáit.

Az egyes témakörök sorrendben:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A Boldogságóra program témaköreit és játékait beépítjük a gyermekek mindennapi tevékenységeibe a projektekhez kapcsolva.

III/3. POZITÍV SZEMLÉLETŰ KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A közösen átélt élmények bizonyos többletet adnak a közösség tagjainak. A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái, amelyekhez igazodik a gyermek. Ugyanakkor minden gyermek sajátos tulajdonságokkal rendelkező, egyedi személyiség, aki egyéni kompetenciáival járul hozzá a csoport alakulásához. A közösségi létben alkalom nyílik az egymáshoz viszonyításra, amely szükséges a reális énkép kialakításához, az én-határok megtapasztalásához. A gyermekek egymás közötti kapcsolatában természetessé válik, hogy minden gyermek más, egyéni külső és belső tulajdonságokkal rendelkezik, és így másságával együtt elfogadható és szerethető. A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember. Társas együttműködés közben tanulják meg az egymás felé fordulást, a különbözőségek elfogadását, egymás segítségét.

A Boldogságórák visszatérő közös tevékenységei megteremtik az együttélés egyedi, kommunikációs kapcsolatrendszerét. A Boldogságóra program sajátos teret nyújt a gyermek szocializálódásához. A társas kapcsolatok ápolása és a boldogító jó cselekedetek, a boldogságpedagógia fontos elemei. Igyekszünk a gyermekek figyelmét ráirányítani arra, hogy ők a társas kapcsolataik felelős szereplői. Többféle kapcsolatrendszer működését járjuk körbe, amelyek közül a barátság és a családi kapcsolatok lesznek a leghangsúlyosabbak. Emellett a jó cselekedetek boldogító erejére fókuszálunk. Nemcsak arra, hogy boldoggá tesszük azt, akinek jót teszünk, hanem, hogy milyen jó hatással lehet ránk az is, ha adunk és segítünk valakinek.

Így a játékban megjelenő tevékenységekben gyakorolja az önkifejezés formáit, a társas érintkezés mintáit, a konfliktusok kezelésének technikáit. A közös élmények hatására megérzi a közösség összetartó erejét.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek személyes példa és tudatos nevelés által megtanuljanak olyan magatartásformákat, viselkedési szabályokat, melyek alkalmával saját és társaik testi épségét megóvják.

A gyermek ebben az életkorban érzelmi fogékonysága által nem a verbális elemekre, hanem a metakommunikációra érzékenyebb. Ha a tekintet, a gesztus, a mimika, a testtartás, a térköztávolság összhangban áll a szóbeli közléssel, a gyermekben felébreszti a kipróbálás, az utánzás vágyát, a felnőtt viselkedése minta lesz számára.

Cél, feladat

- ❖ Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör kialakítása a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- ❖ A gyermek, az óvodában dolgozó felnőttekben társra, természetes támaszra találjon.
- ❖ A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása.
- ❖ A gyermeknek igényévé váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor legyen lehetősége egyedül is tevékenykedni (az egyén alkalmazkodik a közösséghez, ugyanakkor a közösség is az egyéhez).
- ❖ A szociális készségek, tulajdonságok megalapozása: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, segítőkészség, önzetlenség, konfliktuskezelés, kompromisszumkészség, empátia.
- ❖ A családokkal való együttműködés a hasonló értékeken alapuló együttnevelés érdekében.

A szocializáció alakulásának szinterei

- ❖ a beszoktatás időszaka
- ❖ együttlét a mindennapokban
- ❖ óvodai ünnepnapok, közös programok

A beszoktatás időszaka

A program a beszoktatási időszakot tekinti a családdal való együttműködés kiindulópontjának. A gyermekek az óvodába a családból vagy a bölcsődéből érkeznek. Ebből adódóan mások a beszoktatás feladatai. A bölcsődéből érkező gyermekek már rendelkeznek elemi szokás- és szabályrendszerrel, melyre alapozhatunk. Az otthonról érkező gyermekek számára az átmenet sokkal tapintatosabb szülői és nevelői bánásmódot igényel.

Az óvodakezdés első benyomásai meghatározzák a gyermeknek és a szülőnek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. Az első találkozás az óvodával, annak emberi, érzelmi és tárgyi környezetével szinte minden gyermek esetében alapvetően befolyásolja a csoporthoz fűződő későbbi kapcsolatát.

Minden évben a beiratkozást megelőzően nyitott napot szervezünk a leendő óvodásoknak és szüleiknek. Lehetőség van óvodánk külső és belső környezetének közvetlen megismerésére. A szülők általános tájékoztatást kapnak az óvoda sajátosságairól, választ kapnak felmerülő kérdéseikre. Megismerkedhetnek a leendő kiscsoportos óvodapedagógusokkal és a csoportszobájukkal.

A gyermek óvodai beilleszkedése, későbbi szokásainak kialakítása nagyfokú nevelői tapasztalatot, empátiát igényel. Bármely életkorban történik is a beszoktatás, a tapintat, a törődés, a szeretetteljes odafordulás nemcsak a csoport két óvodapedagógusával, hanem az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény. A befogadás időszakában fontos elv a folyamatosság, következetesség és a fokozatosság.

Cél: A kisgyermek számára megkönnyítjük a szülőtől való elválást. A gyermek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

Az óvodapedagógus feladatai

A gyermek óvodába lépése előtt kapcsolatot teremt, ismerkedik a családdal, informálódik a gyermek családban betöltött helyéről. A bölcsődéből érkező gyermekeket az óvodapedagógus meglátogatja. Fontos a kölcsönös megegyezés, a fokozatos beszoktatás kezdési időpontjában és menetében. A beszoktatás lehetőségét egyéni igények szerint biztosítjuk.

A pedagógiai asszisztenssel, dajkával együtt gondosan előkészítik a beszoktatási időszakot, beszoktatási tervet készit. A gyermekek megismerése és a beilleszkedés megkönnyítése érdekében az első napokat mindkét óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens és a dajka együtt tölti a gyermekekkel. Az első napon a gondozónő meglátogatja a gyerekeket. A nevelők szeretetteljes magatartásukkal, elfogadó odafordulással segítik a beszoktatás folyamatát.

Együttlét a mindennapokban

A gyermekek között pozitív kapcsolata csak úgy alakul ki, ha jól érzik magukat a csoportban. Legyen lehetőségük többféle-érdeklődésüknek megfelelő- tevékenységből választani. Ez fenn-

tartja motivációs állapotukat. Így egy időben, különböző motivált cselekvések, párhuzamos tanulási helyzetek alakulnak ki az aktuális projekten belül.

A balesetveszély-mentes, biztonságos környezet a közös tevékenységek fontos feltétele. A megfelelő szokások, szabályok ismeretével és betartásával a gyerekek is hozzájárulnak a környezet és saját testi épségük megóvásához.

Tudatosan összegyűjtöttük azokat a veszélyforrásokat, (Biztonságos Óvoda Program, a csoportnapló mellékletét képezi) melyek a gyermeki tevékenységekből adódhatnak. Átgondoltuk azon elsajátítandó ismeretek tartalmát, melyekkel megteremthető a biztonságos óvodai környezet. Az ismétlődő közös, örömteli és sokszínű, érzelemgazdag tevékenységek elmélyítik az összetartozás élményét.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában. Ő szervezi meg a gyermekek napiendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak. Lehetőséget nyújt arra, hogy a gyermekek gyakorolják azokat a viselkedési, udvariassági formulákat, szokásokat, szabályokat, amelyek az emberi kapcsolattartáshoz, a csoportban éléshez, valamint a saját és társaik testi épségének megóvásához nélkülözhetetlenek. A konfliktushelyzetek megelőzése, valamint a tudatos csoportszervezés (szociális kompetenciák fejlesztése) érdekében alkalmazza a pozitív pedagógia módszereit. Az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan tervezi és szervezi meg a gyermekek tevékenységeit, programjait. Felhívja a figyelmet a tevékenységekből adódó veszélyforrásokra (balesetvédelmi oktatás).

Óvodai ünnepnapok, közös programok

A népszokásörző és a természetóvó jeles napok, ünnepek gazdagítják a gyermekek mindennapi tevékenységeit. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Az ünnepre, programra hangoló örömteli közös tevékenység a gyermekek szociális viselkedésére maradandó hatást gyakorol. Különösen fontos ez a sokszínű tevékenységrendszer a hátrányos helyzetű gyermekek számára. A közös élmények a gyermek szociális kapcsolatrendszerét bővítik, erősítik.

Jeles napok, ünnepnapok

- ❖ népszokásörző jeles napok
- ❖ természetóvó jeles napok
- ❖ hagyományos ünnepek

Népszokásörző jeles napok

Programunkban az évszakokhoz és az ünnepkörökhöz kapcsolódóan minden tevékenységnek ciklikusan eljön az ideje. A gyermekek előre tudják, hogy milyen ünnepre készülnek. A nagyobbak a készülődés során felidéznek emlékeiket. Az évről évre visszatérő hagyományos ünnepek, jeles napok és programok biztosságot, megnyugtató eligazodást jelentenek a gyermekek életében, erősödik a közösséghez tartozás érzése.

Természetóvó jeles napok

A gyermek a természetóvó tevékenységek és programok során ismerkedik meg a Föld természeti jelenségeivel és élővilágával. Célunk a fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos viselkedés és orientáció megalapozása (Madarak, fák napja; Föld napja; Víz világnapja).

Hagyományos ünnepek

Meghittén ünnepeljük a gyermekek születésnapját, mely számukra várva várt esemény. A vídám ünneplés az érzelmi élet gazdagodását teszi lehetővé. Fontos ünnepünk az Anyák napja. A gyerekek az ünnepre süteményt sütnek. A csoport egyik félre eső sarkában megteritenek egy asztalt, a vázába virágot tesznek, így várják az anyukájukat, nagymamájukat ezen a délutánon. Verssel, saját készítésű ajándékkal kedveskednek. A gyermekek édesanyjuk köszöntésére örömmel készülnek. Az óvodapedagógus az érzelmi kötődés mélyítését szorgalmazza, az ajándékkészítésre és nem a szereplésre koncentrál.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus megteremti azt a miliót, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományok ápolása. Változatos tevékenységek biztosításával teszi tartalmassá az ünnepre készülődés folyamatát, melynek során a gyermek szociális viselkedését, szokásait, gazdagítja, kompetenciaérzését erősíti. Egyes ünnepek előkészületeibe bevonja a szülőket is. Kiemelt feladatának tekinti a környezettudatos szemlélet megalapozását és formálását a fenntartható fejlődés érdekében.

A szocializálódást segítő nevelés személyiségfejlesztő hatása

A szocializáció folyamatában a gyermek teljes személyisége fejlődik, megtanulja figyelembe venni a másikat, alakul felelősség- és kötelességtudata, toleranciája. A különbözőségek elfogadása során formálódik segítő és empátiás készsége. Az udvariassághoz, az illemhez tartozó szokásokat gyakorolja. A gyermekben megalapozódnak azok a készségek, egyéni és szociális kompetenciák (nyitottság, fogékonyság), környezettudatosság, amelyek további fejlődésének feltételei. A Boldogságórák hatására a közösségen belül erősödnek a baráti és társas kötelékek, fejlődik a gyermekek szociális érzékenysége, az együttgondolkodás képessége.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Kialakul a gyermekekben a szociális érzékenység és a kapcsolatteremtés képessége.
- ❖ Együtt éreznek a közösség tagjaival, a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- ❖ Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- ❖ A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik.
- ❖ Figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit, beszédfigyelmük kialakul.
- ❖ Szívesen tesznek a közösségért, bíznak saját képességeikben, kompetenciaérzésük erősödik.
- ❖ Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni és egymást figyelmeztetik a szabályok betartására. Igényükké válik a helyes viselkedés szabályainak betartása.
- ❖ A szociális képességek területén alkalmassá válnak az iskolai életre.

Összegzés

A családokkal való közös készülődések fokozzák a gyermek örömrzését. A bátorító, támogató, pozitív érzelmeket, élményeket erősítő szociális tér (nevelési léggör) alapul szolgál a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához.

III/4. ÉRTELMI NEVELÉS

A program játékba ágyazott sokszínű és gazdag tevékenységeivel kínálja a gyermekeknek a változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségeit.

Cél, feladat

- ❖ A gyermek értelmi képességeinek (kognitív kompetenciák) alapozása, fejlesztése.
- ❖ Aktív cselekedtetéssel az érzelmi hatások felerősítésével eljuttatni a gyermeket a tapasztalatokon alapuló gondolkodásig, fogalomalkotásig.
- ❖ A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, beszéd) és a kreativitás fejlesztése.
- ❖ A gyermekek egyéni fejlődési ütemük és képességeik szerint, önmagukhoz képest fejlődjenek, különös tekintettel, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális szükségleteire.

Az óvodapedagógus feladatai

Megteremti a gyermek értelmi fejlesztéséhez szükséges optimális feltételrendszer egyensúlyát. A tevékenységeinek szervezése nagy körütekintést kíván, mert az ingerekkel elárasztott gyermek könnyen passzivitásba vonul. Az óvodapedagógus a játéktevékenységen keresztül ismeri meg a gyermekek egyéni sajátosságait, képességeinek szintjét. A differenciálás módszereivel és eszközeivel fejleszti a gyermekek kognitív képességeit. Pozitív élményekkel, a közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségeinek megteremtésével biztosítja a gyermekek számára a komplex képességfejlődést. A családdal együttműködve alakítja ki az egyes gyermekhez igazodó differenciált módszereket.

Az értelmi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A gyermek érzékszervein keresztül, közvetlen tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot. A mindennapok során átélt közös alkotótevékenységek fejleszti a gyermek értelmi képességét. A sikerélmények hatására az emlékezeti bevésés erősebb és újra átélésre ösztönzi a gyermeket. Az érzelmi többlet fokozza értelmi fogékonyságát. A közös tevékenységek hatására alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, kreativitása, fejlődik gondolkodása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek egyre pontosabban, valóságghűen észlelik a világot.

- ❖ Érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának).
- ❖ Kialakul a szándékos figyelmük.
- ❖ Képzelteti működésük valóságához közelítővé válik.
- ❖ A gyermekek emlékezeti funkciójában megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- ❖ A cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- ❖ A pszichikus funkciók fejlettsége alkalmassá teszi őket az iskolai életre.

Összegzés

A gyermek értelmi fejlődésének alapja a környezet nyújtotta érzelmi biztonság. A szervezett tevékenységek, tanulási helyzetek során, aktív cselekvéseken, közvetlen megtapasztaláson keresztül fejlődnek a gyermek kognitív képességei. A Boldogságórák során átélt „flow” élmények és gyakorlatok hatására fejlődik divergens gondolkodása és kreativitása. A gyermek a differenciált bánásmód hatására jut el a saját értelmi képességeinek legmagasabb szintjére.

III/5. ANYANYELVI NEVELÉS

Intézményünk fogadja a többi gyermekkel együtt nevelhető beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekeket, ezért az anyanyelvi nevelés kiemelt feladatunk.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek anyanyelvi kompetenciájának, önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatainak alakítását és elősegíti a gyermek iskolára való alkalmasságát. A szocializáció folyamatában a beszéd a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszközévé válik. A beszéd által erősödik a biztonságérzete, bővül tájékozottsága, gazdagodik ismerete.

A „Varázsszavak” (kérem, köszönöm, bocsánat, sajnálom stb.) rendszeres használatával nemcsak a gyermekek szókincse gyarapszik, de udvariasabbá, toleránsabbá válnak társaik és a felnőttek iránt. A helyes és szép beszéd segíti érzelmi kifejezését, fejleszti esztétikai érzékét, előkészíti az irodalmi élmények befogadására. A pozitív szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, verselés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv élményeiben.

Cél, feladat

- ❖ Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédkézsége fejlődik és fejleszthető.
- ❖ A gyermek anyanyelvi képességeinek (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció stb.) fejlődése.
- ❖ A beszédhibák korai felismerése, logopédiai segítségnyújtás.
- ❖ A beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek specifikus fejlesztése a logopédus (gyógy pedagógus) útmutatásai alapján.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus folyamatos önképzéssel fejleszti anyanyelvi és módszertani kultúráját és ismereteit a beszéd fogyatékos sajátos nevelési igény módszertanában. Fejlesztési feladatainak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejtenie. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme.

Az óvodapedagógus nyugodt légkörben, életszerű kommunikációs helyzeteket teremt, mellyel lehetőséget nyújt a gyermek anyanyelvi képességeinek fejlesztésére. Példamutató, szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Tudatosan figyel beszédstílusára, hanglejtésére, dinamikájára. Beszédével kifejezi ragaszkodását a gyermekhez, hangvétele kedves, meleg. Semmiféle türelmetlenség vagy a gyermek korlátozása nem megengedhető az anyanyelvi nevelés során. A gyermek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan nyomon követi. Figyel arra a gyermekre, aki beszédhibával, beszédgátlással, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén szakember segítségét kéri, együttműködik a logopédussal. Az anyanyelvi nehézségekkel küzdő gyermekek beszédértésének fejlődését és szókinccsének bővülését vizuális folyamatábrákkal segíti. Anyanyelvi és drámajátékokat szervez, amelyet beilleszt a mindennapi tevékenységekbe. A gátlások oldásához a báb nagy segítséget nyújt. Tudatosan alkalmazza a Boldogságóra program anyanyelvi képességfejlesztő elemeit.

Az anyanyelvi nevelés személyiségfejlesztő hatása

A gyermek szabadon fejezi ki magát, közlési vágya érvényesül. Élményeit, gondolatait képes elmondani, mondatokban kifejezni. Helyesen használja a nyelvtani kifejezőmódokat, ismeri a használt szavak tartalmát. Figyelme, koncentráció készségeinek időtartama hosszabbodik, gondolkodása fogalmi szintre fejlődik. Csoportos és páros beszédhelyzetekben részt vesz, beszédfordulatai és viselkedési formái a kapcsolattartást fenntartják. Helyesen használja a névmásokat, névutókat, az igeidőket és az igemódokat. Beszéde jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyú, hanglejtésű, hangerejű és sebességű. Beszédében és mimikájában megjelenik az érzelem. Egészséges önbizalommal, szívesen osztja meg gondolatait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek érthetően és folyamatosan kommunikálnak, beszélnek, gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- ❖ Minden szófajt használnak, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak, tisztán ejtik a magán és mássalhangzókat.
- ❖ Végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét.
- ❖ Rendelkeznek azzal a szókinccsel, amely elősegíti környezetükben a valóság, biztonságos tájékozódásukat és lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.

Összegzés

Az anyanyelvi képességek fejlesztése az óvodai nevelés során kiemelt helyet foglal el. A gyermek a nyelv elsajátítása során teljes személyiségében fejlődik.

ÉVKÖR

Aprók Háza
Bp. X. Újhegyi sétány 5-7

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

*"A múlt a jövőnek tüköre."
(Kossuth Lajos)*

IV/1. HAGYOMÁNYŐRZÉS a NEVELÉS FOLYAMATÁBAN

Az óvodánkban folyó nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyermek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek keretét a hagyományok ápolása is képes megteremteni. Programunk sok lehetőséget kínál nemcsak a népművészet és a szokásörző jeles napok terén, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységekben is. A hagyományörző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglalja. Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az évkör adja. A hagyományörzés célja a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.

Hagyományörző tevékenységek tartalma

Játékidőben a természetes anyagok közelsége motiválja a gyermeket. Kíváncsiságából fakadóan nyúl a természetes anyagokhoz. Az anyagok állandó jelenléte cselekvésre készíti, fejleszti az alkotóképességét. Az elkészült tárgyak, népi gyermek-játékszerek tovább motiválják a tevékenységét, gazdagítják a játékát, alkotásra kész emberré teszik. A napirendbe jól beépíthetők a hagyományokat idéző tevékenységek. Az udvari játékok a hagyományápoló tevékenységekkel bővülnek. A természetes anyagokkal való műveletek mellett a dalos játékok, a népi sportjátékok játszására is sor kerül. A dalos játékok a zenei fejlesztésben és az érzelmi nevelésben, a népi sportjátékok az állóképesség, az egészséges küzdőszellem alakulásában kapnak fontos szerepet. Az óvoda udvara, környéke, a séták, a kirándulások jó lehetőséget biztosítanak a természet, a környezet megszerettetésére, a szülőföld szépségének megláttatására, a környezet alakítására, amelyben a gyermek közvetlenül részt vesz. A népi kultúra tárgyai, a népköltészet alkotásai a gyermek érzelmein áthatva épülnek be a gyermek ízlésvilágába. Zenei, irodalmi és vizuális nevelés is e gyökerekből táplálkozik, amelynek anyaga a népművészet értékes és szép alkotásai. A mindennapi élet tevékenységei és a jeles napok a néphagyományokban szorosan összetartoznak. Az óvodában megünnepelt jeles napokkal színesebbek lesznek a hétköznapiak.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzés feltételeit és lehetőségeit. Ezáltal a gyermekek és a szülők a természethez, a hagyományokhoz való kötődést egyénileg és együttesen is átélhetik. A tevékenységeket az évkörben foglaltak szerint komplex módon tervezi és szervezi. Felhívja a gyermekek figyelmét a tevékenységekből adódó veszélyforrásokra (balesetvédelmi oktatás).

A hagyományörzés személyiségfejlesztő hatása

A hagyományörző szellemben nevelkedett gyermek megismeri a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget. Érzelmileg gazdagabbá, értelmileg fogékonyabbá válik. Fejlődnek alapkompenciái, kibontakoznak képességei.

Összegzés

A hagyományörzés a teljes nevelési folyamatot áthatja, a gyermek személyiségét gazdagítja. Beépül a gyermek, a felnőtt teljes tevékenységrendszerébe. A családokkal való együttműködést kiteljesíti.

IV/2. HAGYOMÁNYÖRZŐ JELES NAPJAINK

Mindhárom korcsoportban arra törekszünk, hogy a gyermekeket elsősorban természetes környezetben, közvetlen tapasztalatszerzéssel juttassunk minél több ismerethez és élményhez. A digitális világban azonban maximálisan kihasználjuk az IKT eszközök nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. A gyermekek a projektekhez kapcsolódóan, az életkoruknak megfelelő filmeket, képeket néznek népszokásokról, állatokról, természeti jelenségekről stb. A tevékenységek tartalma az életkor és a csoport sajátosságainak megfelelően szerveződnék.

ŐSZ

Őszi munkákat végeznek az udvaron (levélgyűjtés, gereblyezés). Gyűjtik a természet kincseit. Kirándulások, séták alkalmával megtapasztalják a természet változását. Figyelik az állatok viselkedését, megfigyelik a termések betakarítását, befőttes, savanyúságot készítenek az óvodapedagógus segítségével. Segítséggel termésbábokat készítenek, gyümölcsöt aszálnak, mézeskalácsot sütnek. Válogatnak, fűznek, építenek, rakosgatnak a termésekből, levelekből, kavicsokból stb. Figyelik, igazak-e a népi jóslások. Megismernek néhány találós kérdést, közmondást, mesét, verset, dalt. Népmeséket, őszi népdalokat, mondókákat hallgatnak, tanulnak. Megismernek néhány ügyességi- és sportjátékot Ismerkednek a népzenevel, a népi hangszerekkel.

Szüret (szeptember - október)

Énekeket, mondókákat hallgatnak és tanulnak az almáról, szőlőről, szüretről. Szemezik a szőlőt, megfigyelik a must készítésének módját, szőlőt préselnek. Egyszerűbb énekes játékokat ismernek meg. Gyűjtik, válogatják, aszálják az őszi gyümölcsöt. Táncolnak, énekelnek, népi játékokat játszanak. Termésekből egyszerű hangszereket, bábokat készítenek.

TÉL

Advent

Mikulás (december 6.)

Mindhárom korcsoportba ellátogat a Mikulás. A gyermekek kitisztítják a csizmájukat, életkornak megfelelő dallal, verssel köszöntik a Mikulást. Megtekintik a felnőttek erre az alkalomra írt és szervezett drámajátékát.

Karácsony (december 24-25-26.)

Ismerkednek a karácsonyi népszokásokkal, megismerik az advent jelképeit (koszorú, naptár) és segítenek az elkészítésükben. A naptár alapján minden nap egyszerű feladatokkal készülnek a Karácsonyra. Dalt, mondókát, verset tanulnak a Karácsonyt várva. Fenyődíszeket és ünnepi dekorációt készítenek, ajándékkal lepik meg szüleiket. Luca-napján / december 13 / "kotyolnak", "kotyoló mondókákat" tanulnak, búzát ültetnek. Figyelemmel kísérik az elvetett

búza növekedését. Mézeskalácsot sütnek. Az óvoda udvarán madáreleséggel feldíszítik a madarak „karácsonyfáját”. A felnőttek által készített betlehemet meglátogatják az udvaron. Figyelik az időjárást, bevált-e a Katalin-napi jóslat?

Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Megismerkednek a farsangi népszokásokkal (busójárás, kiszehajtás), a nagycsoportosok kiszéznék a kisebbeknek. Különböző technikával farsangi álarcot készítenek. Részt vesznek a farsangi játékokban, jelmezbe öltöznek. Farsangi dalt, bálba hívogató mondókát, csujjogatót tanulnak. Tréfás mesét, verset, élőzenét hallgatnak. A hagyományos óvodai farsangi mulatságon élő népzenere “táncolnak” - több csoporttal együtt -, eközben megismerik a népi hangszereket.

TAVASZ

Húsvét

Megismerkednek a húsvéti hagyományokkal. Locsolóverset, mondókát, dalokat tanulnak. Különböző technikákkal tojást díszítenek. Locsolkodnak, és részt vesznek a tojásjátékokban az udvaron, húsvéti süteményt (kalácsot) sütnek.

NYÁR

Aprók Napja

A családok megismerkednek az év folyamán óvodánkban felkínált kézműves tevékenységekkel. Különböző technikákat próbálnak ki (szövés, fonás, agyagozás, bábkészítés, gyöngyfűzés, stb.) gyermekeikkel közösen. (ld. szülőknek felkínált programok)

Gyermekek részére szervezett sajátos programjaink

Szüreti multság az udvaron:

A program helyszíne jó idő esetén az udvar. A gyerekek tálkákba leszemezzetik a szőlőt, majd szőlőprésszel a felnőttek segítségével kipréselik a szőlőlevet, amit megkóstolhatnak. Őszi énekeket, mozgásos játékokat játszanak az udvaron.

Farsangi multság:

Hagyományos jeles ünnepünk a Farsang, mely során egy hétig búcsúztatjuk el a telet. A „Vár és lakói” tematikus projekten belül várjátékot játszunk. Farsangi mondókákat, verseket, dalokat tanulunk. Kiszéznünk. A gyerekek az egész hét folyamán kedvük szerint jelmezbe öltözhetnek.

Húsvéti nap:

Lehetőség szerint az udvaron a gyerekek megkeresik az elrejtett húsvéti tojásokat, majd játékos vetélkedőn vesznek részt, nyers zöldségeket, gyümölcsöt fogyasztanak.

IV/3. JÁTÉK

" Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle."

(Varga Domokos)

A játék a kisgyermek életkori sajátosságából adódóan létfontosságú, mással nem helyettesíthető tevékenysége. A gyermek számára a fejlődés alapja, személyiségének tükrözője és a fejlesztés eszköze. A játék örömforrás, kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek. A játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja élményeit, tapasztalatait és maga kedve szerint alakíthatja át a megfigyelt és átélt valóságot. A gyermek nyugodt játékába épülnek be a különböző tevékenységek. A közös játék olyan bonyolult, kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíti a gyermeket, melyre a játékon kívül még nem képes. Megtanulja a társas érintkezés egyszerű szabályait, formáit. A játékban fejlődnek az értelmi képességei. Az Én-tudat erős dominanciája mellett megjelenik a TE és a MI fogalma. A közös játékot áthatja az összetartozás érzése is. Olyan motiváló erő ez, amelynek hatására a gyermek képessé válik a játékhoz szükséges szabályok betartására. A játék a későbbi tevékenységi formákat is megalapozza, így a munkát és a tanulást is. A játék olyan komplex tevékenységi forma, mely a gyermeki kompetenciák fejlődésének legfontosabb színtere.

A játék feltételrendszere

Hely

A gyermekek szabad mozgását, biztonságát, játékuk térbeli kibontakozását szolgálja. A játék színtere a csoportszoba. A csoportszobában állandó (galéria) és ideiglenes játszóhelyek, "kuckók" kialakítására került sor, ahol a gyermekek zavartalanul, szabadon játszhatnak. Az építőjáték lehetőség szerint állandó helyet kap, így a nagyméretű elemekkel, textíliákkal az építkezés több napon át is tarthat és gazdagodhat. A csoportszoba kisebb, mozgatható bútorait, a térelválasztó elemeket a gyermekek saját elgondolásaik alapján variálhatják játékukban (pl.: bábozásra, dramatizálásra való hely). Az udvar szintén fontos szerepet kap a játéktevékenységekben. Az udvarrészek átjárhatóak, alkalmasak a mindennapi játékok mellett a népi játékok játszására, kézműves tevékenységek gyakorlására is. A csoportszobában megkezdett tevékenységek az udvaron folytathatók (pl. kézműves tevékenységek).

Játékidő

A napirend sajátosságából fakadóan folyamatos. A gyermekek a délelőtt elkezdett játéktémát nemcsak délután, hanem több napon és héten keresztül is játszhatják a tematikus projektekhez kapcsolódóan. Addig folytatódhat a kedvelt tevékenység, amíg az a gyermekek számára érdekes, élményt és örömet adó. A napirendben szereplő egyéb tevékenységek belesimulnak a játék folyamatába. Időlegesen megszakítják, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a hagyományörző kezdeményezések, foglalkozások helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem boríthatja fel! A konkrét szervezést igénylő, kötött időpontú tevékenységek, programok kivételt képeznek (szervezett mozgás, ének-zene, énekes játék, tánc, bábszínház, kirándulások).

A játék eszközei

A játékok legyenek esztétikusak, igazodjanak a gyermekek életkorához, segítsék elő a sokoldalú fejlődést. Fontos, hogy fantáziálásra, kreativitásra, gondolkodásra, problémamegoldásra serkentsenek. A mai játékeszközöket harmonikusan egészítik ki a népi játékeszközök, rongybabák, terménybabok, agyagból készült kiegészítők, stb. A gyerekek saját maguk is készítenek játékeszközöket, fejlesztő játékokat a kézműves tevékenységek során, melyeket a játékukba használnak. Játékeszközök lehetnek még a környezetben fellelhető dolgok is (kavics, falevél, bot, ágdarab). A játékok elkészítésénél arra törekszünk, hogy természetes, újrahasznosítható anyagokat használjunk a fenntartható fejlődés érdekében. Az esztétikus textíliák, színes lepkek, az ízlésesen elkészített korona, palást, tarisznya mind elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak, drámajátékoknak, spontán "mintha" játéknak. A gyermeki önki-fejezőmódokat a bábozás és a dramatizálás eszközei teljesítik ki. Fontos a bábok és a dramatikus eszközök állandó jelenléte és helye. Igényesen válogatott, a különböző fejlettségi szintekhez igazodó képességfejlesztő játékok találhatók minden csoportban, melyek a differenciált fejlesztést szolgálják, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.

Pozitív, nyugodt légkör

A pozitív, nyugodt, biztonságérzetet keltő légkör megteremtése nélkülözhetetlen a gyermekek szabad és önfeledt játékához. Önállóan választják hozzá a társat, helyet, eszközt. Szeretetteljes légkörben könnyebb egymás elfogadása, megelőzhetőek a konfliktusok. A toleráns és pozitív felnőtt viselkedésminta kiemelkedően fontos és a gyermekek számára példaértékű. A játék során a gyermekek átélik a „flow” mentális élményállapot érzését.

Élmények

Meghatározó szerepük van a játékban. Az otthonról hozott élményeket az óvoda kiegészíti közösen átélt tevékenységekkel, amelyek élménnyé válnak, és tükröződnek a gyermekek játékában. Az élmények teszik sokszínűvé a gyermekek játékát. Meghatározó élményszerző szerepük van az évszakonként szervezett sétáknak, kirándulásoknak, programoknak, ünnepeknek. A sétákon, kirándulásokon a gyermekek természetes anyagokat gyűjtenek, amiket felhasználnak a játék során. Kritikus szűrővel épül be a digitális eszközhasználat, mint élményszerző lehetőség a gyermekek életébe. Életkorhoz igazodó filmeket, képeket néznek a gyerekek az aktuális tematikus projekthez kapcsolódó témákban, olyan témakörökben, ahol nincs lehetőség a közvetlen tapasztalatszerzésre.

A játék tartalma

A **gyakorlójáték** során a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker, ismétlésre készíti a gyermeket, amely örömet jelent számukra. A gyakorlójáték lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Az **építő, konstruáló játéktevékenység** közben a gyermek, különböző játékszerekből összerak, létrehoz valamit. Eleinte spontán épít, de később az átgondolt, meghatározott céllal végzett építés dominál.

A **szerepjáték** a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyermek viselkedése a szerepjátékban az élményeit, tapasztalatait, ismereteit, s az ezekhez fűződő érzelmeit tükrözi. A kör-

nyezet benyomásait a gyermek egyedi, szubjektív módon jeleníti meg. Játékában azonosul a szereppel, utánoz. Gyakorolja a másokkal való együttműködést, átéli az alá- és fölérendeltségi viszonyokat. A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket szabadon választott, kötetlen módon **dramatizálják**. A Boldogságóra aktuális témáinak feldolgozásához is a drámajáték a leghatékonyabb eszközünk. A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak és a bábozásnak. Saját elgondolásuk alapján utánozzák a szereplők hangját, mondanivalóját, mozdulatait. A dramatizáláshoz különböző kész vagy általuk elkészített eszközt használnak. A szerepjátékban élethelyzeteket alkotnak újra, ehhez számos eszközre van szükségük. A **barkácsolás** a játék igényéből kiinduló kötetlen tevékenység. Az elkészített eszközöket felhasználják a játék során. Barkácsolásnál (kézműves tevékenységként) sok és sokféle eszközre van szükség, ezért fontos a folyamatos gyűjtőmunka és az eszközök megfelelő elhelyezése, hogy a gyerekek bármikor hozzáférhessenek. A **szabályjáték** lehet mozgásos és értelemfejlesztő. Lényeges eleme a szabályokhoz való igazodás igénye. Minden szinten, minden formában szabály-tanulás folyik. A játék "klasszikus" tartalma kiegészül **népi játékokkal**. Ezek közé sorolhatók:

- ❖ az énekes-táncos játékok (szembekötödsdi, párcserélő játékok, fogyó-gyarapodó játékok, leánykérő játékok, lakodalmas játékok, vásáros játékok, furfangos és szórakoztató játékok)
- ❖ a mozgásos és küzdő játékok (versengő, váltást tartalmazó játékok, várjáték, sorjátékok, hidas játékok)
- ❖ a népszokásörző, dramatikus játékok (a jeles napokhoz kötődő játékok)
- ❖ a népi játékszerek készítése (bábuk, játékbútorok, rongybabák, napraforgósár lovacs-kák, töklámpás készítése stb.)

Mindezek új tartalommal töltik meg a játékot. A játék tartalmát egyedi témákkal gazdagítjuk a gyermekek életkorának megfelelően (várjáték, hajós, tengeralattjárós játék, repülőtér, járművek, óvodánk környéke, tó, könyvtár, piac, boltos játékok, orvos, gyógyszertár, babaház, iskola, állatkert, falusi udvar, földrajzzal, csillagászattal kapcsolatos játékok stb.). A játékok mindig élményhez kötődnek, egyedi játékeszközök készítésével és használatával válnak színessé.

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus megteremti a szabad játékhoz szükséges feltételeket (hely, idő, eszköz, élmény). Ötleteket ad, lehetőségeket, helyzeteket biztosít a sokszínű játék kialakításához. Észreveszi és kihasználja a spontán helyzetekben rejlő nevelési lehetőségeket, különös tekintettel a gyermekek pillanatnyi érzelmi állapotára. Az adott helyzetnek megfelelően alkalmazza a Boldogságóra ide illő játékeit, módszereit. Az egyéni élményeken túl közös élményszerzési lehetőségeket teremt a játék fejlesztése érdekében (kirándulások, séták szervezése). Tiszteletben tartja a gyermeki játék önállóságát. Közvetlen beavatkozás általában csak a magányos, peremhelyzetű és a társakat rendszeresen zaklató gyermekek esetében szükséges. A társak jó példájának kiemelésével felhívja a figyelmet az együttműködési megoldásmódokra. Az óvodapedagógusnak a játékidőben megfigyelési és fejlesztési (differenciált képesség) feladata is van. A szabad játék során figyelhető meg legjobban a gyermek személyisége, képességeinek fejlettségi szintje (az esetleges lemaradások vagy kiemelkedő képességek). Érdemes huzamosabb ideig figyelemmel kísérnie egy-egy játszócsoportot, hogyan közelednek egymáshoz, hogyan bővítik a játéktémát, hogyan rendezik a felmerülő konfliktusokat.

A szabályok nélkülözhetetlen elemei a konfliktusmentes játéknak. A csoportban csak annyi szabályt vezet be, ami segíti a nyugalmas, biztonságos, oldott légkör fenntartását, a szabad játék kibontakozását. Az egész napos játéktevékenység során felhívja a gyermekek figyelmét a veszélyforrásokra, saját és társaik testi épségének védelmére. A játékhoz az eszközök helyes használatával, elrakásával mintát ad. Az udvaron is biztosítja a játék feltételeit. Az óvodapedagógus színvonalas bábjátékának hatására a gyermekek kedvelt tevékenységévé válik a bábozás. Tudatosítja a szülőknél az önfelelt, szabad játék személyiségfejlesztő hatásának fontosságát.

A játék személyiségfejlesztő hatása

A játékban a gyermek teljes személyisége fejlődik, az értelmi képességre gyakorolt hatása is jól megfigyelhető, mivel a pszichikus funkciók fejlődése, a biológiai érés folyamata ebben a korban a legintenzívebb. Fejlődik az észlelés, megfigyelőképesség, önkéntelen és szándékos figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás és a beszéd. A szituációk létrehozása megmozgatja a gyermek, alkotó képzeletét, fantáziáját. Fejlődik szellemi aktivitása, beszédkézsége, problémamegoldó és helyzetfelismerő képessége. Újfajta mozgásokat tanul, amelyeket a szabadban és a teremben egyaránt gyakorol. Alakul térérzékelése, fejlődik téri tájékozódó képessége nagymozgása és a finommotoros koordinációja. Formálódik a gyermek erkölcsi ítéletalkotása, alakul illembeli viselkedése. Az átélt játékkörömből, sikerélmények vagy kudarcok erős érzelmeket váltanak ki. A gyermek tanulja érzelmeinek kezelését, kifejezését. Feszültség levezető hatása a gyermeket oldottá teszi. A siker újra átélési vágya kitartásra ösztönzi. A játék felerősíti a szocializálódás folyamatát. A játékban a gyermek felfedezi a másikat, és más képet alakít ki önmagáról is. A közös játék öröme, az élmény együttes megtapasztalása alakítja a társakhoz való viszonyát. Megjelenik az együttérzés, tolerancia, kibékülés, vigasztalás, kivárási, engesztelés érzése. Kommunikációs készsége fejlődik. A játékkörnyezet derűs harmóniája, biztonságot adó légköre, áttekinthető rendje ösztönzi a gyermeket a játékközelítés betartására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Játékukban dominánsan jelentkeznek a szerepjáték.
- ❖ A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni.
- ❖ Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- ❖ Bonyolult építményeket képesek alkotni.
- ❖ Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- ❖ Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- ❖ Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.
- ❖ A játékban fejlődnek kognitív, érzelmi, akarati, szociális képességeik, kompetenciáik.
- ❖ A játék eljuttatja a gyermekeket a tanuláshoz szükséges képességek megalapozásához.

Összegzés

A jó légkörű játék és a Boldogságórák érzelmi többlete a gyermekek élményeit, pszichés képességeit gazdagítja. A tartalmi gazdagítás kiteljesíti a felszabadult játék személyiségfejlesztő hatását. Ebben a folyamatban a gyermek személyisége a legteljesebb mértékben fejlődik és fejleszthető. A Boldogságórák hatására a gyermekek szociálisan érzékenyebbé válnak.

IV/4. Mozgás

A mozgás az óvodás gyermek természetes megnyilvánulási formája, alapvető szüksége. A gyermeki idegrendszer érési folyamatában meghatározó szerepet tölt be. A mozgás tartalma nem szűkül le az irányított mozgásos tevékenységre, a mondókás, énekes játékok körére. A szabad játék része, jelen van az óvodai élet minden területén.

Cél, feladat

- ❖ Az egészséges életvitel kialakítása, rendszeres egészségfejlesztő testmozgás biztosítása, a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése.
- ❖ A mindennapi, rendszeres mozgás (mint boldogságfokozó technika) megszerettetése, mely a gyermekek szervezetét örömhormon termelésére ösztönzi.
- ❖ Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése (önértékelés, önbizalom).
- ❖ A nagy- és finommozgások fejlesztése.
- ❖ A gyermek téri tájékozódásának fejlesztése.
- ❖ A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- ❖ A testséma kialakítása, (lateralitás fejlesztése és dominancia megerősítése [kezesség]).
- ❖ Mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészlet fejlesztése, relációs szókincs bővítése.
- ❖ A gyakorlati problémamegoldás fejlesztése.
- ❖ Koordinációs és kondicionális készség fejlesztése.
- ❖ A mozgásos feladatok végrehajtása során a társakhoz való alkalmazkodás képességének fejlesztése, a versenyjátékok során a gyermekek kudarctűrő képességének kialakítása és fejlesztése.
- ❖ Családi szemléletformálás.

Mozgás tartalma

- ❖ Szabad, spontán mozgás
- ❖ Irányított mozgásos tevékenységek.

Szabad, spontán mozgás

A mozgást nem kell külön megszerettetni a gyermekkel, mert erre állandó belső késztetést érez. Örömmel és természetes módon gyakorolja azt. A szabad játék számtalan lehetőséget rejt mozgásos tevékenységekre, különböző mozgásformák gyakorlására. A mozgásformák gyakorlására lehetőséget nyújt a csoportszoba, tornaszoba, ovi-foci pálya és az udvar, különösen a műfűvel borított területek. (fogók, gurulások, bújócskák, futások, járások, labdajátékok különböző terepeken). Hetente egy alkalommal a csoportszobában mozgásfejlesztő délelőtti szerveződik. Mobil eszközök (ugráló asztal, egyensúlyozó eszközök, ösvények, karikák stb.), akadálypályák állnak a gyermekek rendelkezésére a természetes mozgásformák gyakorlására. Az udvaron EU-s szabványoknak megfelelő, többfunkciós mozgásfejlesztő játékok kerültek kialakításra. A sokféle szabad mozgáslehetőség által a gyermek természetes mozgásigénye kielégül. A rendelkezésre álló mobil mozgásfejlesztő eszközöket az udvari játék során is használjuk. Ezek az eszközök lehetőséget nyújtanak a differenciált mozgásfejlesztésre.

Irányított mozgásos tevékenységek

A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeket figyelembevevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mozgásos tevékenységek nélkül.

Irányított mozgásos tevékenységet kétféleképpen szervezünk az óvodában:

- ❖ A mindennapokban, 15-20 percben: sok játékkal, kipróbált gyakorlatokkal, mozgásformák beiktatásával, pergő ritmusú, frissítő mozgással, tartásjavító és lábtornával.
- ❖ Heti 1 alkalommal, kötelező jelleggel szervezett mozgásos tevékenység, meghatározott napokon.

A tevékenység tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, emelések, hordások, egyensúlyozások és a mozgásos játékok alkotják. A mozgásfejlesztés három pillére: a nagymozgások, rugalmasság és az egyensúly fejlesztése.

1. Járás

- ✓ kis-és nagylépésekkel (óriás, törpe, külső talp él, sarok, indián)
- ✓ különböző irányokba fordulással
- ✓ változó szélességű sávok, vonalak között, egyensúlyozó ösvényen
- ✓ különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával

2. Futás

- ✓ különböző tempóban, majd tempóváltással
- ✓ különböző irányokban, majd irányváltatással
- ✓ változó szélességű sávok között
- ✓ különböző tárgyak megkerülésével,

3. Ugrás

- ✓ távolugrás (páros lábbal szökdelés), ugrás előre, hátra,
- ✓ ugróiskola kicsiknél, a legegyszerűbb formában
- ✓ különböző alakzatú térbe beugrás, kiugrás (kör, négyzet stb.)
- ✓ szökdelés páros és egy lábon, különböző irányba

4. Csúszás-kúszás, mászás, különböző tempóban

- ✓ különböző irányokba, majd irányváltatással
- ✓ különböző szélességű és formájú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa)
- ✓ különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával

5. **Állatutánozó mozgások:** nyuszi ugrás, békaugrás, kutya- majommászás pók-rákjárás stb. különböző irányba

Egyensúlygyakorlatok

1. Állás

- ✓ állás lábujjon
- ✓ állás egy lábon

2. **Egyensúlyozó járás** padon, földre helyezett szivacson, kötélén stb. különböző irányba, tárgykerüléssel, különböző alakzatokon.
3. **Statikus-dinamikus** egyensúlygyakorlatok
4. **Különböző sportok** (roller, bicikli, görkorcsolya, stb.)
5. **Forgások, fordulatok**, testhelyzet változtatások

Szem- kéz koordináció fejlesztése

1. **Babzsák** célba dobása, változó nagyságú körbe, változó távolságról; különböző tárgyak alatt babzsák csúsztatás két vonal közé, babzsák dobás vízszintes és függőleges célra.
2. **Karikadobás** változó irányokba, vízszintes vagy függőleges célra, változó távolságról.
3. **Labdajátékok:** dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal, változó távolságokból, labda célba ütése bottal.

Szem - láb koordináció fejlesztése

1. **Ugrókötéllel:** kötél fölött átugrás, változó magassággal
2. **Karikába** belépés, kilépés, beugrás és kiugrás
3. **Lábbal** különböző formák rajzolása, alkalmi felületen, homokba, padlóra
4. **Ugróiskola** egyszerűbb és nehezebb formában

Az óvodapedagógus feladatai

Megfigyelése során tapasztalatokat gyűjt a gyermekek mozgásfejlettségi szintjéről. Hogyan végzik az egyszerű "nagymozgásokat", milyen a szem-kéz, szem-láb koordináció, a finommotoros mozgások szintje, a testséma fejlettsége, a jobb-bal irány, a tér észlelése. A megfigyelések az egyes gyermek értelmi képesség-szintjének megállapításához szolgálnak adalékkul, ez az egyéni, differenciált fejlesztés kiinduló alapja. A mozgásszükséglet kielégítéséhez olyan feltételeket teremt, amelyben a gyermek testi épségének védelme mellett mozgásöröme, aktivitása kiteljesedik. A gyermek napirendjét úgy alakítja ki, hogy lehetőség szerint egész nap biztosítja számára a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában, tornaszobában és az udvaron egyaránt. A gyermek testi épségének megóvása érdekében mozgásos tevékenységek előtt felhívja figyelmét a veszélyforrásokra. A mozgásos tevékenységeket úgy tervezi és szervezi, hogy figyelembe veszi a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét. Bemutatja vagy bemutatattja a helyes gyakorlatvégzést, mert csak ezután várhatja el a pontos és helyes feladatvégrehajtást. Ügyel a gyermekek testi épségére, felhívja figyelmüket az eszközök helyes használatára és a különböző mozgásokban rejlő veszélyforrásokra. Hetente több alkalommal szervez láb- és tartásjavító tornát. A jó hangulatú mozgá-

szos tevékenység fontos feltétele a körültekintő szervezés, játékos hangvétel, rövid érthető utasítások, kevés várakozási idő.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása

A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza a teljesítőképességét. Segíti az új mozgásformák kialakulását, begyakorlását, a mozgásszervek fejlődését. Alakul "nagymozgása", kondicionális, koordinációs és téri tájékozódó képessége, testsémája, önmagához és környezetéhez való viszonya. A mozgásos játékok, tevékenységek erősítik az egymásra figyelmet, az együttműködési képességet, a szabálytartást, önuralmat és a kudarcűrő képességet. Alakul az egészséges versenyszellem, fejlődik kitartása. A gyermek harmonikus mozgása hat a gondolkodására, értelmi képességeinek fejlődésére, találékonyságára, kombinatív, valamint szociális képességeire. A boldogságfokozó technikák közül a rendszeresen végzett testmozgás a leghatékonyabb tevékenység.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A testileg egészségesen fejlődő gyermekek hat éves korukra eljutnak az első alakváltáshoz. Megváltoznak testarányaik, megkezdődik a fogváltás. Testük arányosan fejletté, teherbíróvá válik.
- ❖ A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- ❖ Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- ❖ Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- ❖ A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzéke, mozgáskoordinációja kialakult.
- ❖ Mozgásuk összerendezettebb, harmonikusabb lesz. A gyermekeknél erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció, és a finommotorika.
- ❖ Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- ❖ Szomatikus képességeinek fejlettsége alkalmassá teszi a gyermeket az iskolai életszakasz megkezdésére.

Összegzés

A gyermek a mozgásos tevékenységeken keresztül ismeri meg a világot. A programban a mozgásfejlesztés tartalma bővül a népi sportjátékok nyújtotta mozgásformákkal. A felnőtt a gyermek mozgásos próbálkozásainak teret ad, türelemmel kivár, csak balesetveszély esetén lép közbe. A rendszeres testmozgás fontos szerepet játszik az egészség megóvásában és az erőnlét fejlesztésében, valamint a pszichés jólét állapotának fenntartásában. Fejleszti a gyermek nagy- és finomkoordinációját, ezáltal mozgása összerendezetté válik. Megismeri az irányokat, tud a térben tájékozódni, kialakul feladat- és szabálytudata. A mozgás nemcsak a gyermek fizikai állapotára van hatással, hanem nagymértékben segíti az észlelést, a tapasztalatszerzést, alapját képezi a magasabb gondolkodási funkcióknak, a beszéd egyik feltétele. A mozgás befolyásolja az idegrendszer fejlődését. A gyerekek a játékos mozgás közben tanulják meg a stresszes helyzetek könnyebb elviselését, segíti őket a szociális beilleszkedésben, és az egészséges önbizalom kialakulásában is.

"Mutassátok meg mindenkinek, hogy képesek vagytok"

*felfedezni utánzás helyett alkotni, biflázás helyett határozni,
 engedelmesség helyett... szóval, ceruzával, filccel, festékkel
 rajzoljatok, rajzoljatok... mártsátok bele kezeteket
 a gipszbe, ragasszatok papírt, mintázzatok agyagból,
 vágjatok, hímezzetek, varrjatok, szögeljétek, építsetek...
 Képzeldjétek! Találjátok fel! Alkossatok! Éljetek!"*
 (B. Monthuber)

IV/5. TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak és általa fejlődnek. Ennek elsődleges területe a játék, majd ehhez kapcsolódnak a különböző tevékenységi területek. A tanulás szervezése történhet kötetlen (egyéni, mikro csoportos) vagy kötött formában. A tanulás hatására a gyermekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, emlékezetük, tartósabb lesz figyelmük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk. A gyermeki tanulás az óvodai élet összetett tevékenységrendszerében jön létre. A Program a hagyományos tevékenységformákat a Boldogságóra módszereivel és eszközeivel gazdagítja. A tanulás témaköreit az évkörhöz kapcsolódva projektekbe rendezzük. A projekt időtartama témától és motivációtól függően több hetet is felölelhet. A tevékenységek szervezésénél előtérbe helyezzük a párhuzamos tevékenységek szervezését és a kooperatív tanulási technikák alkalmazását.

Cél, feladat

- ❖ A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- ❖ Minden érzékszervre ható, sokoldalú, játékos tapasztalatszerzés, felfedezés lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása.
- ❖ Értelmi képességek fejlesztése (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd), melynek kiindulási pontja a gyermekek aktuális fejlettségi szintje.
- ❖ Készségek, jártasságok, alapvető kompetenciák kialakítása, digitális kompetenciák megalapozása a tevékenységeken, képességfejlesztő játékok alkalmazásán keresztül.
- ❖ A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

Elfogadó, megerősítő, pozitív légkört teremt, amelyben a gyermekek számára az önkéntelen és utánzásos tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönöz a kívánt viselkedés elsajátítására. Sikerélményhez juttat, amelynek motiváló hatására, tudatosan alapoz. A külső világ tevékeny megismerésére építi a tanulási tartalmat, amelyet komplexen tervez. Lehetőséget kínál a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás, kísérletezés örömét. A Boldogságóra program változatos tevékenységeit tudatosan használja a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulására. A tervezőmunkájában figyelembe veszi a gyermekek egyéni képességeit. Megfelelő kérdésekkel, magyarázattal irányítja az ismeretszerzést. Természetes környezetben lehetőséget kínál a sokoldalú tapasztalatszerzésre. Az alkotásokhoz és kreatív tevékenységekhez eszközöket biztosít. Segíti a gyermekeket a dolgok, jelenségek legszembevetőbb közös jegyeinek felismerésében.

Olyan módszereket alkalmaz, amelyek a nem érdeklődő gyermekeket is elvezeti a megismerés élményeihez. Sokrétű tapasztalatok szerzéséhez nyújt segítséget, melyek során a gyermekek megismerhetik saját teljesítőképességüket. Családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatja a gyermeki tanulás sajátosságait.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Kialakulóban van a szándékos figyelmük, melynek időtartama eléri a 20-30 percet.
- ❖ Megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket végeznek és képesek egyszerű ok-okozati összefüggések felfedezésére.
- ❖ Megjelenik az gondolkodás elemi-fogalmi szintje.
- ❖ Kialakul a látott, hallott információk összekapcsolásának képessége, motoros visszaadása.
- ❖ Vizuális és verbális információt képesek tárolni. Az emlékezeti funkcionál megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.
- ❖ Képesek összetartozó részeket értelmes egészként észlelni.
- ❖ Azonosulnak az óvodapedagógus által meghatározott feladatokkal, és kialakul bennük az igény arra, hogy a kapott feladatokat sikerrel megoldják (feladattudat - feladattartás).
- ❖ Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása.
- ❖ Képesek a csoporton belüli együttműködésre, egyszerű szabályokhoz való alkalmazkodásra, formálódik kudarctűrő képességük.
- ❖ Egyszerű összefüggéseket meglátnak és erről összefüggő mondatokban tudnak beszélni.

Összegzés

A program tevékenységrendszerében a tanulás a gyermeki tevékenység velejárója. A "valamit megtanulás" a gyermek részéről spontán folyamat, a "valamit megtanítás" az óvodapedagógus részéről tudatos, célszerű tevékenység, a tanulási képesség megalapozása. A gyermek a tevékenységformák gyakorlása során sokoldalú ismeretekhez jut, tanul. Cselekvés közben érzelmein át készségeket, jártasságokat szerez, amelyek által fejlődik értelme, intelligenciája.

IV/6. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyermekek az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetükről olyan tapasztalatokat szereznek, melyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A környezet megismerése során matematikai tapasztalatok birtokába jutnak, felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Fejlődik téri- síkbeli tájékozódásuk és mennyiségfogalmuk. A program tudatosan épít a gyermekek életkori jellemzőire, a természetben gyökerező és népi hagyományápoló tevékenységek érzelmfokozó hatásaira. A következő nemzedék jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkezik, hogyan viszonyul természeti és társadalmi környezetéhez. Ennek alapozása már kisgyermekkorban megkezdődik.

Cél, feladat

- ❖ A természethez, a szűkebb és tágabb lakókörnyezethez való pozitív érzelmi viszony megalapozása.
- ❖ Az élő és élettelen világ megismertetése, megszerettetése.
- ❖ A gyermekekben a környezet harmonikus viselkedéséhez szükséges készségek, jártasságok megalapozása.
- ❖ Érzelemgazdagítás a természethez kapcsolódó boldogságfokozó technikák megismertetésével.
- ❖ A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagysági, téri- és síkbeli szemléletének alakítása.

IV/6. 1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezet minél átfogóbb megismertetése azért szükséges, mert általa közvetítjük az egyetemes és a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.

A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet és a tematikus projektek kiinduló pontját adják. A családot, óvodai környezetet, a közlekedést, az emberi testet, a napszakokat és évszakokat, az állatokat, a növényeket egy sajátos határendszerben ismerik meg. A tapasztalatszerzés lehetőség szerint a valódi környezetben történik, ezért a komplex projektek élményanyagát jelentő felfedező tevékenységek, a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladatunk megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire, szépségeire és védelmére. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természet-szeretetének és környezettudatos szemléletmódjának.

A séták, kirándulások, az óvoda udvarán, vagy a csoportszobában végzett tevékenységek, kísérletek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések, kísérletek révén a gyermek értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végmenő folyamatokról és összefüggésekről.

Felkészítjük a gyermeket arra, hogy szűkebb és tágabb közösségekben élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A környezetvédelem kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex tevékenységek rendszerébe. Ezt a folyamatot támogatja a különböző környezetvédelmi világnapok (Madarak és fák napja, Föld napja, stb.) megünneplése is. A Boldogságóra „Jó cselekedetek” témája kiváló lehetőséget nyújt a környezetvédelemmel foglalkozó projektjeink feldolgozásához.

Kihasználjuk a digitális világ nyújtotta élményszerző lehetőségeket az infokommunikációs eszközök alkalmazásával. A gyermekek egy-egy témához kapcsolódóan filmet, képeket néznek távoli tájakról, jelenségekről, kultúrákról, melyek megismerésére közvetlen módon nincs lehetőség. A digitális eszközök segítségével élményt nyújtunk számukra a projektek tartalmához kapcsolódva.

3-4 évesek

A gyermekek az beszoktatási időszak alatt, megismerkednek az óvodával és közvetlen környezetével.

Megtanulják saját és társaik nevét, jelét. A velük foglalkozó felnőtteket nevükön szólítják. Tapasztalatokat gyűjtenek az évszakok változásairól és természeti jelenségeiről. Érzékelik környezetük esztétikumát, hangokat, színeket, illatokat, formákat, az élet ritmikusságát. Ta-

vasszal kirándulásokon vesznek részt, ahol felfedezik az időjárás - öltözködés összefüggéseit, gyűjtik a természet kincseit. Séták, kirándulás alkalmával, életkoruknak megfelelő tapasztalatokat szereznek a környezetükről, gyakorolják az alapvető közlekedési szabályokat. Évszakként visszatérő sétát tesznek a közeli Mély-tóhoz, ahol megfigyelik a természet változásait, a víz élővilágát.

Megfigyelik az óvoda udvarán található növényeket és azok gondozását. Megismernek és fogyasztanak többféle gyümölcsöt és zöldséget.

Megismerik az óvoda környezetében és környékén lévő állatokról. Fényképek segítségével beszélgetnek a közvetlen családtagokról. Közös albumot vagy tablót készítenek az a projektekhez kapcsolódóan. Cselekvés közben felismerik és megnevezik a főbb testrészeket. Beszélgetnek a környezetükben található dolgokról, azok tulajdonságairól (nagyság, szín, forma, mennyiség, stb.).

Egyszerű kísérleteket, vizsgálódásokat végeznek az élő és élettelen környezetükkel. Az olyan témák feldolgozásához, amelyek nem kézzel foghatók (pl. távoli tájak, jelenségek, folyamatok, földrajzi formák, képződmények, állatok, növények stb.) IKT eszközök segítségével jutnak ismerethez, élményhez.

4-5 évesek

Megismerik az évszakok jellemző növényeit. Terméseket gyűjtene, és azokat felhasználják. Rüggyeztetnek, hajtatakat és magvakat csíráztatnak. Közös albumot vagy tablót készítenek az a projektekhez kapcsolódóan. Fényképek segítségével beszélnek családtagjaikról, otthonukról. Cselekvések során felfedezik a testrészek és azok funkciója közötti összefüggéseket. Figyelmük ráirányul a testrészek tisztántartásának fontosságára, beszélgetnek az orvos gyógyító munkájáról és az egészséges életmód fontosságáról (táplálkozás, testápolás). Az eddig megismert zöldségekkel és gyümölcsökkel kapcsolatos tapasztalatuk köre szélesedik.

Bővülnek a közlekedéssel kapcsolatos ismereteik. Megismernek néhány személy- és teherszállító járművet, rögzülnek bennük a gyalogos közlekedés alapvető szabályai.

Egyszerű kísérleteket, vizsgálódásokat végeznek az élő és élettelen környezetükkel.

Megismerik az óvoda környezetében és környékén lévő állatokat. Séták, kirándulás alkalmával életkoruknak megfelelő tapasztalatokat szereznek a környezetükről, megalapozódnak a környezetvédelem alapvető magatartásformái. Minden évszakban elsétálnak a közeli Mély-tóhoz, ahol megfigyelik a természet változásait, a víz élővilágát.

Az olyan témák feldolgozásához, amelyek nem kézzel foghatók (pl. a bolygók és a világűr, távoli tájak, jelenségek, folyamatok, földrajzi formák, képződmények, képzőművészeti alkotások, állatok, növények stb.) IKT eszközök segítségével jutnak ismerethez, élményhez.

Kirándulás vesznek részt, melyen megismerkednek a természet változásaival és elsajátítanak környezettudatos magatartásformákat.

5-6-7 évesek

A gyermekek megismerik az óvoda tágabb környezetét. Megfigyelik az évszakok szépségét, változásait, a színek árnyalatait. Bővülnek az évszakokkal, napszakokkal kapcsolatos ismereteik (időjárás, évszakok jelenségei, öltözködés ok-okozati összefüggései). Osztályozzák és elhelyezik a séták során összegyűjtött, vagy otthonról hozott anyagokat, a természet kincseit és különböző tevékenységek során felhasználják azokat.

Közvetlen módon megtapasztalják a növények fejlődését (Csíráztatás, hajtata). A gyümölcsök és zöldségek feldolgozása közben bővülnek ismereteik, gyakorlatban megtapasztalják tulajdonságaikat, felhasználási módjukat (befőzés, aszalás, stb.).

A gyermekek a kirándulás során megismerkednek a mezei virágokkal, vadon élő növényekkel. Beszélgetnek a környezetszennyezés negatív hatásairól (víz, levegő, talaj) és a környezetvédelem fontosságáról (fenntartható fejlődés). Egyszerű kísérleteket, vizsgálódásokat végeznek az élő és élettelen környezetükkel.

Közvetlen és tágabb környezetükben lévő állatokkal kapcsolatos ismereteik bővülnek. Ellátogatnak középületekbe (múzeum, könyvtár, színház, utazó planetárium,). Információkat gyűjtnek a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről.

A családdal kapcsolatos ismereteiket rendszerezik és bővítik, tudják személyi adataikat. Beszélgetnek a környezetükben élő felnőttek munkájáról és azok fontosságáról. Megnevezik saját testrészeit, érzékszerveiket és azok funkcióját.

Az olyan témák feldolgozásához, amelyek nem kézzel foghatók (pl. a bolygók és a világűr, távoli tájak, jelenségek, folyamatok, földrajzi formák, képződmények, képzőművészeti alkotások, állatok, növények stb.) IKT eszközök segítségével jutnak ismerethez, élményhez.

Külső világ tevékeny megismerése és hagyományápolás

A környezet minél átfogóbb megismertetése azért szükséges, mert általa közvetítjük az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, melyek az adott tájra jellemzőek. Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- ❖ A különböző évszakokhoz kapcsolódó tevékenységek (szüret, búza-ültetés, csiráztatás).
- ❖ Jeles napok előtti készülődések.

IV/6. 2. MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS

A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül. Minden matematikai fejlesztő tevékenység integrálható a megfigyelésre szánt jelenség, illetve tárgy tapasztalati rendszerébe.

A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés ezekre a korai tapasztalatokra épít.

A matematikai készségek megalapozása már a kiscsoportban elkezdődik.

3-4 évesek

Játékba ágyazott matematikai tapasztalatszerzés a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása játéktevékenységek közben.

Az óvodai élet tevékenységei során adódó lehetőségek tudatos kihasználása a matematikai tapasztalatszerzés érdekében.

A térbeli mátrix játék bevezetése a csoport fejlettségi szintjének megfelelő számosságú térhálóban. A projektek témájához kapcsolódó, egyszerű képességfejlesztő játékok készítése és alkalmazása a matematikai képességek fejlesztését célozva.

4-5 évesek

A matematikai nevelés hozzájárul a gyermekek környezetükről szerzett tapasztalatainak feldolgozásához. A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával észreveszik, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatóak, szétválogathatóak tulajdonság szerint, illetve saját szempontok alapján.

Sorba rendezést végeznek, megneveznek mennyiségi tulajdonságokat, felismert szabályok szerint. A számfogalom, számképzet megalapozása érdekében mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb - rövidebb, alacsonyabb - magasabb, stb.).

Cselekvéseik során 6-os számkörben számlálnak. Képesek két különböző mennyiséget ugyanannyivá tenni. Környezetükben a párosával jelentkező dolgokat, tárgyakat keresnek, és maguk is próbálnak párokat létrehozni.

A gyermekek tapasztalatokat szereznek a geometria körében. Eljutnak a geometriai formák felismeréséig.

A tükörrel való tevékenység - mozgás tükör előtt - fontos feltételét képezi a testséma, a téri percepció kialakításának. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésénél kiemelten fontos ez a tevékenység.

A térbeli mátrix játék alkalmazása a csoport fejlettségi szintjének megfelelő számosságú térhálóban. A projektek témájához kapcsolódó, képességfejlesztő játékok készítése és alkalmazása a matematikai képességek fejlesztését célozva. Egyszerű táblajátékok bevezetése és alkalmazása.

5-6-7 évesek

Összehasonlítanak mennyiségeket, (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb, magasabb, alacsonyabb, szélesebb, keskenyebb). Megfelelő szöveget alkotnak a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről. 10-es számkörben számlálnak, egyéni képességek szerint tovább is. Sokféle cselekvés közben megismerik a tö- és sorszámneveket.

Válogatnak mértani alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket különböző megadott szempontok szerint. Másolnak alakzatokat síkban és térben, síkidomokat válogatnak tulajdonságaik szerint (kör, négyzet, téglalap, háromszög). Megismerik a térbeli alakzatok közül a kockát, gömböt és a téglatestet.

Egyszerű méréseket végeznek becsléssel és egységgel. Tudnak igaz - hamis állításokat mondani. Tájékozódnak a térben, biztonsággal használják az irányok elnevezését (jobb - bal, előtt - mögött, alatt - fölött, mellett - között).

Megismerik a pár fogalmát. Játsszanak fordított játékot, adott utasításnak mindig az ellenkezőjét teszik (ellentétpárok keresése).

Tevékenykednek tükörrel, előállítanak szimmetrikus alakzatokat.

A térbeli mátrix játék alkalmazása a csoport fejlettségi szintjének megfelelő számosságú térhálóban. A projektek témájához kapcsolódó, képességfejlesztő játékok készítése és alkalmazása a matematikai képességek fejlesztését célozva. Különböző nehézségű táblajátékok (pl. sakk, amőba, malom, reversi), kooperatív csapatjátékok alkalmazása.

IV/6. 3. Környezetvédelem, környezettudatos magatartás alakítása a fenntartható fejlődés érdekében

A fenntartható fejlődés, a bolygónk jövője szempontjából elengedhetetlenül fontos, hogy minél kisebb életkorban megalapozódjanak, a környezettudatos életmód alapvető szokásai és magatartásformái. A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását (locsolás, kertészkedés, udvargondozás, gereblyezés). A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvodapedagógus a megfigyelések során elmond.

Az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvó-védő tevékenység eredményeként, a gyermekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell. Télen etetjük a madarakat. A mindennapok során arra neveljük a gyermekeket, hogy takarékosan bánjanak a rendelkezésre álló energiaforrásokkal. A helyiségekben (mosdó, öltöző, csoportszoba) kapcsolják le a villanyt, ha a fényviszonyok megfelelőek. Bánjanak takarékosan az ivóvízzel mosakodásnál. A szabályok betartására, életkoruknak megfelelő, vizuális táblák, folyamatábrák figyelmeztetik a gyermekeket. Játékos formában neveljük a gyermekeket a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára. A csoportokban szelektíven gyűjtjük a papír hulladékot. A gyermekekkel, heti rendszerességgel óvodánk közös szelektív konténerébe ürítjük. Gyűjtjük és elszállítatjuk a használt elemeket. Részt veszünk a fenntartható fejlődést előmozdító pályázatokban és programokban.

IKT eszközök segítségével juttatjuk a gyermekeket ismeretekhez, élményekhez a környezetvédelem témáiban.

Környezetvédelemre nevelés nem csupán az óvónő kizárólagos feladata. Az óvoda minden dolgozójától, és a szülőktől is példamutatást kíván.

Az óvodapedagógus feladata

Az óvodapedagógus környezethez, természethez fűződő viszonya, alap beállítottsága, értékrendje minta a gyermek és a szülők számára.

Megfigyeli a gyermekeket, megismeri érdeklődésüket, képességeiket, előkészíti és megteremti az egyénekre szabott fejlesztési területeket. Változatos problémahelyzeteket hoz létre, ezzel aktivizálja a gyermekeket a problémafelismerő, -megoldó és logikus gondolkodásra.

A környezet megismerésére nevelés során nem szorítkozhat csupán didaktikai helyzetekre, hanem fontos feladata, hogy a kisgyermek természetes környezetben gyűjtse élménybe ágyazott tapasztalatait.

Az időjárásnak és a klímaváltozásnak megfelelően, rugalmas tevékenységszervezés jellemzi a projektek tartalmait.

A tapasztalatszerzések során (séták, kirándulások, kísérletezések, stb.) az óvodapedagógus felhívja a gyermekek figyelmét az eszközök helyes használatára, a szabályos közlekedésre és az egyéb veszélyforrásokra saját és társaik testi épségének megóvása érdekében. Minden olyan esemény előtt (séták, kirándulások) balesetvédelmi oktatást tart, amikor a gyermekek elhagyják az óvoda területét.

Tudatosan törekszik a játékból és egyéb tevékenységekből adódó tanulási helyzetek kihasználására a matematikai tapasztalatszerzés érdekében is.

Az óvodapedagógus megteremti és ötvözi a környezeti nevelésből kiinduló tanulás feltétel- és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket és megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.

Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésére. A természetben való eligazodást a különböző eszközök (nagyító, földgömb, speciális képes könyvek, folyóiratok, stb.) is segítik. Az élménynyújtást gazdagítja a digitális eszközök használata (képek, filmek a természeti jelenségekről, a természet „csodáiról”)

Az óvodapedagógus támogat minden, olyan programot, amely hozzájárul a környezettudatos életmód szokásainak kialakításához. Erősíti a hovatartozás érzését (pl. jeles napokhoz fűződő szokások közös gyakorlása, hazánk nevezetességeit megismerő közös családi, óvodai kirándulások), amely tevékenységekbe integrálva felfedeztetni a környező világ matematikai összefüggéseit, mennyiségi, formai, nagyságbeli, és térbeli viszonyait.

A külső világ tevékeny megismerésének személyiségfejlesztő hatása

A tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat és elemi ismereteket szereznek Földünk élővilágáról és természeti környezetéről. A hagyományörző jeles napok során a gyermekek megismerkednek népszokásainkkal, mely megalapozza a szülőföldjükhöz való kötődés. Képessé válnak elemi problémák (ok-okozati összefüggések) felismerésére, megoldására. A közös tevékenységek során kapcsolatot teremtenek társaikkal, fejlődnek szociális kompetenciáik, beszédkészségük. Erősödik akaratuk, önfegyelmük, felébred bennük a felfedezés, tudás öröme. Megalapozódnak a fenntartható fejlődést biztosító, környezettudatos életmód alapvető szokásai.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről: tudják nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- ❖ Tudják a saját születési helyüket és idejüket.
- ❖ Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- ❖ Rácsodálkoznak a környezetük szépségeire, ismerik környezetük növényeit, állatait, azok gondozását és védelmét.
- ❖ Ismernek zöldség- és gyümölcsféléket, azok fontosságát, felhasználási módjukat.
- ❖ Tudják csoportosítani az élőlényeket (ember, állat, növény).
- ❖ Felismerik a napszakokat.
- ❖ Ismerik a közlekedési eszközöket, a gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- ❖ Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához, a fenntartható fejlődéshez szükségesek. Vigyáznak önmaguk és társaik testi épségére.
- ❖ Megismernek néhány évszakokhoz és ünnepkörhöz kapcsolódó népi hagyományt, és a hozzájuk kapcsolódó régi használati tárgyat.
- ❖ Képessé válnak mennyiségek összehasonlítására, sorba rendezésére. Szóban is kifejezik egymáshoz való viszonyukat.
- ❖ Tő- és sorszámneveket a 10-es számkörben helyesen használják.
- ❖ 10-es számkörben tudnak két vagy többfelé bontani, elvenni, hozzáadni, és ugyanannyi-vá tenni.
- ❖ Saját testükön, térben és síkban tájékozódnak, ismerik és megnevezik a testrészeket, érzékszerveket (és azok funkcióját), az irányokat (jobb - bal, előtte - mögötte, fent - lent stb.).

- ❖ Képesek a síkbeli alakzatok megnevezésére és válogatására (kör, háromszög, négyzet, téglalap).
- ❖ Különféle elemekből szabadon és másolással építenek.
- ❖ Síkbeli alkotásokat hoznak létre színes pálcikák, mozaik, logikai készlet segítségével.
- ❖ Építőelemeket és építményeket összehasonlítanak különféle geometriai tulajdonságok szerint.
- ❖ Felismerik a térbeli alakzatok közül a gömböt, kockát és a téglatestet.
- ❖ Tudnak sorozatokat alkotni, megkezdett sormintát folytatni.

Összegzés

A külső világ megismerési folyamatában a gyermek cselekvéseiben, érzelmeiben keresztül szerzi környezetéből a tapasztalatokat és a mindennapi életben hasznosítható, alkalmazható tudásra, kompetenciákra tesz szert. A hagyományörzésből és a természetközelségből fakadó élmények eljuttatják a gyermeket a természettel való együttélés harmóniájához és a hagyomány tiszteltetéséhez. A környezetvédelem és a környezettudatos magatartás mindennapjai részévé válnak, alapvető szokásokká formálódnak.

IV/ 7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodáskorú gyermekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki. Elsősorban önmagukért és a közösségért végzik.

A Boldogságozta közösségformáló tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkamozzanatokat játékában utánozza. A tevékenység munkajellegű cselekvéssé válik, ha az egyén, a közösség és a környezet javát szolgálja. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Célja és feladatai

- ❖ A gyermek elsajátítja azokat a készségeket, jártasságokat, személyes és szociális kompetenciákat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- ❖ Az óvodai tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységek megszerettetése.
- ❖ Feladattudat, felelősségérzet alapozása, kitartásra nevelés.
- ❖ A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, kitartás, együttműködés, segítségnyújtás.
- ❖ A „jó cselekedetek” gyakorlása (pl. naposi munka) fejleszti a gyermekek önbizalmát, optimizmusát és a hasznosság érzését.

Munkajellegű tevékenységek tartalma

Önkiszolgálás

Saját képességei és szükségletei szerint munkajellegű feladatokat végez (étkezés, testápolás, öltözködés, környezet rendben tartása).

Közösségért végzett tevékenységek

A naposi tevékenység vállalásában az önkéntesség dominál. A gyermek a közösség érdekében étkezéssel kapcsolatos feladatokat végez.

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkákhoz tartoznak: az udvar- és teremrendezés, az egyéni megbízások, az ünnepi készülődés (ajándékkészítés, díszítés), a házimunka jellegű tevékenységek (étkezések utáni teremrendezés, sütés, stb.).
A növénygondozás munkálatai közben a gyermek megismerkedik egyes munkafolyamatokkal (ültetés, vetés, locsolás, gereblyezés, stb.).

Az óvodapedagógus feladatai

Minden gyermeknek lehetőséget teremt arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkát.

Folyamatosan biztosítja, bővíti a megfelelő eszközöket, melyeket úgy helyez el, hogy a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat. Megtanítja őket az eszközök biztonságos használatára, és felhívja figyelmüket saját és társaik testi épségének megóvására (balesetvédelmi oktatás).

Lehetőséget és segítséget ad a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munka elvégzéséhez. Törekszik arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen, és teljes önállósággal végezhessek azokat.

Személyiségfejlesztő hatása

Önkiszolgálása során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik. Megbecsüli saját és mások munkáját. Kitaratása, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul. Az együttmunkálkodás érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza. Szívesen és örömmel végez feladatokat a társaiért és a közösségért. Megtalálja helyét a csoportban, a közösség hasznos tagjává válik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermekek szeretnek közösen társaikkal együtt tevékenykedni.
- ❖ A munkajellegű tevékenységeket örömmel végzik és sikerélményként élik meg azt.
- ❖ Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát, szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- ❖ Munkajellegű tevékenységek során erkölcsi tulajdonságaik alakulnak (kitartás, felelőség-, és feladattudat, segítőkészség).

Összegzés

A munkajellegű tevékenységek gyakorlása során a gyermek tapasztalatokat, jártasságokat szerez. Az érzelmi hatások révén feladattudata, önértékelése, önbizalma fejlődik. A közösen végzett munka erősíti a baráti - az egymást segítő kapcsolatok alakulását. A környezetében élő felnőttek kedvvel végzett munkája mintául szolgál, s egyben meghatározója a későbbi munkához való viszonyának. A Boldogságórákon megszerzett tapasztalatok során a gyermek megtanulja értékelni saját képességeit (pozitív énkép). Érzzi, hogy szükség van rá, tud olyat tenni a társaiért és a közösségért, amitől jobb lesz a világ.

*"Csakis művészi élmény való a gyermeknek!
Minden más árt neki."
(Kodály Zoltán)*

IV./ 8. ESZTÉTIKAI NEVELÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai esztétikai nevelés területei:

- ❖ Verselés, mesélés
- ❖ Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- ❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

IV/8. 1. VERSELÉS, MESÉLÉS

A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti és művészeti alkotások végigkísérik a gyermekkort. Programunk ezt az irodalmi élményt kívánja őrizni, megtalálva az egyensúlyt a kortárs gyermekirodalom alkotásaival.

Cél, feladat

- ❖ A gyermek szívesen hallgassa a verset, mesét, mondókát, váljon az irodalmi élmények aktív befogadjává.
- ❖ A gyermek érzelmi, értelmi fejlődésének segítése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmény segítségével, a versek zeneiségével, a rímek csengésével.
- ❖ A gyermekek nyelvi és kommunikációs képességeinek fejlesztése.
- ❖ A beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált anyanyelvi fejlesztése a szakértői véleményben foglaltak szerint a gyógypedagógus útmutatásai alapján.
- ❖ A Boldogságórák témáihoz kapcsolódó történeteken keresztül fejlődjön a gyermek önbizalma, beszédkedve, társaihoz való pozitív attitűdje és motiváltsága.

Az irodalmi anyag tartalma

A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végigkísérik a gyermekkort. A mesék, versek elsősorban a népköltészet tárházából származnak, melynek nagy része mozgással is eljátszható. A mondókák, versek, mesék a mindennapi élet hagyományaihoz, szokásaihoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódnak. A népköltészetten túl klasszikusok és mai költők, írók gyermekeknek szánt versei, elbeszélései is helyet kapnak az irodalmi anyagban. Az óvodai mese- és versmondás lényege a spontán, játékos jelleg. A Boldogságórák témaköréhez illeszthető mesék, történetek, mondókák, versek gazdagítják az irodalmi anyag tárházát. A hozzájuk kapcsolódó visszatérő elemek (csengető, báb, zene) opcionálisan választhatóak.

3-4 évesek

A korosztály versanyagát a népi mondókákból, rigmusokból, valamint klasszikus és kortárs költők ritmikus, zenei hatású, egyszerű stílusú, játékos verseiből állítjuk össze (10-12 vers, mondóka). A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok nagy élményt jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt közelsége teljes biztonságérzetet ad.

A többször átélt fizikai kontaktus a gyermek és a felnőtt pozitív érzelmi kapcsolatának megalapozója. A gyermekek az óvónővel együtt sokszor ismétlegessék az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

A mese anyagát a tréfás állatmesék, népmesék, gyermekek mindennapjairól szóló történetek adják (10-14 mese). Olyan meséket, verseket tervezünk, melyek dramatizálással, bábozással, árnyjátékkal és mimes játékkal is eljátszhatók. A bábozás lehet a gyermekek első színházi élménye. A kicsiknél még paraván nélkül, közvetlenül érzékelhető módon bábozzunk. A mindennapokba beépülnek a drámajátékok elemei, ehhez egyszerű, kreativitást fejlesztő kellékeket biztosítunk (kendők, leplek, stb.)

4-5 évesek

A középsős korú gyermekek mondókaanyagát a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsaszövegű kiolvasók alkotják (5-6 mondóka). Szerepelnek vidám, humoros versek, klasszikus és kortárs költők művei (5-6 rövid vers). Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulataihoz. A verseket kísérje játékos mozgás, mozdulatsor. Olyan mondókát, verset is válogassunk, amelyek az évszakok, napszakok nevét rimbe foglalják, hogy ezzel is segítsük a gyermekek időben való tájékozódását.

Életkornak megfelelő drámajátékokat játszunk, kelléket biztosítunk.

A korosztály meséi már lehetnek több fázisos szerkezetű népmesék, állatmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus, realiztikus mesék, klasszikusok és mai magyar írók meséi is (10-14 új mese). Az óvónő segítségével játsszák el a meséket, valamint a gyermekek egyéb élményeit. Az önálló bábozásra, dramatizálásra nagyszerűen alkalmasak a kiscsoportban sokszor hallott és rögzült egyszerű mesék.

5-6-7 évesek

Nagycsoportban a gyermekek mondókaanyaga gazdagodik különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. (4-5). Megismernek közmondásokat, amelyeket a környezetükben gyakran hallanak. Minden adódó alkalmat felhasználnak a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. Bátran tervezhetők lírai versek, mert a gyermekek már ebben az életkorban is megérik a költői képek lírai szépségét (15-20 új vers).

Ez az életkor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus, realiztikus meséken át beépülnek a klasszikus tündérmesék, tréfás mesék, műmesék a gyermekek mesetárába. Ebben az életkorban alakul ki az úgynevezett mesetudat a gyermekeknél (15-20 új mese).

Életkornak megfelelő, összetettebb drámajátékokat játszunk, kelléket biztosítunk.

Helyet kapnak a folytatásos mesék, melyeket több napon, héten át mesélünk. A hallott meséket önállóan is dramatizálják, bábozzák paravánnal vagy a nélkül. Témájukkal komplexen illeszkednek az egyéb tervezett tevékenységekhez.

Az óvodapedagógus feladatai

A módszerek és eszközök tudatos megválasztása lehetővé teszi az óvodapedagógus számára az egyéni képességek fejlesztését. Megismeri a gyermek, otthonról hozott irodalmi élményeit és beszédfejlettségének fokát. Biztonságot adó, oldott, szeretetteljes légkört biztosít, ahol bátran kezdeményezhet beszélgetést, verselést a gyermekek számára.

Állandóan visszatérő hangulati elemekkel (gyertyafény, furulyaszó) teremti meg a mesélés családi légkörét. Előadása motiváló, élményszerű, összhangban áll metakommunikációs jelzéseivel, így hat a mesélés, verselés a gyermek produktív képzeletére. Drámapedagógiai módszerekkel segíti a gyermekek bábos, dramatikus kezdeményezéseit.

A mese cselekményének eljátszásában van a hangsúly, nem a szöveg betanításán. A vers, mese dramatikus és drámajátékokhoz kellékeket, helyet biztosít.

A mesélést, verselést átgondolt - a gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz, beszédfejlettségéhez igazodó - anyagválogatás és az irodalmi anyag tudatos, időrendi ütemezése (évkör figyelembe vétele) előzi meg.

Igényesen választja és tervezi az elalvás előtti mesét is. Az új mesét a gyermekeknek több alkalommal meséli. A különböző tevékenységeket hangulatában hozzáillő mondókák és versek felidézésével teszi színesebbé (komplexitás).

A Boldogságóra kézikönyvek által javasolt példa történetek alkalmazása előtt a csoport életkori és fejlettségi szintjének megfelelően körültekintően és átgondoltan választja ki a mesét, verset.

A verselés, mesélés személyiségfejlesztő hatása

Az óvodapedagógus beszédmintája alapján a gyermek kiejtése csiszolódik, szókészlete gyarapodik, anyanyelve, irodalmi szépérzéke alakul. Az irodalmi élmények, a Boldogságóra történetei pozitív érzelmeket váltanak ki a gyermekben, hozzájárulnak pozitív énképének kialakulásához. A népmesék cselekménye, történetei segítik a gyermeket erkölcsi fejlődésében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermek szívesen ismételteti, a verseket, rigmusokat.
- ❖ Várja, igényli a mesét.
- ❖ Szívesen mesél, bábozik, dramatizál társai és a maga szórakoztatására.
- ❖ Tud meséket, történeteket kitalálni, a hallott meséket saját szavaival elmondani és azt mozgással, mimikával megjeleníteni, kifejezni.
- ❖ A mese hatására fejlődik erkölcsi ítéletalkotása.
- ❖ A szabad önkifejezés eredményeként drámajátékokat játszik.
- ❖ A mesék segítik a gyermeket a világ dolgaiban való eligazodásban. Alapvető kérdésekre életkorának megfelelően, sajátos, képi szimbolikus formában találja meg a választ.
- ❖ Szívesen forgatja, óvja, becsüli a könyveket.

Összegzés

Az óvodában szerzett mese- és versélményei meghatározzák a gyermek, irodalomhoz való későbbi viszonyát, gazdagítják érzelmi intelligenciáját. Ezek értékközvetítő hatásai közvetlenül befolyásolják erkölcsi fejlődését, énképét. Fejlődnek anyanyelvi- és kommunikációs képességei.

IV/8. 2. ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

A mondókák, népi énekes játékok hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. Érzelmeiket, örömeiket, bánatukat dallal fejezték ki. Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszere.

Cél, feladat

- ❖ A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- ❖ Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép tiszta éneklésre való törekvés.
- ❖ A közös játék, a közös éneklés örömeinek megéreztetése.
- ❖ A játékok mozgásanyagával a mozgáskoordináció fejlesztése.
- ❖ Az esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása, a zenei anyanyelv megalapozása.
- ❖ A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése.

A zenei nevelés tartalma:

- ❖ Mondóka: ölbe vevő, cirógató, csiklandozó, tapsoltató, ujj és tenyérjátékok, lovagoltató, csúfolódó, kiszámoló stb.
- ❖ Pentaton terjedelmű, dalos játékok: állathívogató, naphívogató, esőváró, játékra hívogató, leánykérő, kifordulós játékok, ludas játék, kapus játék, küzdő- és sorjáték stb.
- ❖ Énekes népszokások: azok a népszokások fordulnak elő, melyek megfelelnek a gyermekek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok váltakozásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez. Nem a szereplés, hanem a játék öröme indukálja az énekes népszokások éltetését.
- ❖ Készségfejlesztés zenei elemei: tiszta, csengő hangképzés, az egyenletes lüktetés, a dallamok, a ritmusmotívum visszaadása, a tempó (gyors - lassú), a hangmagasság (magas - mély) érzékeltetése, éneklése és a zenei hangsúlyok kiemelése. A zörejek közül megfigyelhetők a természet hangjai, emberi és állathangok, a hangszerek hangjai és a környezet zörejei.
- ❖ A zenehallgatás anyaga: lehetőleg élő hang, népdal, hangszeres muzsika.
- ❖ A Boldogságóra témáihoz kapcsolódó dalok, énekes játékok.

3-4 évesek

A gyermekek megismerik a felnőttel közösen játszható ölbeli játékokat (ölbe vevős, cirógató, csiklandozó, tapsoltató, ujj- és tenyérjátékok, lovagoltatók). A kicsik olyan 4-5 hangból álló énekes játékokat ismernek meg, amelyek játéka álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok vannak (10-15 énekes játék, 6-8 mondóka). Tudnak halkabban és hangosabban beszélni, mondókákat mondani, és dalt énekelni. Megfigyelik a csendet, a környezet hangjait, zörejeit és különböző hangszerek hangszínét. Megérik az egyenletes lüktetést mondókában, dalban és érzékeltetik változatos játékos mozdulatokkal. Hallanak az óvodapedagógus előadásában népi és műdalokat, melyek végigkísérik a napi tevékenységeket is. IKT eszközök segítségével a gyerekek zenei élményhez jutnak, megismerik a természet hangjait, hangszerek hangjait.

4-5 évesek

A középsős korosztálynak tervezhetünk 4-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat (12-15 gyerekdal, 4-5 mondóka). Ismételtetik a kiscsoportban tanult dalokat is. Énekelnek egyénileg, kisebb csoportban halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben. Megismerik a csigavonalat, hullámvonalat, a szerep-cserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmuson túl, a csoport fejlettségének függvényében megjelenhet már a szinkópa is. A dalokat úgy választjuk ki, hogy azokhoz utánczó mozdulatokat, mozgásos játékokat lehessen kitalálni. Megismerkednek többféle ritmushangszerrel. Megérik és visszaadják az egyenletes lüktetés, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Kedvvel hallgatják a napi tevékenység hangulatát szolgáló népdalokat (óvodapedagógus éneke, népzene, hangszeres muzsika). IKT eszközök segítségével a gyerekek zenei élményhez jutnak, megismerik a természet hangjait, hangszerek hangjait, más kultúrák zenéjét.

5-6-7 évesek

A nagycsoportos korosztálynak tervezhetünk 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt, hat hangterjedelemben. Olyan dalok is szerepelnek, melyekben már szünet, szinkópa is előfordul. Az életkorból fakadó szabálytartó képesség megengedi, hogy bonyolultabb párcsere, kapus, hidas sorgyarapító-fogyó játékok is tervezhetők legyenek. Az énekes játékok mozgásanyaga bővül olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánczásával követni tudnak (gyermektánc). A hallásfejlesztő fogalom párokat, például a halkabb, hangosabb éneklést összekapcsolják a tempó változtatásával vagy dallambújtatással. A ritmus fejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést a mondókák, dalok ritmusától. Megismerik a népi hangszereket. A gyermekek egyre gyakrabban játszanak zenei formaérzék fejlesztő játékokat. A gyermekek mondókákra, rövid mondatokra, történetekre dallamot komponálnak (énekbeszéd), s ezzel fejlődik zenei alkotókészségük. IKT eszközök segítségével a gyerekek zenei élményhez jutnak, megismerik a természet hangjait, hangszerek hangjait, más kultúrák zenéjét.

Az óvodapedagógus feladata

Az óvodapedagógus megteremti a zenei nevelés alapvető feltételeit (nyugodt légkör, hely, idő, eszköz) és felhívja a gyermekek figyelmét a mozgásos játékokban rejlő veszélyforrásokra saját és társai testi épségének védelme érdekében. Szeret, és tisztán tud énekelni. Folyamatosan bővíti a gyermekek számára énekelhető dalanyagát. A zenei élményre mindennapos lehetőséget teremt, minél többféle tevékenységhez kapcsolja. Gyakran énekel népdalokat, melyek hangulathordozói egy-egy hagyományörző tevékenységnek. A zenei képességfejlesztő játékokat egyéni, páros vagy kiscsoportos formában szervez, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit. Ezt tartja szem előtt a zenei anyag összeállításában is. Törekszik az esztétikus mozgás kialakítására, egyszerű utánczással követhető tánc lépéseket mutat (gyermektánc). A zenei anyagot a mindennapi tevékenységekhez és az ünnepkörökhöz választja. Néhány ismert komolyzenei mű hallgatását is beépíti a mindennapokba. A mondókák, dalok megfelelő megválasztásával fejleszti a gyermekek zenei képességeit (hallás, ritmus). Példaadással és dicsérettel buzdítja tiszta éneklésre a gyermekeket. Improvizációs törekvéseiket észreveszi, azokat ötleteivel tovább lendíti, fejleszti. A délutáni pihenést a mese mellett altató dallal vagy álomba ringató zenék hallgatásával teszi hangulatosabbá. A beszéd-fogató-

kos sajátos nevelési igényű gyermeket a szakértői véleményben foglaltak szerint, a gyógypedagógus útmutatásai alapján differenciáltan támogatja.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc személyiségfejlesztő hatása

A zenei nevelés hat a gyermek érzelmvilágára, esztétikai fogékonyságára. Megalapozza a zenei befogadás képességét, emléknymoi fellelhetők a gyermek improvizációiban. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését.

A mondókák, énekek hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a nyelv kifejezőerejét, szépségét. A gyermek élvezettel játszik énekes játékokat, gátlások nélkül, egyedül is énekel.

Élvezettel figyeli a zenehallgatást, megkülönbözteti a zenei fogalompárokat (halk – hangos, gyors – lassú, magas – mély). A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermek mozgáskoordinációját. Ez a tánc alapja, mely a gyermek harmonikus, ritmikus mozgásán alapul. A Boldogságóra zenei anyagának nem csak boldogító hatása van, hanem nyugtató, relaxáló, feszültségoldó is lehet.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermek élvezettel játssza az énekes játékokat.
- ❖ Tud természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani.
- ❖ Képes cselekvéssel kifejezni az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát.
- ❖ Ismer az évszakokhoz és ünnepkörökhöz kapcsolódó mondókákat, dalokat, dalos játékokat.
- ❖ Megkülönbözteti a zenei fogalom párokat.
- ❖ Tud differenciálni és megnevezni zenei és zörejangokat.
- ❖ Megismerkedik néhány tér-formaalakítási lehetőséggel, tud egyszerű táncos mozgásokat végezni helyes testtartással.
- ❖ A gyermek gátlások nélkül, egyedül is szívesen énekel.
- ❖ Kitalál dallamhoz mozgást, játékot, próbálkozik dallam rögtönzésekkel.
- ❖ Megismer néhány egyszerű népi hangszert, ritmus hangszert és azokat tudja használni.
- ❖ A gyermekben megalapozódik a zenei befogadás képessége.

Összegzés

A gyermek zenei képességeinek alapozását sokrétű zenei eszközrendszer segíti. A zenei anyag igényes válogatás hatására válik a fejlesztés céltudatos eszközévé. A zene érzelmekre hat, élményt nyújt, feszültségoldó és aktivizáló hatása van. Az érzelmi nevelés és az önkifejezés fontos színtere.

IV/8. 3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA (VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉGEK)

A gyermek, ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelés legfontosabb része, mely az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A nyelvi és képi formai ábrázolás együttes alkalmazásával a gyermek felismeri, hogy az átélt élményeket, eseményeket, érzéseket több úton is ki lehet fejezni. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományörző tevékenységek megismerése által is gazdagodnak.

Cél, feladat

A tevékenység célja, az örömteli cselekvés. A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése különböző technikák alkalmazásával valósul meg.

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet fejlesztése, segíti a gondolkodás fejlődését. A gyermekek a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett ismerjenek meg népi kismesterségeket őrző technikákat, eszközöket is. Alakuljon vizuális alkotókészségük és esztétikai igényük a múlt, a jelen értékei iránt. Váljanak fogékonnyá a természeti szépségek meglatására. Alakuljon kez ügyességük, fejlődjön tér-forma- színérzékelésük és kreativitásuk.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (vizuális tevékenységek) tartalma

A tevékenységek tartalmi lebontása a gyermek életkori és egyéni képességeire épül.

Plasztikai munka

- ❖ papírhajtogatás
- ❖ papírplasztikák síkban és térben
- ❖ plasztikák a természet kincseiből
- ❖ agyag, gyurma

Képalakítás

- ❖ firkálgatás, nyomhagyás nagy felületen
- ❖ nagyméretű rajz az udvaron
- ❖ rajz, festés
- ❖ nyomatkészítés
- ❖ viaszkaré
- ❖ dekupázs
- ❖ gyapjúzás
- ❖ terménykép ragasztással

Építés

- ❖ nagy terek alakítása
- ❖ építés homokból és hóból
- ❖ térbeli alakzatok építése
- ❖ sorakoztatás, rakosgatás a térben

- ❖ makettek készítése
- ❖ térrészek berendezése

Tárgyformálás és játékkészítés

- ❖ báb-és játékkészítés természetes anyagokból, papírból, fából, vegyes anyagból
- ❖ hangszerek természetes anyagokból
- ❖ figurális játékok természetes anyagokból
- ❖ fonás, sodrás, szövés, körmöcskésés, fűzés
- ❖ textilfestés
- ❖ tojásfestés
- ❖ üvegfestés
- ❖ gyöngyözés
- ❖ papírmasé
- ❖ zöldség-és terményfigurák

A vizuális nevelés sokszínű, összetett nevelési terület. Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, modellezést. Ezeket az óvodában használt és ismert tevékenységformákat a hagyományörző, díszítő művészet technikáival vagy a népi kismesterségeket őrző elemekkel bővítjük ki.

A kézimunka sorában megjelennek a kézi szövés alapelemei sodrások, fonások, szövések. A gyapjú anyaga szárazon, nedvesen - nemezelés - többféle technikát kínál.

Az agyagozás során elkészült alkotásokat a gyermekek felhasználhatják a játéktevékenységükben. A gyermekek változatos technikákkal különböző játékeszközöket készítenek., teret engedve kreatív ötleteiknek. A jeles napi készülődések során a gyermekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében. Pl.: adventi koszorú-készítés, mézeskalács gyúrás, díszítés, farsangi maszkkészítés, kokárdakészítés, húsvéti tojásdíszítés. A tevékenységekhez évszakonként gyűjtjük és beszerezzük a különböző természetes anyagokat (kukorica, makk, gesztenye, dió, gyapjú, bőr, textiliák, fonalak, agyag, kavics).

Az óvodapedagógus feladatai

Az óvodapedagógus az egész nap folyamán biztosítja a vizuális tevékenységek lehetőségét a gyermekeknek (hely, eszköz, idő).

A vizuális tevékenységekhez, népi kismesterségekhez szükséges eszközök és a közösen gyűjtött anyagok az arra kialakított állandó helyen megtalálhatóak a csoportban.

Az óvodapedagógus megmutatja a tevékenységek helyes technikáját, munkafogásait. Minden esetben tudatosan, átgondoltan és differenciáltan tervezi és szervezi meg a gyermekek tevékenységeit. Felhívja a figyelmüket saját és társaik testi épségének védelmére, az eszközök helyes használatára (balesetvédelmi oktatás).

Megtanít a gyermekeknek néhány népi kismesterséget, kézműves technikát (szövés, fonás, körmöcskésés, agyagozás, stb.).

A szépre való rácsodálkozással, az alkotások létrehozásával erősíti a gyermekek ízlésvilágát. Tavasztól őszi időjárás függvényében az udvari játék alatt is szervez vizuális tevékenységeket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka (vizuális tevékenység) személyiségfejlesztő hatása

A gyermek a vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéli az alkotás örömét. Formálódik alkotó képzelete, ábrázolókézsége, önkifejezésének módja, önbizalma. A természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, melyek hozzájárulnak a finommotorikus készségek, képességek fejlődéséhez. A természet látványa segíti a szín, a forma, az alak-háttér észlelésének fejlődését. A téralakítás során fejlődik tér- és formaérzéke és tájékozódási képessége. A változatos cselekvések során a gyermek alkotóképessége, fantáziája csiszolódik, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. Alakul képszerű gondolkodása. Az elkészült tárgyak további tevékenységre motiválják, amely gazdagítja játékát, és ennek segítségével alkotó emberré válik. A Boldogságóra programhoz kapcsolódó eszközök, játékok, ajándéktárgyak, közös alkotások elkészítése során fejlődnek a gyermek társas interakciói, alakulnak szociális kapcsolatai (barátságkarkötő, segítő angyalka stb.). Az egymás iránti kölcsönös bizalom, megbecsülés és szeretet nyilvánul meg ezekben a szimbólumokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ A gyermek ismeretei, gondolatai, élményei kifejezésére bátran, biztonsággal használja az ábrázolás eszközeit.
- ❖ Alkotásai során, szabadon választott technikákat alkalmaz, örömmel, saját kedvére ábrázol.
- ❖ Rendelkezik a koordinált szem- és kézmozgással, biztonsággal használja a ceruzát.
- ❖ Tárgyakat díszít, képes a sorminta folytatására és létrehozására.
- ❖ A gyermek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, megnevezi a színeket, és kreatívan alkalmazza alkotásaiban.
- ❖ Emberábrázolásnál megjelennek a részformák, esetleg egyszerű mozgások.
- ❖ Képalakításban egyéni módon jeleníti meg élményeiket, elképzeléseiket.
- ❖ Örül alkotásainak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- ❖ Plasztikai munkái egyéni, részletezők.
- ❖ Téralakításban, építésben bátor, ötletes, együttműködő.
- ❖ Rácsodálkozik a szép látványára, megfogalmazza értékítéletét, beszélgetni tud az alkotásokról.
- ❖ A Boldogságóra program segítségével megtapasztalja, hogy alkotni és adni öröm.

Összegzés

A megerősítő, pozitív szemléletű környezetben a gyermek jó kedvvel, szívesen és ötletgazdagsággal alkot. A vizuális tevékenységek fejlesztik a gyermek finommotorikus készségeit, megalapozzák az írás-olvasás tanulását. Alkotó tevékenységének produktumai tükrözik személyiségének fejlődését.

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.
Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,
de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.
Miért is hasonlítanád össze őket?
Mindegyik más.
Mindegyik különleges.
Mindegyik gyönyörű.”

(Ismeretlen szerző)

V. DIFFERENCIÁLT BÁNÁSMÓD AZ ÓVODÁBAN, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja minden vonatkozásban kiemeli a differenciált nevelés szükségességét.

„Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket is).” OAP 2012.

Célja és feladatai:

- ❖ A gyermekek számára a legoptimálisabb fejlődést biztosító, pozitív érzelmi légkör, stabil, személyes kapcsolat megteremtése.
- ❖ A gyermekek saját képességeikhez mérten, egyéni ütemben, önmagukhoz képest fejlődjenek.
- ❖ Az élménydús tapasztalatok, tevékenységek által a bennük rejlő egyedi képességek, tulajdonságok (tehetség) kibontakozzanak, a hátrányok csökkenjenek.
- ❖ A differenciált nevelés segítségével a gyermekek személyisége a maga útját bejárva fejlődjön, és váljon alkalmassá, éretté az iskolai életre.

Az óvodai nevelésben minden gyermek számára biztosítanunk kell, hogy a maga módján, egyéni ütemben, egyéni képességei szerint tudjon kibontakozni személyisége. A differenciált bánásmód a nevelés valamennyi területére vonatkoztatva azt jelenti, hogy az egyéni adottságaihoz, képességeihez, saját lehetőségeihez és aktuális fejlettségi szintjéhez mérten neveljük és fejlesztjük a gyermekeket. Figyelembe vesszük, hogy azonos életkorú gyermekek között is nagy egyéni különbségek vannak. A differenciált nevelés legfontosabb feltétele a toleráns, a különbözőségeket elfogadó, befogadó, pozitív, bátorító környezetet teremtő pedagógus személyisége.

Az óvodapedagógus feladata

Az óvodapedagógus feladata a gyermek sokoldalú megismerése családi környezetben, a játék, mozgás és egyéb tevékenységek során.

Az óvodai nevelés minden területén a gyermek egyéni képességeihez igazodva tervezi meg a nevelési feladatait, céljait, eszközeit, módszereit. A gyermekek számára egyértelműen meghatározott és követhető szabályokat tűz ki, feltárva azokat az okokat, hatásokat melyekből a gyermekek közötti egyéni különbségek adódnak.

A nevelési feladatokat egyénre szabottan tervezi (nevelési terv). A fejlesztés alapja mindig a gyermek aktuális fejlettségi szintje.

A gyermekekről egyéni fejlődést nyomon követő dokumentumot vezet (digitális formában).

Jó minőségű, megfelelő fejlesztő hatású eszközöket, játékokat biztosít a gyermekeknek az egyéni képességekhez igazítva.

V./ I. Tehetség gondozó program

„A tehetség is a természet azon értékei közé tartozik, amely gondozást kíván. Nem kapálást, nyirást, permetezést, csak dús termőtalajt, odafigyelést és szabadságot a növekedéshez.

/Gyarmathy Éva/

A tehetség gondozás folyamata

Nevelőmunkánk során találkozunk olyan gyermekekkel, akik produktívabbak, mint kortársaik. A korán megnyilvánuló képességek kibontakoztatása sajátos ütemű haladást feltételez minden vonatkozásban. Ha ezt nem kapja meg a gyermek, személyisége problematikusá válhat.

A tehetség megjelenése lehet specifikus, amikor egy-egy területen mutat többet (pl.: szociális kompetencia, mozgás, zene, matematika), valamint általános, amikor minden területen előbbre jár a gyermek.

Az óvodáskor alapozó korszak, elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása a legfontosabb feladatunk a szabad játékon keresztül. Minden kisgyermek egyedi és megismételhetetlen személyiség, erős és gyenge képességterületekkel. A jó képesség viszont nem azonos a tehetséggel. Az erősségekre építő készség- és személyiségfejlesztésre törekszünk az óvodai élet változatos tevékenységein keresztül. Nem feledkezünk meg a gyenge oldalak támogatásáról sem.

Óvodánk pozitív és kiegyensúlyozott légkörével, akarva-akaratlanul felszínre hozza a kiemelkedő képességet mutató gyermekek adottságait, képességeit is.

A tehetségre utaló jelek:

Minél kisebb a gyermek, annál nehezebb a tehetség azonosítása. Óvodás korban inkább tehetségígéretről, tehetségcsíráról beszélünk. A tehetségígéretet mutató gyermek viselkedésének, ismeretszerzésének jellemzői a következők. Nagyon sokat tud a legkülönbözőbb dolgokról. Gyorsan tanul, motivált az ismeretekre. Jó megfigyelő. Általában folyamatos és kifejező a beszéde. Előfordulhat hadarás, dadogás, mert előbbre jár a gondolkodása, mint a verbalitás. Szeret választékos fogalmakat használni, gyakran maga is alkot különleges kifejezéseket. Gondolkodási műveletekben előbbre jár a kortársainál, nagyon erős a kritikai érzéke. Szíve-

sebben dolgozik önállóan, kevésbé igényli a felnőtt segítségét. Hamarabb kezd el felnőtt problémák iránt érdeklődni (születés, halál, háború, stb.). Általában társainál korábban megtanul olvasni, az ismeretek feldolgozásában gyors, fantáziája színes, eredeti. Nem értékeli a sablonos megoldásokat, semmit sem vesz késznek, kutat az eredeti után. Ami őt érdekli, azzal nagyon intenzíven foglalkozik, elsősorban nem a jutalomért dolgozik. Kíváncsiságkésztetése nagyon erős. Kreatív, kedveli az újszerű tevékenységeket, alkotókedve kimeríthetetlen. Sokoldalúság, széles körű érdeklődés jellemzi a tehetségcsírát mutató gyermeket. A tehetséges gyermekek egy részénél már óvodás korban megfigyelhetőek lehetnek az átlagot meghaladó speciális képességek: zenei, képzőművészeti vagy matematikai.

A tehetség jellemzői közül (az azonosítás szempontjából) négy összetevőt emelhetünk ki:

- ❖ átlag feletti általános képességek,
- ❖ átlagot meghaladó speciális képességek,
- ❖ kreativitás,
- ❖ feladat iránti elkötelezettség, erős motiváció.

A tehetséghez társuló esetleges problémák, gyenge oldalak:

A tehetséges gyermekre jellemző a naiv fogékonyság a dolgok iránt, ebből adódhat esetleges hiszékenység. Alkalmadtán megfigyelhető szembehelyezkedés a pedagógus irányításával, a részletek elhanyagolása. A tehetséges gyermek a logikátlan dolgokat nehezen fogadja el. Új rendszereket talál ki és ebből időnként konfliktusok származhatnak. Nem szereti a rutinmunkát, túl hamar akar szert tenni az alapképességekre, melyekhez esetleg még éretlen az idegrendszere. A korai otthoni vagy óvodai ösztönzés hiánya elnyomhatja intellektuális kíváncsiságát. Fejlett kritikai érzéke miatt bizalmatlan lehet mások iránt. Gyakran az ismert dolgokat elutasítja, mert igénye van az újbóli feltalálásukra. A félbeszakítást rosszul tűri. A siker elismerésére erős vágyat érez, ugyanakkor kritika esetén megsértődik. A tétlenséget nehezen viseli. Gyakran figyelhető meg a csoportbeli együttműködés hiánya, az egyéni bánásmód állandó elvárása, segítség igénylése az alapvető kompetenciák kialakításában és fejlesztésében. A pszichikus funkciók területén lehetnek szembetűnő lemaradások és különbségek az egyes képességek között. Például kiemelkedően magas intellektuális képességek, ugyanakkor gyenge szociális kompetenciák vagy ügyetlen, esetlen nagymozgások.

Cél, feladat:

- ❖ Megfelelő lehetőségek, tevékenységek, érzelmi légkör kialakítása, biztosítása a kibontakoztatásához.
- ❖ A gyermek kiemelkedő adottságainak, képességeinek, erősségeinek felfedezése, önbi-zalmának, önértékelésének fejlesztése.
- ❖ A tehetségazonosítás során arra törekszünk, hogy minél több kisgyermekben vegyük észre a tehetségre utaló jeleket.
- ❖ Az érdeklődésnek, kiemelkedő képességeknek megfelelő tehetséggondozás.
- ❖ Inger gazdag környezet és komplex helyzetek teremtése az óvodai mindennapokban, a gyermek önkifejezésének és együttműködésének segítése.
- ❖ A gyermek teljes személyiségfejlődésének segítése az önkifejezésen keresztül.
- ❖ Az alulteljesítő gyermek tehetségének felismerése, az alulteljesítés okainak feltárása.

- ❖ A tehetségigéret erős oldalainak fejlesztése, gyenge oldalak kiegyenlítése.
- ❖ Gazdagító programok, projektek kidolgozása, megvalósítása, értékelése.
- ❖ Óvodán kívüli lehetőségek, programok felkutatása.
- ❖ Szülők bevonása, folyamatos tájékoztatása gyermekük fejlődéséről, az otthoni fejlesztés lehetőségeiről.
- ❖ Folyamatos konzultáció a fejlesztést végző szakemberek között (óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus).

A tehetségazonosítás folyamata:

1. Az óvodavezető az első, bemutatkozó szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket az intézmény tehetséggondozó programjáról.
2. Az óvodapedagógusok a középső csoport második félévében szerveződő szülői értekezleten részletes tájékoztatást adnak a szülőknek az óvodai tehetséggondozás módjáról, a szűrésekről, a munkaközösség által elkészített segédanyag szerint.
3. Az első és a második óvodai életévben a csoportok óvodapedagógusai megfigyelik a gyermekek általános és speciális, kiemelkedő képességeit. A nagycsoportban év elején, a tulajdonságlista szempontjai alapján azonosítják a „tehetségigéretet”.
4. A tehetségazonosítás folyamatába bekapcsolódik a fejlesztő pedagógus (MSSST szűrések), valamint a logopédus, pszichológus (pszichológiai módszerek alkalmazása).
5. A szülőkkel az óvodapedagógusok, egyéb szakemberek, fogadóórák keretében célzott beszélgetéseket folytatnak gyermekük erős és gyenge oldalainak, képességeinek fejlesztéséről.
6. Az MSSST mérés alapján történik a kimagasló rész- vagy általános képességek rögzítése, valamint az óvodapedagógus pedagógiai megfigyeléseinek összevetése.
7. A pedagógusok és a pszichológus által egyaránt kimagasló képességeket mutató gyermekeknél konzultáció keretében történik az egyéni fejlesztési programok megtervezése, otthoni gazdagító lehetőségek átgondolása.
8. A nagycsoportos korosztálynál a kiemelkedő, speciális képességet mutató gyermekek esetében programszerű egyéni fejlesztés történik, valamint óvodán kívüli lehetőségek keresése, felkutatása a tehetség kibontakoztatása érdekében (művészeti pályázatok, versenyek stb.).
9. A szülőkkel folyamatos a kapcsolattartás a gyermek fejlődéséről, az otthoni tapasztalokról és az óvodán kívüli programok lehetőségéről.

A tehetségazonosítás módszerei:

- ❖ általános megfigyelés,
- ❖ személyiség megfigyelés tulajdonságlista alapján,
- ❖ tehetségdiagnosztikai mérések a kreativitás, motiváció területén.

A tehetséggondozás módja az intézményben

1. **Gyorsítás, léptetés:** melynek lényege, hogy a nevelő, aki ismeri a gyermek képességeit, az adott területen magasabb szintű feladatokat ad. Projekt szemléletű programunk gazdag lehetőségek tárházával áll rendelkezésre e módszer alkalmazásához.

2. **Gazdagítás, dúsitás:** A gyermekek fejlesztése az óvodai tevékenységek során történik. A gyermekek felfedeznek, valódi problémákat oldanak meg, amihez interdiszciplináris megközelítés szükséges.
A pedagógus projekt-módszerrel valósítja meg, a tehetséggondozás e módját. Nagy hangsúlyt helyez a projekt kidolgozásakor a gondolkodás-kreativitás fejlesztésére, valamint az empátiás készség, szociális készségek, a személyiség komplex fejlesztésére.
A pedagógus, gazdagító programokat ajánl a középsős- és nagycsoportos korú, kiemelkedő képességű gyermekeknek.

A tehetséggondozás területei:

A csoportban az óvodai mindennapok során, a szabad játékban: A gyermek elsődleges tevékenysége a játék. A játékeszközök megválasztásakor fontos, hogy olyan játékok, eszközök, könyvek stb. legyenek jelen a csoportban, melyek kielégítik a gyermekek intellektuális kíváncsiságát, érdeklődését, tudásvágyát. A csoportszoba polcain, helyet kapnak, olyan eszközök, játékok, melyek igazodnak a gyermekek kiemelkedő intellektuális igényeihez és érdeklődéséhez. A gondolkodást és kreativitást szárnyalását legváltozatosabban fejlesztő játékok, eszközök: a sakk, térbeli társasjátékok, logikai játékok, atlaszok, könyvek, földgömb, térképek, nagytáblák kerülnek elhelyezésre. Minden olyan játéknak helye van itt (akár gyermekek által készített), amely a gyermekek kutató érdeklődését, kíváncsiságát és átlag feletti intellektusát fejleszti, előre viszi és a gazdagító programok és projektek anyagához is felhasználható. A játékokat, eszközöket az udvari tevékenységek, séták, kirándulások során is használhatják a gyermekek, például a természet megfigyelésénél. A Boldogságóra játékaival és tevékenységeivel is nagyszerű lehetőséget teremtenek a kiemelkedő szociális képességek fejlesztésére.

A gyermekek számára kidolgozott gazdagító programok, projektek során:

Az évszakok, jeles napok témáit, tartalmait projektek során dolgozzuk fel. A projektek témáit és anyagát úgy állítjuk össze, hogy a differenciált bánásmód feladatait meg tudjuk valósítani. A felzárkóztatástól a tehetséggondozásig minden gyermek egyéni képességeihez igazítva tevékenykedhet a sokszínű és sokféle lehetőséget kínáló feladatokban. A projektek során a kiemelkedő képességű, tehetségigéretet mutató gyermekek fejlesztése érdekében egyénre szabott gazdagító tevékenységeket tervezünk. A feladatokban, tevékenységekben minden gyermek részt vesz az egyéni képességeihez mérten. A gazdagító programok tartalma minden esetben függ a projekt témájától, illetve a tehetséggondozás képességterületétől és az adott gyermek esetleges speciális kiemelkedő képességétől.

A gazdagító programok területei lehetnek:

1. Művészeti területek:

❖ Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tehetséggondozás lehetőségei közül Programunkban kiemelkedő helyet foglal el a vizuális tevékenység. A mindennapi kézműves tevékenységek a gyermekeknek állandó alkalmat adnak fantáziájuk, képzeletük, kreativitásuk kibontakoztatására, kézügyességük, önmaguk vizuális síkon történő kifejezésére. A tevékenységek során a gyermekek különböző technikákkal ismerkednek meg, (agyagozás, szövés, fonás, képalakítás stb.) Az óvodapedagógusok megfigye-

lik, hogy a gyermekek az alkotásai mit tükröznek, hogyan bánnak a színekkel, anyagokkal, formákkal, mennyire kreatívak, érzelem gazdagok, kifejezőek a „műveik”.

A legfontosabb, hogy vidám hangulatú, ötletgazdag alkotótevékenység alakuljon ki, ahol a gyerekek jól érzik magukat, szívesen vesznek részt a tevékenységekben, önkifejező képességük kiteljesedik, mely hozzájárul személyiségük harmonikus fejlesztéséhez. A gyermekek elkészíthetik a projektekhez tartozó eszközöket, játékokat. Például a „közlekedés” projektnél közlekedési eszközöket, „állatok” projektnél különféle állatokat, a Föld napjára készülve a bolygókat stb.

A művészeti tevékenységek gyakorlásához változatos, minőségi írószerek, rajzeszközök, festékek, különleges minőségű papírok, textilek, fonalak, természetes anyagok állnak a gyermekek rendelkezésére. Látszólag haszontalan dolgokból alkotják a legkreatívabb eszközöket. A gyermekek minden olyan anyagot behozhatnak és felhasználhatnak a vizuális alkotásokhoz, mely a kreatív ötleteiket kielégíti, és alkotó szemléletüket formálja. (papírgurigák, parafa dugó, cserepek, dobozok, természet kincsei stb.). A gyermekek megismerik és megtapasztalják az újrahasznosítás lehetőségeit ezzel megalapozva a környezettudatos gondolkodást. A kézműves tevékenységek során azonban elsősorban a szabad alkotás, kreativitás, „én csinálom” élménye, öröme a legfontosabb cél.

❖ Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, zenei képességek fejlesztése:

A zenei tehetség már igen korai életkorban megmutatkozhat. Korán megállapíthatóak a gyermekek adottságai, hallás és ritmusérzékük. Pedagógiai Programunk gazdag tárházában ez a terület is maximálisan alkalmat nyújt a kiemelkedő zenei képességű gyermekek felfedezésére és támogatására. A kiemelkedő zenei képességeket képességek fejlesztése során elsősorban az improvizatív zenei, és ritmusjátékokra helyezük a hangsúlyt. Természetes anyagokból, saját készítésű ritmushangszerekkel, színes zenei kínálattal, zenei fantáziát, kreativitást fejlesztő játékokkal gazdagítjuk a zenei nevelés anyagát.

❖ Verselés, mesélés, bábozás, dramatizálás, drámajátékok, nyelvi és szociális kompetenciák fejlesztése:

A gyermeki fantázia egyik legproduktívabb színtere a mesék és a versek világa. A gyermekek élményeiket újra élhetik a bábozás, dramatizálás során, szabad teret engedve az alkotó képzetnek és önkifejezésüknek. A mesevilágban minden lehetséges. A rugalmas gyermeki fantázia fejlesztéséhez a legkülönbözőbb kellékek felkínálása és az ezekkel való foglalatosságot lehetővé tételének biztosítása fontos feladatunk. Az improvizációhoz, a dramatikus- és szerepjátékokhoz különböző (gyermekek által készített, vagy hozott) kellékeket vehetnek igénybe a gyerekek. Jelmezek, fejdíszek, bábok, paraván és egyéb kiegészítők segítik az átváltozást. Az óvodai bútorok, sejtasztalok mobilak. Ezeket a gyermekek igényeinek, elképzeléseinek megfelelően tudják változtatni, alakítani, beépíteni, (az észszerűség határain belül) ha az alkotó tevékenység megkívánja. A gyermek kreativitásának, alkotó fantáziájának kibontakoztatásához gazdag kelléktárra van szükség. A gyermeki varázslat megéléséhez az óvodapedagógusok érzelmet, hangulatot fokozó hangszereket, zenéket alkalmaznak. Olyan eszközök is helyet kaphatnak, melyekkel a gyerekek a mindennapok során csak ritkán találkoznak (például régi használati tárgyak). A projekt tartalmának feldolgozása lehet egy vagy több napon át tartó dramatikus játék, a komplexitás elvét szem előtt tartva (például hajós, várjáték). A gazdagító programok segítik a kiemelkedő szociális kompetenciák (szervezői hajlam, döntéshozó képesség, magas szintű empátiás készség) kibontakozását, valamint az anyanyelvi és kommunikációs képessé-

gek fokozását. Az anyanyelvi képességfejlesztő játékok és a drámajátékok a boldogságóra elemei is ezt a célt szolgálják.

2. Természettudományos területek:

❖ A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tapasztalatszerzés), intellektuális, matematikai képességek fejlesztése:

A különböző megfigyelésekre, természettudományos kísérletekre épülő tapasztalatszerzés keretében történik az intellektuális képességek fejlesztése. Ezen keresztül nyílik lehetőség gyermekek számára a felfedezésre, a problémamegoldásra, a kreativitásra, új megoldások keresésére, rendezésre, csoportosításra, tartós koncentrálóképességre, jó rendszerező képesség fejlesztésére. A nagyvilág megismerését az IKT eszközök alkalmazásával segítjük. Olyan természettudományos filmeket vetítünk a gyermekeknek, amely ismereteket nyújt a távolabbi környezetünkről. A közvetlen természeti környezetükben való kutakodáshoz, kísérletezéshez elengedhetetlen eszközök a nagyító, mikroszkóp, földgömb, térképek, érdekes könyvek, változatos logikai, matematikai játékok (mennyiségek, matematikai összefüggések megtapasztalására).

A gondolkodás fejlesztésének nagyszerű eszközei a tábla játékok (pl. sakk, malom, reverzi, labirintus, mátrix stb.), melyek helyet kapnak a gyermekek mindennapi életében. Használatukkal fejlődik a gyermekek logikus gondolkodása, kreativitása, figyelme, türelme, problémamegoldó képessége, térben és síkban való tájékozódásuk, laterálisuk. Formálódik alkalmazkodó és együttműködési készségük, kudarc-tűrésük.

A problémamegoldó, és divergens gondolkodás fejlesztésének nagyszerű eszközei a síkbeli és térbeli mátrix-játékok melyek a gyermekek egyéni differenciálásának lehetőséget biztosítanak. A gyermekek fejlettségétől és képességeitől függően nehezíthetők a szabályok, illetve a játékok tartalma, amely sokszínű, változatos és komplex.

A projektekhez kapcsolódó tábla- valamint a mátrix játékok eszközeit, a gyermekek fantáziájuk szerint saját kezűleg is elkészíthetik.

A játékok pedagógiai eredménye, hogy a gyermekek meg tanulják az információk sokaságából a lényeg kiválasztani és hasznosítani. Szórakoztatóak, oldják a feszültséget, cselekvésre készítetnek. Megnövelik a gyermekek önbizalmát, önkritikára nevelnek. Ezek a tulajdonságok az élet más területeire is átvihetők, például az érzelmi stabilitás, vagy átlag feletti pszichikai terhelhetőség.

3. Mozgás (testi ügyesség, tánc, harmonikus mozgás, versenysportra való alkalmasság)

A tehetséggondozás e területét tágra értelmezzük - a nagymozgásoktól kezdve a finommozgásokig mindent magában foglal. Az mozgás egész személyiség fejlődését elősegíti, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását. A pszichomotoros képességek mindenütt szerepet játszanak, könnyen felismerhetőek (mozgás ügyesség, kézügyesség, rátermettség, alkalmasság az egyes sportokban). Az improvizatív jellegű mozgásfejlesztésre kiváló lehetőséget nyújt a magyar népi hagyományok átörökítését is szolgáló néptánc. Pedagógiai Programunk lehetőséget nyújt egyszerű tánclépések elsajátítására, mozgásfűzésekre. Ez által támogatjuk a gyermekek zenei alkotókészségének, mozgásügyességének kibontakozását. Mindezek mellett a hagyományos sportjátékok fejlesztő hatását is kiaknázzuk a tehetséggondozás érdekében. Elsősorban az udvaron kialakított területeken játszhatnak hagyományos sportjátékokat a gyermekek (labdajátékok, kerékpározás, görkorcsolyázás, ügyességi játékok,

régi népi sportjátékok). A mozgásügyesség fejlesztéséhez gazdag eszköztár (mozgásfejlesztő eszközök, játékok) állnak rendelkezésünkre.

Óvodán kívüli programok, lehetőségek:

- ❖ élményszerző séták, kirándulások, programok,
- ❖ múzeumlátogatások, Planetárium,
- ❖ kerületi sportrendezvények,
- ❖ pályázatokon való részvétel (pl. rajzversenyek),
- ❖ koncertek, hangversenyek látogatása,
- ❖ színházlátogatás,
- ❖ óvodai szolgáltatások

A digitális eszközök használatával kiegészítjük az élményszerzés lehetőségét olyan, különleges képek, filmek levetítésével, amely a tehetséges gyermekek kutató kíváncsiságát kielégíti. A tábla-és mátrix, valamint a célzott képességfejlesztő játékok segítségével megalapozzuk a gyermekek digitális kompetenciáit.

A boldogságpedagógia tevékenységei különleges szint visznek a kiemelkedő képességű gyermekek életébe.

Az időjárás függvényében tavasztól ősziig a gyermekekkel sok időt töltünk az udvaron. Udvarunkat úgy alakítottuk ki, hogy sokféle játékra legyen lehetőség (mozgásos, énekes, sport- és szerepjátékok, kézműves tevékenységek, természettudományos kísérletek, bábozás, dramatizálás). A tehetséggondozó tevékenységek nem érnek véget a csoportszobában, a felfedezésre az udvari élet során is mód van a gyermekeknek, szabadon és pedagógus irányításával egyaránt.

A tehetséggondozás dokumentációja:

- ❖ szülői hozzájáruló nyilatkozat,
- ❖ szülői kérdőív,
- ❖ tulajdonságlista,
- ❖ megfigyelések, mérések tapasztalatai a gyermekfejlődését nyomon követő dokumentumban,
- ❖ egyénre szabott gazdagító programok a projektekhez kapcsolódóan

A szülők tájékoztatása, bevonása a tehetséggondozó munkába

A tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek kibontakoztatásának legmeghatározóbb kulcsa a családi környezet. A szülő ismeri a legjobban a gyermekét, azonban előfordulhat, hogy nem fedezi fel a benne rejlő kiemelkedő képességeket, túlértékeli azokat, vagy csak a problémákat és a gyermek gyenge oldalait látja. Ezért nagyon fontos a pedagógusok és szülők folyamatos párbeszéde, kapcsolattartása, a gyermek képességeinek reális megismeréséhez, fejlesztéséhez. A szülői kérdőív és a személyes beszélgetések során megismerhetjük, hogy mit gondolnak a szülők gyermekükről, van-e speciális képessége, hobbija. A tehetséges gyermek nevelése, személyiségbeli különlegességei esetleg nehézséget okozhatnak a szüleiknek a nevelésben. Ebben is segítenünk kell a szülőket, bevonva a fejlesztő pedagógust, pszichológust.

Folyamatosan lehetőséget kell teremtenünk arra, hogy a gyermek nevelésével kapcsolatos kérdéseket feltehessék, elmondhassák problémáikat, segítséget kaphassanak ezek megoldásában. A pedagógusnak segítséget kell nyújtania, és ösztönöznie kell a szülőket, hogyan egyengethetik a kiemelkedően tehetséges gyermekek útját (sportolási, művészeti, egyéb lehetőségek keresése óvodán kívül).

Az óvodapedagógus feladatai a tehetséges gyermekek gondozásában

Az óvodapedagógus a gyermeknek elfogadó légkört teremt. Sajátos tempójú, mélységű, többirányú megközelítéssel fejleszti a gyermek személyiségét.

A gyermek igényeihez mérten megfelelő cselekvési szabadságot biztosít. Sokféle, gazdag tapasztaltatás mellett, nyitott, különféle megoldási lehetőséggel rendelkező feladatokat ad. Változatos tevékenységek felkínálásával segíti a gyermekek érdeklődési irányának megismerését. Felismeri a tehetségsírákat, és gondozza őket az óvodai keretek között.

Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés keretében célzottan támogatja a gyermekek erős és gyenge oldalait egyaránt.

Elfogadó, bátorító, ösztönző pedagógiai, módszertani hozzáállásával erősíti a gyermekek önbizalmát, pozitív és reális énképének kialakulását.

Tehetségfejlesztő programokat szervez, az óvodai élet mindennapi tevékenységeit gazdagítja sokszínű lehetőséget biztosít.

A szülőket folyamatosan tájékoztatja, segíti gyermekük fejlesztésében, a megfelelő iskola kiválasztásában.

Folyamatosan együttműködik, konzultál a tehetséggondozást segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus).

A tehetséggondozás témakörében képezi magát, keresi az óvodán kívüli lehetőségeket, programokat, kutakodik az internetes szakmai felületeken.

Fejlesztőpedagógus feladata:

(Ld. A fejlesztőpedagógus tevékenysége c. fejezetben)

Pszichológus feladata:

(Ld. Az óvodapszichológusi tevékenysége c. fejezetben)

V/2. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE

A tehetséggondozás mellett a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése, két területen valósul meg intézményünkben:

- ❖ A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése (ld. Gyermekvédelmi munka).
- ❖ A sajátos szükséglettel, segítséggel élők integrációja (SNI: enyhén értelmi fogyatékos, autizmus spektrumzavarral, egyéb pszichés zavarral küzdő valamint a többi gyermekkel együtt nevelhető beszédfogyatékos gyermekek).
- ❖ BTM: Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A Fenntartó Önkormányzat az óvoda feladataként határozza meg a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

Az integrált nevelés során a sajátos nevelési igényű gyermek a teljes idejét (illetve a szakértői bizottság által meghatározott idejét) együtt tölti a többi gyermekkel az óvodában, aktív részese az óvodai élet tevékenységeinek.

Az intézmény által ellátott sajátos nevelési igényű gyermekek (az Alapító Okiratban foglaltak szerint):

- ❖ Az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt **nevelhető-oktatható autizmus spektrum zavarral küzdő, és az enyhe értelmi fogyatékos**, sajátos nevelési igényű gyermekek.
- ❖ Az **egyéb pszichés fejlődési zavarral** (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás-szabályozási zavarral) küzdő, a többi gyerekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek.
- ❖ A többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható **beszéd fogyatékos** sajátos nevelési igényű gyermekek.
- ❖ Különleges bánásmódot igénylő, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek.

Az óvodai nevelésünk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A sajátos nevelési igény szerinti inkluzív környezet kialakítása, a szükséges tárgyi és személyi feltételek megléte biztosítja a nevelési célok megvalósulását. Az elvárások a súlyosság mértékéhez és a gyermek fejlődési üteméhez igazodnak.

A napirend során a gyermekek mindig csak annyi segítséget kapnak, ami a további önálló cselekvésükhöz szükséges. Programunk gazdag, differenciált tevékenységrendszerében a sajátos nevelési igényű gyermekek is hozzájutnak azokhoz a fejlődési lehetőségekhez, melyek által sérülés-specifikus módon fejleszthetők. Nevelésükben fontos elv a diagnózisra épülő, játékba ágyazott, sokoldalú képességfejlesztés.

A sajátos nevelési igényű gyermek:

A sajátos nevelési igény kifejezi a gyermek életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges, vagy teljes körű módosulását, a képességek részleges, vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű fejleszthetőségét. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs vagy rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Enyhén értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott) gyermek (50-75 IQ)

Az értelmi fogyatékosok személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életszakaszban szerzett sérülésével, funkciózavarával függ össze.

Az óvoda feladata:

- ❖ A spontán tanulás biztosítása,
- ❖ társakkal való együttműködés kialakítása,
- ❖ kommunikáció fejlesztése,

- ❖ élmények, tapasztalatok biztosítása,
- ❖ érzelmi, értelmi, motoros és szociális képességek fejlesztése.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek:

A pszichés fejlődés zavarait a különböző súlyosságú és komplexitású részképesség zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzik, melyek nehezítik az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését. A problémák jelentős részét a gyermekeknél az érzelmi és viselkedészavarok teszik ki.

Az óvoda feladata:

- ❖ A gyermek beilleszkedésének segítése.
- ❖ Stabil, a gyermek számára jól követhető szokás-és szabályrendszer kialakítása (biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör).
- ❖ A hiperkinetikus kisgyermek számára elegendő mozgás biztosítása.
- ❖ Viselkedésrendezést segítő módszerek, eljárások alkalmazása (pl. drámapedagógiai módszerek).

Autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek:

Az autizmus-spektrumzavar lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és sajátos gondolkodási képesség minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autisztikus gyermekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas viselkedés, kommunikáció, a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az egyenetlen képességprofil.

Az óvoda feladata:

- ❖ A viselkedés és gondolkodási készségek fejlesztése.
- ❖ Kommunikáció, szociális és kognitív készségek fejlesztése.
- ❖ Magasabb szintű képességterületek támogatása, gondozása, a fejlődési elmaradások lehetőség szerinti célirányos kompenzálása.
- ❖ A sztereotip, inadekvát viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója.
- ❖ A lehetőségeinkhez mérten autizmus-specifikus környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.

Beszédfigyatékos, beszéd és nyelvi fejlődésében akadályozott gyermek:

A beszédfigyatékosok közé azok az ép hallással rendelkező gyermekek tartoznak, akiknél a beszédfejlődés menete nem indul meg, kórosan késik vagy valamelyik területen rendellenesen működik. A beszédfigyatékoság egyes csoportjai hátrányt jelentenek a gyermek mindennapi életében, míg mások jelentősen gátolják az emberi kapcsolatrendszert, a társadalomba történő beilleszkedést és az ismeretszerzést. A beszédfigyatékoságnak vannak egyértelműen meg nyilvánuló tünetei (pl. artikulációs), látens tünetei (beszédértési, beszédészlelési probléma) és a kommunikációs nehézségből fakadó másodlagos pszichés tünetei (magatartási zavarok).

Az óvoda feladata:

- ❖ Gazdag nyelvi környezetet kell biztosítani.

- ❖ A beszédkezdő felkeltése, a kommunikációhoz verbális- és nonverbális eszközök alkalmazása, vizuális segítségnyújtás, megerősítés.
- ❖ Differenciálással az egyéni haladási ütem biztosítása.
- ❖ A gyermek beilleszkedésének, elfogadásának segítése, az önbizalom erősítése, a beszédfogyatékoságból eredő hátrányok miatt esetlegesen felmerülő kirekesztettség elkerülése.

Személyi feltételek:

- ❖ Lehetőség szerint fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai ismeretekkel, képesítéssel rendelkező óvodapedagógusok.
- ❖ Szükség esetén utazó gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus.

Tárgyi feltételek:

- ❖ Az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez rendelkezésre áll a fejlesztő helyiségek, melynek nagysága, bútorzata, funkciói, felszereltsége alkalmazkodik és illeszkedik az SNI gyermekek speciális fejlesztéséhez.
- ❖ A tornaszobákban megvalósul az SNI gyermek mozgásfejlesztése.
- ❖ Az SNI gyermek fejlesztéséhez szükséges eszközök (készség- képességfejlesztő játékok, szemléltető eszközök, mozgásfejlesztő eszközök) rendelkezésre állnak az intézményben, pótlásuk, beszerzésük folyamatosan történik.
- ❖ Intézményünk könyvtári állománya folyamatosan bővül szakirodalommal, folyóiratokkal, szakmai segédanyaggal, amely a pedagógusok és minden dolgozó rendelkezésére áll segítve munkájukat.

Óvodakezdéshez szükséges dokumentumok:

- ❖ Pszichológiai, gyógypedagógiai vélemények, vizsgálati eredmények vagy a vizsgálat folyamatáról szóló igazolások.
- ❖ A Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye (az intézményünk kijelölésével), javaslatai a szakmai ellátásra, fejlesztésre vonatkozó útmutatások.
- ❖ Orvosi igazolások (esetleg szükséges gyógyszerek szedéséről stb.).

Az inkluzív, integrált nevelés célja és feladatai:

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai, és/vagy fejlesztőpedagógiai, logopédiai, pszichológiai megsegítésről.

- ❖ Inkluzív, befogadó környezet, pedagógiai szemlélet kialakítása, mely meghatározza a nevelési elveket, módszereket, eszközöket.
- ❖ Az elvárások igazodnak a gyermekek sajátos nevelési igényéből fakadó speciális szükségleteihez.
- ❖ Befogadó gyermekközösség kialakítása, ahol a gyermekek megismerik és elfogadják egymást.
- ❖ A gyermekek saját képességeik és készségeik adta lehetőségeikkel a kooperatív tevékenységekben aktívan, együtt vesznek részt.

- ❖ A tevékenységformák közül az egyes kisgyermek számára a legmegfelelőbb kiválasztása, melyet ő is meg tud valósítani, ez által sikerélményhez jut. Ennek alapján teljesítményének értékelése, a kompetencia érzés növelése.
- ❖ A nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével a kompenzációs lehetőségek bővítése.
- ❖ A gyermekekben rejlő egyedi, pozitív tulajdonságok felismerése, erősítése.
- ❖ A sajátos nevelési igényből következő hátrányok csökkentése.
- ❖ Szakember: gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus segítségével, irányításával habilitációs és rehabilitációs fejlesztés.
- ❖ Folyamatos kapcsolattartás a sajátos nevelési igényű gyermekek szüleivel a fejlődésről, fejlesztésről.
- ❖ Támogató szülői közösség kialakítása az együttnevelés sikeressége érdekében.
- ❖ A nevelőmunkában az együttnevelés folyamatossága érvényesül, az óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztens, dajkák és segítő szakemberek (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus) közreműködésével.
- ❖ Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a különböző szakszolgálatoktól.
- ❖ A szülők segítése a megfelelő szakszolgálatok, lehetőségek elérésének bemutatásával, javaslatokkal.
- ❖ A megfelelő iskolai életre való felkészítés, beiskolázás segítése.
- ❖ Lehetőség szerint egy csoportba maximum 1-2 fő SNI gyermek kerülhet.

A fejlesztés szinterei:

- ❖ A csoporton belül, foglalkozás keretében: aktívabb odafigyelés, a fejlődést elősegítő lehetőségek keresése, kihasználása az egész nap folyamán (óvodapedagógus).
- ❖ Az erre a célra kialakított fejlesztő helyiségben (gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus irányításával), egyéni vagy kiscsoportos szervezési formában, tornaszobában, udvaron.

A Sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének általános területei, feladatai:

- ❖ Érzékelés, észlelés fejlesztése.
- ❖ Figyelem (koncentráltága, terjedelme, tartóssága, irányítása) fejlesztése.
- ❖ Megfigyelőképesség (pontossága, megbízhatósága) fejlesztése.
- ❖ Emlékezet (rövid és hosszú távú, vizuális-, auditív, térbeli, időbeli) fejlesztése.
- ❖ Gondolkodási műveletek (alapvető fogalmak kialakítása, csoportosítás, osztályozás, megkülönböztetés, azonosítás, kiegészítés, viszonyítás) fejlesztése.
- ❖ Alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- ❖ Testséma, téri orientáció fejlesztése.
- ❖ Finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése.
- ❖ Kommunikációs képességek- a kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése.
- ❖ Beszédfejlesztés, - szükség esetén beszédindítás- a beszédmegértés fejlesztése, aktív szókincs bővítése.
- ❖ Alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása.
- ❖ Adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése.

- ❖ Szociális kompetenciák fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében

Az óvodapedagógus a fejlődés szempontjából optimális, inkluzív nevelői légkört teremt, mivel a nevelés, fejlesztés alapja a kölcsönös szeretet és bizalom. A gyermek állapotának megfelelő, biztonságos mozgás- és életteret alakít ki, szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. Elfogadó, a különbözőséget toleráló és segítő gyermekközösséget alakít ki csoportjában.

Az óvodapedagógus bizalmon alapuló kapcsolatot alakít ki a családdal, mert a családi nevelés légkörének, célkitűzéseinek meghatározó szerepük van nem csak a gyermek személyiségtulajdonságainak kialakulásában, hanem értelmi fejlődésében is.

Kiemelt szerepet szán a gyermek fejlődését célzottan segítő módszereknek: a nevelés folyamatosságának, rendszerességének, utánzásnak, szemkontaktusnak, a gesztussal kísért egyszerű verbális utasításnak, sok ismétlésnek, gyakorlásnak, valamint a változatos tevékenységformáknak.

A gyógypedagógus irányításával, vele együttműködve egyénre szabott fejlesztési terv alapján végzi az SNI gyermek fejlesztését.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermek fizikai és pszichés terhelhetőségének korlátait, nagy hangsúlyt fektet az önkiszolgálás elsajátíttatására az önállóságra nevelésre és a napi-
rend állandóságára, melyet a napirendi kártyákkal segít.

A részképeség lemaradást, illetve egyéb potenciális tanulási nehézségeket, viselkedési problémákat időben észreveszi, jelzi az óvodavezetőnek és a megfelelő szakembernek.

Folyamatos kapcsolatot tart (konzultáció, esetmegbeszélés) a fejlesztésben részt vevő szakemberekkel (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, pszichológus, logopédus).

Az óvodapedagógus demokratikusan nevelő, előítélet-mentes, inkluzív személyiség, aki elfogadja a különbözőséget. A nevelési gondok gyakorisága, növekedése, a problémák súlyosbodása, összetettsége miatt a speciális fejlesztés területén is képzí magát és együttműködik a szakemberekkel. A sajátos nevelési igény megállapításához a szakemberekkel közösen, a megfelelő szakszolgálathoz irányítja a gyermeket. Mivel a fejlődési lemaradásokat az óvodapedagógus ismerheti fel a legkorábban, segít a prevencióban és a korrekcióban is.

Tudatosan készít és vásárol képességfejlesztő játékokat a következő szempontok figyelembevételével:

- ✓ a játékok esztétikusak, jó minőségűek legyenek, igazodva a gyermekek életkori, egyéni sajátosságaihoz
- ✓ a játékok használatával minél többféle képességet és funkciót fejleszthessünk
- ✓ lehetőség legyen a feladat nehézségi szintjét emelni, igazodva a gyermekek különböző fejlettségéhez egy azon területen
- ✓ a játékok alkalmazkodjanak a környezet megismerésére nevelés, matematikai-, anyanyelvi-, zenei nevelés anyagához

Dokumentáció: Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátás egyéni fejlődési lap kívülét az óvodavezető, a belívet a gyermekkel foglalkozó gyógypedagógus vezeti. Az SNI gyermekkel kapcsolatos információkat és az egyéni fejlesztési tervet a gyermek egyéni fejlettségét mérő dokumentumában rögzíti az óvodapedagógus. A felvételi- és

mulasztási naplóban az SNI szakvélemény számát, és a felülvizsgálat időpontját kell nyilván-
tartani.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- ❖ Az integrált nevelés hatására fejlődik a gyermek szociális kompetenciái: alkalmazkodó készsége, akaratereje, önállósága, érzelmi élete, együttműködési készsége.
- ❖ Közvetlen környezetében el tud igazodni (kompetenciaérzés).
- ❖ A gondolatait, érzéseit a felnőttek és a gyermekek felé ki tudja fejezni, fejlődnek nyelvi és kommunikációs képességei (beszédészlelés, beszédértés, kifejező beszéd).
- ❖ Fejlődnek pszichikus funkciói (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd, motoros készségek). Különös tekintettel azon képességekre, amelyek fejlődése részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett.
- ❖ Alakulnak alapvető kompetenciái, elsajátított ismereteit képességeihez mérten alkalmazni tudja.
- ❖ Egyéni kompetenciái alkalmassá teszik a gyermeket az iskolai életbe történő beilleszkedéshez.

Összegzés:

A differenciált nevelési gyakorlat során a gyermekek sajátos adottságaikhoz, képességeikhez mérten fejlődnek, az egyéni érési ütemüknek megfelelően. Inkluzív környezetben, az enyhén értelmi fogyatékos, autista, beszédfogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, sérülés - specifikus fejlesztésben részesülnek. Ez által önmagukhoz képest fejlődnek, személyiségük kibontakozik.

V/3. A FEJLESZTŐPEDAGÓGUS TEVÉKENYSÉGE

Intézményünkben kettő fő állású fejlesztő pedagógus dolgozik.

A fejlesztőpedagógus feladatai:

- ❖ A tanulási nehézségekkel küzdő ép intellektusú gyermekek problémáinak feltárása, prevenciós és rehabilitációs célú foglalkoztatása.
- ❖ A szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat által megállapított és szakvélemény-nyel dokumentált **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel** (BTM) küzdő gyermekek fejlesztő foglalkoztatása.
- ❖ Tehetségazonosítás, a tehetséges gyermek gyenge oldalainak fejlesztése, kiemelkedő képességeinek kibontakoztatása.

A fejlesztőpedagógiai munka tartalma, prevenció, felzárkóztatás, habilitáció, rehabilitáció

Az óvodai fejlesztőpedagógiai munka korrekciós területe három fontos folyamatban írható le:

1. A problémák feltérképezése, diagnosztizálás

A fejlesztőpedagógus a fejlesztésre szoruló gyermeket saját megszokott környezetében figyeli meg először. Hospitál a csoportban, megismeri a gyermeket, figyelembe véve az óvodapedagógus jelzéseit, megfigyeléseit, tapasztalatait.

A szülők beleegyezésével (szülői nyilatkozat) diagnosztikus módszereket alkalmaz az aktuális fejlettségi szint felmérésére és a problémák pontos feltérképezése érdekében. A megfigyelések tapasztalatait a szűrés eredményeit rögzíti. Team megbeszélések során egyeztet a logopédussal, óvodapszichológussal, gyógypedagógussal az egyes esetekről. A fejlesztés folyamata csak akkor lehet eredményes, ha a nevelést végző szakemberek team-munkában kölcsönösen együttműködve végzik feladataikat, betartva a kompetencia határokat.

A fejlesztőpedagógus az 5. életévüket betöltött gyermekek aktuális fejlettségi szintjét felméri (MSST), a sikeres iskolakezdés, az iskolai életre való felkészítés érdekében!!!! A szűrés eredményéről tájékoztatja az óvodapedagógusokat, majd fogadó óra keretében a szülőket. A fejlesztések tartalmát és az ehhez kapcsolódó feladatokat megbeszéli az óvodapedagógussal, szükség esetén más szakemberrel.

2. A fejlesztés folyamata (terápia)

A tanulási nehézséggel küzdő, vagy valamely képességterületen lemaradást mutató gyermekek preventív fejlesztését, a diagnosztikus vizsgálatokra és a megfigyelésre épülő fejlesztési terv alapján végzi.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztő foglalkoztatását a szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat szakvéleménye szerint végzi.

A pedagógiai vizsgálatok tükrében a kisgyermek szüleit egyéni beszélgetésre hívja, ahol felveszi az anamnézist. Tájékoztatja a szülőket a vizsgálatok eredményéről, a fejlesztés irányáról, esetleg bevonja őket a terápiába (pl. Sindelar).

A fejlesztőpedagógus a fejlesztésre szoruló gyermekek magas létszáma miatt súlyozni kénytelen a problémák között! Ezért lehetőség szerint megosztja a feladatokat az egyéb szakemberek között. Az óvodapedagógusoknak segítséget nyújt a csoportban történő fejlesztésben.

Abban az esetben, ha a probléma súlyossága indokoltá teszi, a gyermeket egyéb szakszolgálatokhoz irányítja.

Fejlesztőpedagógus egyénre szabottan készíti el a fejlesztési tervet a kisgyermek részére, kiválasztja a megfelelő terápiás módszert, egyeztetve a nevelést segítő egyéb szakemberekkel.

Beosztja a gyermekeket a foglalkozásokra (órarend). Az órarendet igyekszik úgy elkészíteni, hogy figyelembe veszi a csoport hagyományait, aktuális programjait. Egyeztet a logopédussal, pszichológussal, ha a gyermek más foglalkozásokra is jár.

A fejlesztés a terápiától függően folyhat egyéni, illetve mikro csoportos (3-4 fő) formában is. A foglalkozások időtartama (10-35 perc) függ a módszertől, a gyermek problémájától, terhelhetőségétől (figyelem jellemzői, motiváltság, fáradékonyság foka) stb. Fontos elv a fokozatosság és a rendszeresség!

Súlyos problémák esetén akár napi fejlesztésben is részt vehet a gyermek (pl. Sindelar terápia napi 5-10 perc, Alapozó mozgásterápia).

3. Kontroll vizsgálat, a további feladatok meghatározása

Az alkalmazott terápia végén a fejlesztőpedagógus kontrollvizsgálattal ellenőrzi a fejlesztési folyamat eredményességét, a gyermek aktuális fejlettségi szintjét. Ennek tükrében határozza meg a további feladatokat, fejlesztési módszereket.

Az nevelési év végén minden esetben szükséges a kontrollvizsgálat!

A fejlesztőpedagógus feladatai a tehetséggondozás folyamatában:

Segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak a tehetségazonosításban (megfigyelések, MSSST vizsgálat eredményei alapján).
 Közreműködik a tehetséges gyermekek egyénre szabott képességfejlesztésének tervezésében (gazdagító programok, tevékenységek).
 Lehetőség szerint fejlesztő foglalkozás keretében fejleszti a tehetséges gyermekek esetleges gyenge oldalait, képességeit.
 Folyamatosan konzultál az óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal és a szülőkkel a gyermekek fejlődésére, fejlesztésére vonatkozóan.
 Folyamatosan bővíti ismereteit a tehetséggondozás területén.

Egyéb fejlesztőpedagógusi feladatok

A fejlesztőpedagógus további terápiás lehetőségeket keres egyéb szakszolgálatoknál azon kisgyermek számára, akik más irányú fejlesztésre szorulnak, és fejlesztésük kívül esik a fejlesztőpedagógus kompetenciahatárán, vagy az óvoda keretein belül nem valósítható meg.

A szakértői bizottság, pedagógiai szakszolgálat vizsgálatait szükség szerint kezdeményezi, kapcsolatot tart az ezen intézményekkel. A gyermekekről pedagógiai szakvéleményt készít.

A fejlesztés dokumentációja

A fejlesztőpedagógus minden gyermekről fejlesztési tervet készít és egyéni haladási naplót, valamint a regisztrációs naplót vezet.

A regisztrációs napló tartalma:

- ❖ fejlesztésben résztvevő gyermekek névsorát, születési idejét,
- ❖ a szűrővizsgálat időpontját,
- ❖ fogadó órák időpontját,
- ❖ szakmai team megbeszélés időpontját,
- ❖ szakszolgálathoz irányított gyerekek névsorát és időpontját,
- ❖ napi lebontásban a fejlesztésben részesülő gyermekek névsorát

Az egyéni haladási napló tartalma:

- ❖ Egyénre szabott fejlesztési terv: fejlesztendő területek, módszerek.
- ❖ Célok feladatok, eszközök.
- ❖ A fejlődés nyomon követése.
- ❖ Kontroll-vizsgálatok eredményei.

A fejlesztőpedagógus a fejlesztéssel kapcsolatos adatokat, dokumentációt, információkat bizalmasan kezeli, betartva az etikai követelményeket.

V/4. AZ ÓVODAPSZICHOLOGUS TEVÉKENYSÉGE

Az intézményben dolgozó pszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához. Az óvodapszichológusi feladatok elsődleges célja a gyermekek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő munka hatékonyságának segítése. Munkáját az óvodavezetővel való rendszeres egyeztetésben, az óvodai és pszichológiai szempontok egyidejű figyelembe vételével végzi. Tevékenységét a gyermekvédelmi, az adatvédelmi és a személyiségi jogok védelméről szóló törvények szellemében, az önkéntesség elvének betartásával végzi. A Pszichológusok Etikai Kódexének (www.mpt.hu) előírásait munkája során betartja.

Az óvodapszichológus feladatai:

- ❖ **Konzultáció egyénileg és csoportosan:**
 - ✓ az óvoda valamennyi pedagógusával történő, esetkezeléshez kapcsolódó
 - ✓ konzultáció, az óvodai beilleszkedés és óvodai életmódhoz való alkalmazkodás segítése,
 - ✓ együttműködés egyéni, csoportos, illetve az óvodát érintő problémák és módszertani kérdések kezelésében,
 - ✓ módszertani kérdések megbeszélése, új módszerek bevezetésének támogatására, csoportfeladatokhoz való segítségnyújtás,
 - ✓ speciális vagy kritikus helyzetek kezelése, igény szerint esetmegbeszélő csoport tartása óvodapedagógusok számára.
- ❖ **Pszichológiai ismeretek átadása a nevelési intézményben egyéni vagy csoportos formában, a nevelőtestület számára, a gyermekek számára.**
- ❖ **Pszichológiai szempontok érvényesítése a társas kapcsolatok feltérképezésében és elemzésében:**
 - ✓ óvodai csoportba való beilleszkedés segítése,
 - ✓ csoportos megfigyelés szabad játék helyzetben,
 - ✓ társas kapcsolatok, közösség fejlesztésének segítése,
 - ✓ óvodai ellátás keretében javasolt csoportfoglalkozás a szakvélemény (saját mérés vagy szakértői vélemény) szerint beilleszkedési, szocializációs és képességfejlődési problémákkal küzdő gyermekek számára.
- ❖ **A preventív mentálhigiénés feladatok szervezésében való részvétel a nevelési intézményben az egyén, a csoport és az intézményi szervezet szintjén:**
 - ✓ a nevelési intézményben az egészségfejlesztési feladatok megszervezésében való részvétel, csoportfoglalkozások tartása és segítségnyújtás,
 - ✓ elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, előadások tartása és szervezése szülőknek és pedagógusoknak (pl.: kommunikáció fejlesztése, stressz kezelés, konfliktuskezelés, agressziókezelés, internethasználat pszichés hatásai, stb.)
- ❖ **Krízistanácsadás:**
 - ✓ váratlan súlyos élethelyzetekben - kortárshaláleset, váratlan családi krízishelyzet, stb. - pszichés segítség nyújtása, illetve a segítségnyújtás megszervezése
 - ✓ konzultáció az érintett pedagógusokkal,

- ✓ továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítás a Pedagógiai Szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.
- ❖ **Magatartási, viselkedési, és tanulási problémák előszűrése, javaslatétel a probléma további kezelésére:**
 - ✓ az óvodapedagógusok által jelzett, vagy szülő által igényelt esetekben, beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémák diagnosztikus vizsgálata, szakvéleményezése, - szükség esetén - szakértői bizottság elé irányítása; javaslatétel a további gondozási feladatokra.
 - ✓ Előkészítő diagnosztikai vizsgálatok és pszichológiai vélemény készítése:
 - ✓ iskolaérettség kérdésében,
 - ✓ szakértői bizottságokhoz irányítás kapcsán.
- ❖ **Tehetség gondozásban való részvétel:**
 - ✓ részvétel az óvodapedagógusokkal, fejlesztőpedagógusokkal együtt a tehetségonosítás- és gondozás folyamatában (megfigyelések, pszichológiai diagnosztikai vizsgálat eredményei alapján),
 - ✓ segítségnyújtás a tehetséges gyermekek esetleges pszichés nehézségei esetén,
 - ✓ folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal, logopédussal, fejlesztő pedagógusokkal és a szülőkkel a gyermekek fejlődésére, fejlesztésére vonatkozóan.
- ❖ **Kapcsolattartás:**
 - ✓ Intézményen belül: folyamatos kapcsolattartás és építés
 - ✓ az óvoda vezetőjével, vezetőségével
 - ✓ pedagógusaival, szakmai munkaközösségeivel,
 - ✓ valamint a segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, gyermekvédelmi felelős, logopédus, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens, szociális segítő stb.). való rendszeresen egyeztetés az órarendet, a gyerekek fejlődését érintő kérdésekben.
- ❖ **Intézményen kívül:**
 - ✓ a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, vizsgálatra, egyéni pszichoterápiára és pedagógiai fejlesztésre irányítás,
 - ✓ a kerületi óvodapszichológus koordinátorral, az óvoda- és iskolapszichológusokkal,
 - ✓ a Gyermekjóléti Szolgálattal esetjelzés, ill. a védelembe vett gyermekek gondozása kapcsán,
 - ✓ a Családsegítő Szolgálattal,
 - ✓ további speciális szakintézményekkel,
 - ✓ az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázissal (a honlapon keresztül, tájékozódás céljából a szakmát érintő kérdésekben, rendezvényeken való részvétel révén lehetőség szerint).
 - ✓ Szülőkkel: gyermekük esetének gondozása kapcsán, illetve általános tájékoztatás és ismeretterjesztés céljából.
- ❖ **Dokumentáció vezetése:**
 - ✓ az egyes gyermekek állapotának, fejlődésének követése, egyéni kartonon (mappában) való vezetése,
 - ✓ a felmérések anyagainak, megfigyelések tapasztalatainak gyűjtése, tárolása,
 - ✓ az ellátáshoz szükséges önkéntes szülői beleegyező nyilatkozatok kitöltetése, tárolása,
 - ✓ a munkavégzés elektronikus nyilvántartása (regisztrációs naplóban),

- ✓ munkaterv és beszámoló készítése.

V/5. SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGEK, GYERMEKVÉDELMI FELADATOK

Az óvodák gyermekvédelmi feladatait a Nemzeti Köznevelési Törvény és „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény” szabályozza.

Pedagógiai Programunk középpontba állítja a családokkal való kapcsolattartást, együttműködést. Kiemelten kezeli az óvodába járó gyermekek egészséges fejlődésének nyomon követését, az esetleg felmerülő hátrányok, veszélyek feltárását, megszüntetését.

Az óvoda a gyermekvédelem rendszerében a jelzőrendszer részeként szerepel. Általános prevenciót végez, problémát érzékel, jelez, nyilvántartásba vesz, kapcsolatot tart fenn más gyermekvédelmi intézményekkel.

Az óvodában gyermekvédelmi munka megszervezéséért az intézmény vezetője a felelős, melyet a nevelőtestület és az intézmény vezetője által kiválasztott óvodapedagógus (gyermekvédelmi felelős) végez.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- ❖ A szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről önkéntes nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- ❖ A szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.
- ❖ A gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó, integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvántartott lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a). c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll.

Az intézményi esélyegyenlőségi programunk részletes akciótervet tartalmaz a hátrányos- és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése érdekében.

Cél, feladat

- ❖ Az óvoda kiemelt figyelemmel van a hátrányos, halmazottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek iránt, szorgalmazza, hogy rendszeresen járjanak óvodába, ahol szükségleteik kielégítése, gondozásuk biztosítottá válik.
- ❖ Tevékenységével az esélyegyenlőség elvének érvényesítését szolgálja, enyhíti, fékezi a társadalmi különbségek mechanikus leképeződését, átörökítését.
- ❖ A gyermekek számára biztonságot nyújtó, pozitív érzelmi légkör biztosítása.

- ❖ A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk célja a preventív gyermekvédelem megalapozása, a gyermeki jogok érvényesítése.
- ❖ A családi háttérből adódó hátrányok feltárása, valamint az egyenlő bánásmódot sértő körülmények és azok kezelési módjának megválasztása az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.
- ❖ A gyermekek fejlődését veszélyeztető tényezőkből adódó hátrányok kompenzálása.
- ❖ Kapcsolattartás a szülőkkel és a helyi gyermekvédelmi társszervekkel.

Óvodavezető feladatai

- ❖ Ismertté és hozzáférhetővé teszi a teljes alkalmazotti kör számára a gyermeki jogokról és azok védelméről szóló törvényt.
- ❖ Irányítja és szervezi a gyermekvédelmi munkát az óvodában.
- ❖ Biztosítja az egészséges, biztonságos, balesetmentes feltételeket a nevelőmunkához.
- ❖ Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős munkájához szükséges feltételek megteremtéséről.
- ❖ Ismerteti a szülők jogait és kötelezettségeit, majd az ezzel kapcsolatos intézményi feladatokat rögzíti.
- ❖ Segíti a hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.
- ❖ A 3 éves kortól kötelező óvodai nevelésre való tekintettel, figyelemmel kíséri az indokolatlan távol maradást és intézkedik annak megszüntetéséről.
- ❖ Önkormányzati rendelet értelmében, saját hatáskörben intézkedik a szociális juttatások mértékéről, idejéről.
- ❖ Megszervezi és biztosítja a feltételeket a rendszeres egészségügyi szűrővizsgálatokhoz.
- ❖ Figyelemmel kíséri az adatkezelés és titoktartás rendjéről szóló szabályzat maradéktalan betartását.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- ❖ Az intézmény valamennyi gyermekére kiterjedő prevenció tevékenységet végez és irányít.
- ❖ Éves munkatervet készít, melyben megtervezi a tanévre szóló feladatokat.
- ❖ Fejlesztési tervet készít a hátrányos helyzetű gyermekeknek.
- ❖ Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusokkal, pszichológussal.
- ❖ Felméri az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányos helyzetű és veszélyhelyzetbe került gyermekeket, segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak és a szülőknek a gyermekek védelmében.
- ❖ Szükség esetén környezettanulmányt, családlátogatást végez. Javaslatot tesz a további teendőkre, egyeztet az óvodapedagógusokkal, pszichológussal óvodavezetővel és szükség esetén családgondozóval.
- ❖ Pedagógiai módszerekkel segíti a családok nevelési problémáinak megoldását.
- ❖ Rendszeres esetmegbeszélést tart a problémák kezelése és megoldása érdekében.
- ❖ Elkészíti a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztató, személyiségfejlesztő programját, melyet háromhavonta értékeli.
- ❖ Képviseli a gyerekek érdekeit.
- ❖ Kapcsolatot tart a gyermekek érdekeit képviselő testületekkel.
- ❖ A családok anyagi helyzetének megfelelően javasolja és elősegíti a különböző támogatáshoz való hozzájutást.

- ❖ Rendszeres fogadóórát tart, ahol a szülők bizalommal fordulhatnak hozzá.
- ❖ Szükség esetén megbeszélésre hívja a szülőket.
- ❖ Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását.

Az óvodapedagógus feladatai

- ❖ A csoportban olyan légkört teremt, amely eleve kizárja annak lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen oknál fogva hátrányos és kizáró helyzetbe kerüljön.
- ❖ Feltárja mindazon körülményeket, mely a gyermek testi- lelki- értelmi fejlődését hátrányosan befolyásolja.
- ❖ Közreműködik a gyermekvédelemi feladatok megvalósításában, a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- ❖ Szoros kapcsolatot tart a családokkal.
- ❖ Minden gyermek részére biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételeket, lehetőségeket a képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- ❖ Pedagógiai eszközökkel és módszerekkel kompenzálja a hátrányokból adódó lemaradásokat (egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés).
- ❖ Folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti a gyermek fejlődési ütemét, körülményeiben bekövetkezett változást, azok kompenzálására alkalmazott pedagógiai eljárásait, eredményeit. Szükség esetén kéri a speciális feladatokat ellátó szakemberek segítségét.
- ❖ Prevenációs feladatokat végez (életvitel, életvezetés, egészséges életmódra nevelés- felvilágosító munka a szülők köreiben).
- ❖ Lehetőséget biztosít a szülőknek, hogy problémáikkal megkereshessék, illetve ösztönzi őket a felkínált együttműködési formák igénybevételére.
- ❖ Észreveszi, ha a gyermek magatartásában, fejlődési ütemében indokolatlannak tűnő hanyatlás következik be.
- ❖ Figyelmezteti a szülőt, ha a gyermek jogainak megóvása, vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek és azt jelzi a gyermekvédelmi felelős felé.
- ❖ Intézkedik, ha a veszélyeztető tényezők tartósan fennállnak, illetve ha a gyermek közvetlen veszélyben van.

Balesetmegelőzés feladatai

- ❖ Tevékenységekhez kapcsolódóan megismerteti a gyermekeket testi épségük, egészségükkel, kapcsolatos szokásokkal, viselkedési módokkal.
- ❖ Megfigyeléssel meggyőződik a szokások kialakulásának eredményességéről.
- ❖ Rendszeresen dokumentálja a balesetvédelmi oktatás tényét és a megfigyelések tapasztalatait a csoportnaplóban.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

VI/1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A gyermekek nevelését, fejlesztését minden csoportban 2 fő óvodapedagógus végzi, váltott műszakban.

Nevelőmunkájukat fejlesztőpedagógusok, óvodapszichológus, logopédusok, csoportos dajkák, pedagógiai asszisztensek segítik.

Továbbképzés

A pedagógusok módszertani kultúrájának és gyakorlati tudásának gyarapítása, a folyamatos tanulás és önképzés, a program gyakorlati megvalósításának fontos feltétele.

A nevelőtestület (az 5 éves továbbképzési programban foglaltak alapján) azokat a továbbképzéseket támogatja, amelyek kapcsolódnak a pedagógiai feladatainkhoz, innovációs törekvéseinkhez, programban lefektetett alapelvekhez, célokhoz, értékekhez.

A továbbképzések megszervezésének elveit, konkrét ütemezését óvodánk öt éves Továbbképzési Programja és az évenkénti Beiskolázási terv tartalmazza.

Szakmai ellenőrzés, minősítés, tanfelügyelet

A hatályos jogszabályi előírásoknak megfelelően az érintett pedagógusok felkészülnek a szakmai ellenőrzésre. Legjobb tudásuk és képességeik szerint végzik a minősítéssel, tanfelügyelettel kapcsolatos feladatokat (portfólió készítés, önértékelés, felkészülés a tevékenységekre stb.).

Munkakörök:

❖ **Óvodavezető:**

1 fő főiskolai végzettségű óvodapedagógus

❖ **Óvodapedagógusok:**

Csoportonként 2 fő, főiskolai végzettségű óvodapedagógus
Ebből 2 fő szakirányú végzettségű óvodavezető helyettes (főépület, telephely)

❖ **Fejlesztőpedagógusok:**

2 fő szakirányú főiskolai végzettségű fejlesztőpedagógus

❖ **Óvodapszichológus:**

1 fő szakirányú egyetemi végzettségű óvodapszichológus

❖ **Nevelőmunkát segítő munkatársak:**

Csoportonként 1 fő szakképzett dajka
3 csoportonként 1 fő pedagógiai asszisztens
2 fő óvodatitkár

❖ **Technikai munkatársak:**

4 fő konyhai dolgozó
1 fő kisegítő személyzet
1 fő kertész

1 fő gondnok

❖ **Speciális feladatokat ellátó (külső) szakemberek:**

Logopédus

Utazó gyógypedagógus

A pedagógiai asszisztens feladatai:

A pedagógiai asszisztens az intézményben ellátja a felsőfokú végzettséget nem igénylő pedagógiai feladatokat.

A pedagógus irányítása mellett:

- ❖ Segíti a gyermekeket az étkezésnél, testápolásnál és az öltözködésnél.
- ❖ Segíti a pedagógust a szabadidős tevékenységekben, a gyermekek kísérésében (séták, kirándulások stb.), a tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében (szervezési feladatok).
- ❖ Közreműködik a tevékenységek lebonyolításában.
- ❖ Közreműködik a csoportszobák, közterületek díszítésében.
- ❖ Segítséget nyújt a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésében.

A pedagógiai asszisztens tartsa tiszteletben a gyermekek személyiségét, munkájával járuljon hozzá egészséges fejlődésükhöz. Rendelkezzen a megfelelő kommunikációs és együttműködési készséggel, munkáját hassa át a gyermekközpontú szemlélet, a türelem, az együttérzés képessége. Rendelkezzen a megfelelő pedagógiai, pszichológiai, gondozási, egészségügyi, gyermek- és ifjúságvédelmi, gyógypedagógiai és oktatástechnikai ismeretekkel.

VI/2. TÁRGYI FELTÉTELEK

A tárgyi feltételeink alakulását az eszköz és felszerelési jegyzékben meghatározott alapfelszerelések, helyi sajátosságaink és pedagógiai célkitűzéseink határozzák meg. Az óvodánk területe és annak helyiségei adottak. Az eszköz és felszerelési jegyzékben meghatározott feltételek csak további területek kialakításával (lapos tető beépítése) valósíthatók meg.

Jegyzék az óvoda, kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről
(2. sz. melléklet a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez)

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
I. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai		
<i>Az e pont alatt felsorolt eszközök, felszerelések helyettesíthetők az adott eszköz, felszerelés funkcióját kiváltó, korszerű, környezettudatos eszközzel, felszereléssel.</i>		
1. Csoportszoba		
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint 1	Rendelkezésre áll
Gyermekszék (ergonomikus)	Gyermeklétszám szerint 1	Rendelkezésre áll
Gyermekasztal	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll
Fényvédő függöny	Ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	Rendelkezésre áll
Szőnyeg	Gyermekcsoportonként, a padló 1/5-nek lefedésére alkalmas méretben	Rendelkezésre áll
Játéktartó szekrény, vagy polc	Csoportszobánként 2, SNI gyermek esetén további 1	Rendelkezésre áll
Könyvespolc	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Élősarok állvány	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Edény –és evőeszköz tároló szekrény	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Szeméttartó	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Hulladék szelektálására alkalmas gyűjtőedény	épületszintenként 1	A papír és használt elem gyűjtőedény rendelkezésre áll
2. Tornaszoba (mindkét épületben)		
Tornapad	2	Rendelkezésre áll
Tornaszőnyeg	1	Rendelkezésre áll
Bordásfal	2	Rendelkezésre áll
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	Rendelkezésre áll
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Három gyermek egyidejű foglalkoztatásához, ha az óvoda SNI gyermeket nevel a pedagógiai programban foglaltak szerint.	Rendelkezésre áll
3. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba (mindkét épületben)		
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességeket fejlesztő eszközök	a pedagógiai programba foglaltak szerint	Rendelkezésre áll
Tükör (az asztal szélességé-	1	Rendelkezésre áll

ben)		
Asztal	1	Rendelkezésre áll
Szék	2 (egy gyermek, egy felnőtt)	Rendelkezésre áll
Szőnyeg	1	Rendelkezésre áll
4. Óvodapszichológusi szoba		
Asztal	1	Rendelkezésre áll
Szék	4	Rendelkezésre áll
Szőnyeg	1	Rendelkezésre áll
Könyvek, játékok, iratok tárolására is alkalmas polc	1	Rendelkezésre áll
5. Játszóudvar		
Kerti asztal	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Kerti pad	Gyermekcsoportonként 2	Rendelkezésre áll
Babaház	Gyermekcsoportonként 1	Kiegészítésre szorul
Udvari homokozó	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Takaróháló	Gyermekcsoportonként 1	Rendelkezésre áll
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök		Folyamatos bővítése szükséges
6. Intézményvezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	Rendelkezésre áll
Tárgyalóasztal székekkel	1	Rendelkezésre áll
Telefon	1	Rendelkezésre áll
Könyvszekrény	1	Rendelkezésre áll
Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll
Elektronikus adathordozó szekrény	1	Rendelkezésre áll
Számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	Rendelkezésre áll
7. Intézményvezető-helyettesi, tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettesi, Óvodatitkári iroda (Főépület)		
Íróasztal és szék	1-1	Rendelkezésre áll
Iratszekrény	1	Rendelkezésre áll
Számítógépasztal és szék	1-1	Rendelkezésre áll
Telefon	1	Rendelkezésre áll
Számítógép, hozzáféréssel, perifériákkal	1 felszerelés	Rendelkezésre áll
8. Nevelőtestületi szoba (mindkét épületben a felnőtt létszámhoz képest nagyon kis alapterületű, nem tölti be a funkcióját)		
Asztal, ami egyben eszközelőkészítő munkaasztal is	Pedagógus létszám szerint 1	Rendelkezésre áll
Szék	Pedagógus létszám szerint 1	Rendelkezésre áll
Könyvtári dokumentum	500	Rendelkezésre áll
Könyvszekrény	2	Rendelkezésre áll
számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	Rendelkezésre áll
9. Orvosi szoba, elkülönítve		Nem áll rendelkezésre

10. Gyermeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll
Öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll
11. Gyermekmosdó, WC helyiség		
Törölközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll
Falitükör	Mosdókagylóként 1	Rendelkezésre áll
Rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	Gyermeklétszám figyelembevételével	Rendelkezésre áll
II. Tisztálkodási felszerelések		
Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	gyermeklétszám szerint 1	Rendelkezésre áll
Tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkefe, szappantartó)	Mosdókagylóként 1	Rendelkezésre áll
Fésűtartó	Csoportonként 1	Rendelkezésre áll
Törölköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	Rendelkezésre áll
Abrosz	Asztalonként 3	Rendelkezésre áll
Takaró	Gyermeklétszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll
Ágyneműhuzat, lepedő	Gyermeklétszám figyelembevételével 1	Rendelkezésre áll
III. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyes ruhatároló	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Mosott ruhatároló	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Automata mosógép	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Vasaló	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1, ha a csoportok száma több mint 6, akkor 2	Rendelkezésre áll
Vasalóállvány	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Szárítóállvány	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Takarítóeszközök	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Kerti munkaeszközök, szerszámok	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Hűtőgép	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll
Porszívó	Óvodánként (székhelyen,	Rendelkezésre áll

telephelyen) 1		
IV. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök		
1. Játékok, játékeszközök (mennyiség és eszköz fajtánként)		
Különböző játékművelek (mozgásos játékok, gyakorló, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	Gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
Mozgáskultúrát, mozgásfejlesztést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	Gyermekcsoportonként, gyermeklétszám figyelembevételével, csoportszobai és udvari eszközök külön-külön	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
Ének-zene, énekes játékok eszközei	Gyermekcsoportonként, gyermeklétszám figyelembevételével, az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs készségek fejlesztésének eszközei	Gyermekcsoportonként, gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiség, az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	Gyermekcsoportonként, gyermekek 30 %-ának figyelembevételével, az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	Gyermekcsoportonként, gyermeklétszám figyelembevételével, az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
A természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	Gyermekcsoportonként, gyermeklétszám figyelembevételével az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll, folyamatos bővítés szükséges
2. A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök		
Digitális hangjátékszóra és képmegjelenítésre alkalmas eszköz (projektor, vagy interaktív kijelző)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll,
Hangfalak	székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll,
Diavetítő (projektor)	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll,
Vetítővászon	Óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	Rendelkezésre áll,
Hangszer (pedagógusoknak)	Óvodánként (székhelyen, telephelyen) 1	Rendelkezésre áll,
Hangszer (gyerekeknek)	Gyermekcsoportonként, gyermekek 30 %-ának meg-	Rendelkezésre áll,

	felelő mennyiség, az óvoda pedagógiai programja szerint	
Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	Gyermekcsoportonként, gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiség, az óvoda pedagógiai programja szerint	Rendelkezésre áll,

A balesetmentes környezet feltételének megteremtéséhez elengedhetetlen az udvar burkolatának biztonságosabbá tétele és a meglévő játékeszközök rendszeres átvizsgálása és szükségesszerinti cseréje.

A meglévő helyiségek bútorzata, berendezési tárgyai, a tisztálkodási és egyéb felszerelések, a nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök a jegyzékben meghatározott mennyiségben állnak rendelkezésre.

Ezek folyamatos pótlása nélkülözhetetlen a természetes elhasználódás miatt.

VI/3. TERVEZÉS, SZERVEZETI KERETEK

VI/3.1 KOMPLEX, PROJEKT SZEMLÉLETŰ TERVEZÉS

Nevelési céljainknak eléréséhez nélkülözhetetlen a pedagógiai tevékenység célirányos megtervezése. A tervezés során tudatosan vesszük számba a pedagógiai célokat és feladatokat. Időrendi és logikai sorrendet állítunk a feladatok között, átgondolva a megvalósítás módját, feltételeit és a rendelkezésre álló személyi és tárgyi erőforrásokat.

A tervezés közös gondolkodást és a tevékenységek összehangolását igényli. A tervezés alapja az Évkör, az évszakokhoz kapcsolódó ünnepek és jeles napok. Ezekhez kapcsolódnak (terveződnek) a több hetes ciklusú projektek. A projektek tartalma az életkori sajátosságokhoz igazodva, évről évre bővül. A projektek tervezése komplex módon történik, az adott témához kapcsolva a különböző tevékenységeket. A témák a külső világ tevékeny megismerésére (matematikai tapasztalatszerzésre) alapozódnak. Komplex módon kapcsolódnak hozzá a különböző tevékenységi formák (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, verselés, mesélés, drámajáték, bábjáték, ének-zene, énekes játék, gyermektánc). A témához kapcsolódó eszközöket, játékokat a gyermekekkel közösen készítjük el barkácsolással, változatos kézműves technikákkal. Egy-egy projekt akár több hétig is tarthat, a témától függően.

Az adott tartalmak megtervezésénél fontos szempont a differenciálás elve. A felzárkóztatástól a tehetséggondozásig tervezünk, a csoport és az egyes gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével.

Az Évkör alapján tervezzük és szervezzük a hagyományörző tevékenységeket.

Emellett a tervezéskor mindig szem előtt tartjuk az éves fő feladatokat, melyek a mérési eredményeken alapulnak.

A tervezés korcsoportos team-munkában történik.

Tevékenységformák tervezését az óvodapedagógus módszertani szabadsága határozza meg, a közösen elfogadott elvek, értékek és szempontok szerint.

PROJEKT JELLEGŰ TERVEZÉS (TÉMÁTÓL FÜGGŐEN 2-4 HÉT)

VI/ 3. 2. A tervezőmunka követelményei, elvei, kötelezően használt dokumentumok:

Az óvodapedagógus ismerje a nevelő-fejlesztő munkához szükséges óvodai dokumentumokat (PP, SZMSZ, Intézményi munkaterv, gyermekcsoport fejlesztési tervei). Vegye figyelembe az óvoda adottságait, a gyermek szociokulturális háttérét. Ismerje az általános pszichológiai és pedagógiai alapelveket, a tervezés követelményeit.

A tervező munka elvei, követelményei:

- ❖ tudatosság,
- ❖ rendszeresség,
- ❖ fokozatosság,
- ❖ differenciálás,

- ❖ komplexitás,
- ❖ egyszerűbbtől az összetettebb felé haladás (koncentrikus tervezés).

A tervezést meghatározó szempontok:

- ❖ a gyermekek fejlettsége, életkori és egyéni sajátosságai,
- ❖ hátrányos helyzetű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális szükségletei,
- ❖ előzetes élményeik, ismereteik,
- ❖ nevelési célok,
- ❖ környezetünk sajátosságai,
- ❖ tárgyi feltételek,
- ❖ évkör,
- ❖ ünnepek, aktualitások, hagyományok.

Az óvodapedagógusok, fejlesztőpedagógusok, óvodapszichológus által vezetett dokumentumok

- Mulasztási napló (óvodapedagógus).
- Csoportnapló (óvodapedagógus).
- A gyermekek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentum (óvodapedagógus).
- Fejlesztési tervek (fejlesztőpedagógus).
- Fejlesztési napló, regisztrációs napló (fejlesztőpedagógus).
- Egyéni karton (óvodapszichológus).
- SNI dokumentáció: fejlesztési terv, nyilvántartási lap (külső ív intézmény, belső ív-gyógypedagógus).

A gyógypedagógus és a logopédus saját nyilvántartást és fejlesztési tervet vezet a gyermekekről, mely egyik alapja a szoros együttműködésünknek. Az óvodapedagógusok és fejlesztőpedagógus által vezetett dokumentumok formai és tartalmi elvárásait a nevelőtestület közösen határozta meg.

Összegzés

A hatékony működési rend, a sajátos tervezés, a folyamatos segítő ellenőrzés hozzájárul a Pedagógiai Program megvalósulásához, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

VI. 3. 3 NAPIREND

(szeptember – május)

6.00 ↓ 7.00 ↓ 10.30 ↓ 11.15 ↓ 12.30 ↓ 14.30 ↓ 15.15 ↓ 18.00	<p>A gyermekek folyamatos érkezése. Gyülekezés az ügyeletes csoportban. Játék, szabadon választott tevékenységek.</p> <p>A gyermekek folyamatos érkezése. Játék, szabadon választott tevékenységek: barkácsolás, kézműves-, mozgásos tevékenységek a csoportszobában. Egyéni, differenciált fejlesztések. Folyamatos mosdóhasználat. Folyamatos reggeli. Kezdeményezések, kötetlen, kötött tevékenységek. Mindennapos testnevelés, lábtorna. A gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus és a pszichológus órarendjének megfelelően foglalkozik a gyerekekkel.</p> <p>Teremrendezés, készülődés az udvarra: mosdóhasználat, öltözködés. Játék az udvaron: mozgásos tevékenységek, népi játékok, kézműves tevékenységek. Évszakonként visszatérő séta az óvoda környékén.</p> <p>Készülődés az ebédhez: folyamatos mosdóhasználat. Önkiszolgálás. Naposok munkája. Ebéd.</p> <p>Önkiszolgálás. Naposok munkája. Készülődés a pihenőhöz: teremrendezés, mosdóhasználat, fogmosás. Mesehallgatás. Csendes pihenő.</p> <p>Folyamatos ébredés. Folyamatos mosdóhasználat. Teremrendezés. Önkiszolgálás. Naposi munka. Uzsonna.</p> <p>Játék, szabadon választott tevékenység a csoportszobában, jó idő esetén, az udvaron: mozgásos tevékenységek, népi játékok, kézműves tevékenységek. Egyéni, differenciált fejlesztések. A gyermekek folyamatos távozása.</p>
---	--

NAPIREND

(június - augusztus)

6.00 ↓	A gyermekek folyamatos érkezése. Gyülekezés az ügyeletes csoportban. Játék, szabadon választott tevékenységek.
7.00 ↓	A gyermekek folyamatos érkezése a csoportba. Játék, szabadon választott tevékenységek: barkácsolás, kézműves-, mozgásos tevékenységek. Folyamatos mosdóhasználat. Folyamatos reggeli. Öltözködés. Játék az udvaron: mozgásos tevékenységek, népi játékok, kézműves tevékenységek, barkácsolás, homokozás, sarazás, frissítő zuhanyoztatás.
11.30 ↓	Öltözködés. Folyamatos mosdóhasználat. Önkiszolgálás. Ebéd.
12.30 ↓	Önkiszolgálás. Teremrendezés, mosdóhasználat. Mesehallgatás. Csendes-pihenő.
14.30 ↓	Folyamatos ébredés. Mosdóhasználat. Teremrendezés. Önkiszolgálás. Uzsonna.
15.15 ↓	Játék, szabadon választott tevékenység az udvaron, rossz idő esetén a csoportszobában: mozgásos tevékenységek, népi játékok, kézműves tevékenységek, barkácsolás, homokozás, sarazás. A gyermekek folyamatos távozása.
18.00	

VII. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A nevelőtestület és a többi munkatárs összehangolt munkájával, pontosan meghatározott feladatokkal és kompetenciákkal valósul meg az intézmény zökkenőmentes működése. Legfontosabb partnereinket, a szülőket bevonjuk az óvoda életébe, hiteles tájékoztatással, kommunikációval, sajátos programokkal, rendezvényekkel.

VII/1 MUNKATÁRSÁK

Az intézményben (főépület és telephely) összeszokott, azonos értékrend alapján gondolkodó alkalmazotti közösség működik.

A pozitív pedagógiai szemlélet sajátos atmoszférát teremt az óvoda közösségében. Az óvodavezető attitűdje és a munkatársak együttműködése olyan testületi légkört teremt, amely közösen meghatározott értékrenden alapul.

A csoportban 2 szakképzett óvodapedagógus végzi a gyermekek nevelését és fejlesztését.

Két fő főállású fejlesztőpedagógus, egy fő óvodapszichológus, valamint négy fő pedagógiai asszisztens segíti a nevelő-fejlesztő tevékenységet.

Az óvodapedagógusok a nevelés, fejlesztés során együttműködnek, a segítő szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus), team-munkában dolgoznak.

1 fő, nevelő-oktató munkát segítő dajka dolgozik minden csoportban és, 7 fő egyéb alkalmazott (konyhai dolgozó, kertész, gondok) teszi gördülékennyé az intézmény működését.

Az adminisztrációs feladatok ellátását két óvodatitkár végzi (1,5 álláshelyen).

A pedagógiai asszisztens az óvodapedagógus irányításával látja el a felsőfokú végzettséget nem igénylő, pedagógiai, szervezési feladatokat.

A dajka a nevelési folyamat részese. A csoport nevelési elveit, céljait ismeri, az óvodapedagógussal együttműködve részt vállal a nevelési feladatokban, betartva kompetenciája határait.

A dolgozók összehangolt munkájával, pontosan meghatározott feladatokkal és kompetenciákkal valósul meg az intézmény zökkenőmentes működése.

Az inklúzió, integráció alapvető feltétele a befogadó szemlélet kialakítása. A különbözőséget elfogadó, toleráns szemléletmód, az intézmény valamennyi dolgozója számára alapkövetelmény.

Kiemelt feladatunknak tartjuk, hogy a Pedagógiai Programot óvodánk teljes alkalmazotti közössége megismerje, alapvető céljaival azonosulni tudjon. A pozitív pedagógia szemléletmódja a munkatársak (közösségünk) számára a mindennapi élet részévé válik.

Alapvető közösségi értékeink:

- ❖ elfogadás, empátia, egymás iránti tisztelet,
- ❖ együttműködés, összefogás egy adott cél, feladat érdekében,
- ❖ hiteles kommunikáció, az építő jellegű véleménynyilvánítás szabadsága,
- ❖ az arányos és az erősségekre alapozó feladatmegosztás,
- ❖ a kiemelkedő feladatvégzés elismerése,
- ❖ egységes szemléletmód, közösen kialakított értékrend,
- ❖ a szervezeti kultúránk folyamatos fejlesztése (tudatos közösségépítés).

A kapcsolattartás formái:

- ❖ értekezletek, megbeszélések (személyes, online),
- ❖ munkaközösségi és team megbeszélések,
- ❖ email,
- ❖ zárt média csoport („Kollégák”).

VII/2. AZ ÓVODA és a CSALÁD

A SZÜLŐKKEL VALÓ PARTNERI EGYÜTTMŰKÖDÉS SAJÁTOS INNOVATÍV FORMÁI

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, kiegészíti azt. A szülő tud a legtöbbet gyermekéről, ő ismeri legjobban igényeit, szükségleteit. Az óvodapedagógusoknak van viszont olyan szaktudása, korosztályi tapasztalata, mely szakmai alapot nyújt a gyermek megfelelő fejlesztéséhez. A kettő összhangjára törekvés, az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermek harmonikus fejlődésének feltétele. Fontos számunkra, hogy a szülő és a pedagógus közös feladatának tekintse a nevelést. A célunk olyan hatékony kommunikáció kiépítése, amely egyenlő esélyt teremt a fejlődésre minden gyermek számára, továbbá biztosítja a szülők közös értékrenden alapuló partnerre válását. A szülőkkel való kapcsolattartás formái beépülnek a munkaközösség éves munkatervébe.

A szülők joga:

- ❖ A szabad óvodaválasztás.
- ❖ Megismerni, véleményezni az óvoda pedagógiai programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét.
- ❖ Tájékoztatáshoz való jog gyermeke fejlődéséről, a gyermekek nagyobb csoportját érintő bármely kérdésről.
- ❖ Véleménynyilvánítási, javaslattevési jog.

Az alapdokumentumok hitelesített másodpéldányban megtalálhatók az óvoda nevelői szobájában (mindkét épületben) valamint az intézmény honlapján. Ezeket a szülő bármikor el kérheti, a dokumentumokról szóban is kérhet tájékoztatást. Az óvoda házirendjét minden szülő a beiratkozáskor kézhez kapja, illetve a csoportok faliújságán és az intézmény honlapján bármikor megtekinthető. Az óvoda alapdokumentumai az intézményből nem vihetők el.

1. A tájékoztatás, kommunikáció formái

A szülők legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermekek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, a nevelőkről. Előfordulhat azonban, hogy ez a kép egyoldalú és így nem is lehet objektív. Ezért az óvodának törekednie kell a pontos tájékoztatás és folyamatos kommunikáció megteremtésére.

A szülőktől akkor várhatunk tartalmas együttműködést, ha elegendő információval rendelkeznek az intézmény tevékenységéről, működéséről, sajátosságairól. Számukra szükséges mértékben ismerik az intézmény hosszú és rövid távú céljait, feladatait. Ennek tükrében dönthet-

nek arról, hogy tudnak-e azonosulni az intézmény által képviselt értékekkel. Ezért az óvoda fontos feladata a szülők széleskörű, folyamatos tájékoztatása az intézményben folyó munkáról, amely lehetővé teszi a partnerközpontúság megvalósulását.

Bemutató nap:

Minden évben a beiratkozást megelőzően nyitott napot hirdetünk leendő óvodásainknak és szüleinek. A délelőtti órákban lehetőség van óvodánk külső és belső környezetének közvetlen megismerésére. Délután szülői értekezletet tartunk, ahol a szülők általános tájékoztatást kapnak az óvoda profiljáról, választ kapnak felmerülő kérdéseikre.

Beszoktatás:

Beszoktatásra azért van szükség, mert a kisgyermek, számára teljesen idegen, ismeretlen, új környezettel, szokásokkal találkozik az óvodába lépéskor. Az első benyomások meghatározzák a gyermek későbbi közösségi életét, biztonságérzetét, mely a fejlesztés alapja. Ezért a szülőknek lehetőséget adunk, hogy az első hetekben jelenlétükkel segítve, a gyermekek fokozatosan illeszkedjenek be az óvodai életbe. Felkészítjük a szülőket a beszoktatás folyamatának várható nehézségeire, irányt mutatunk abban, hogyan támogathatják és könnyíthetik meg gyermekük óvodakezdését.

Szülői értekezlet:

Szülői értekezleten az óvodát, a csoportot és a gyermeket, szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, és problémákat beszéljük meg. A szülői értekezletek szervezeti formája előtérbe helyezi a saját élményen alapuló megismerési folyamatokat, csapat- és közösségépítő játékokat, valamint azokat a boldogságórákra jellemző tartalmakat, amelyek a gyermekek mindennapjaiban jelen vannak.

- ❖ Az új szülők a tájékoztató szülői értekezleten benyomásokat szereznek az óvodai környezetről, ismerkednek az óvoda hagyományörző nevelési programjával.
- ❖ Az évnnyitó szülői értekezleten a hagyományos óvodai szokásrend, a nevelési célok bemutatása mellett hangsúlyos szerepet kap az óvoda családdal együtt nevelő hagyományainak bemutatása.
- ❖ A speciális témájú szülői értekezletek segítő szándékkal szerveződnek. Az aktuális információk mellett az életkorra jellemző nevelési témákról is beszélünk, válaszolunk a szülői kérdésekre. A témának megfelelően szakembert is meghívunk (logopédus, fejlesztőpedagógus, stb.).
- ❖ Összevont szülői értekezleteket szervezünk egy adott korosztályt érintő témával kapcsolatban (a középső csoportosok MSSST szűrése, a nagycsoportos szülők iskolaválasztásának segítése stb.).

Fogadóóra:

A fogadóóra lehetőséget ad arra, hogy a pedagógusok, pszichológus és a szülő kölcsönös bizalommal és nyíltsággal beszélgessenek a gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatokról. Ezek minden esetben egyéni, bizalmas megbeszélések. A nevelőnek abból kell kiindulnia, hogy a gyermek a szülő „meghosszabbított éneje”. Probléma esetén is először mindig azokat a képességeket, területeket kell felszínre hozni, melyekben a gyermek ügyes, tehetséges. Tapintatosan, de egyértelműen, az úgynevezett célzott beszélgetés módszerével járhatjuk körül legeredményesebben a problémákat. Abban az esetben, ha a szülő elfogadó, belátó, közösen megbeszéljük a lehetőségeket a gyermek fejlesztése érdekében. Amennyiben elutasító, más

módszerrel kell konszenzusra jutnunk, pl. meghívjuk, nézze meg gyermekét egy délelőtt, feladathelyzetben, utána újra beszélgetünk.

A beszélgetéseken szükség szerint minden olyan pedagógus részt vesz, akik a gyermekek fejlesztési folyamataiban rendszeresen jelen van (fejlesztőpedagógus, logopédus, pszichológus). A fogadóórákon jegyzőkönyv készül, melynek másolatát a szülő kérésre megkaphatja. A dokumentumok egységes, jól átgondolt rendszere megfelelő hivatkozási alapot nyújt a gyermekek évről évre történő fejlesztési tapasztalataihoz, megkönnyíti fejlődésük nyomon követését. Egyben tartalmazza a szülő véleményét, attitűdjeit gyermeke fejlesztésével, szülői támogatásával kapcsolatban.

Az intézmény és a szülői szervezet kapcsolattartási formái:

Óvodánkban a szülők a törvényben meghatározott jogaik érvényesítése és kötelezettségeik teljesítése érdekében, szülői munkaközösséget hoznak létre. A szülői munkaközösség intézményi szintű vezetőivel az óvodavezető (illetve a helyettes), csoportszintű képviselőivel pedig az óvodapedagógus tart kapcsolatot.

Az óvoda vezetője a szülői munkaközösség vezetőjét, képviselőit legalább félévente tájékoztatja az óvodában folyó nevelőmunkáról, és a gyermekeket érintő kérdésekről. A tájékoztatás formája, munkaközösségi értekezlet. Az itt elhangzott információkat a csoportok képviselői tovább adják a szülőknek a szülői értekezleteken.

A szülői munkaközösség véleményezési jogot gyakorol:

- ❖ A helyi óvodai nevelési program elkészítésénél, felülvizsgálatánál, kiegészítésénél.
- ❖ A házirend megalkotásában.
- ❖ A szervezeti és működési szabályzat elfogadásában.
- ❖ A szülőket anyagilag is érintő ügyekben.
- ❖ Az óvoda és a család kapcsolattartási rendjének kialakításában.
- ❖ A munkaterv szülőket is érintő kérdéseiben.
- ❖ Minden olyan kérdésben, amely a gyermekek nagyobb csoportját érinti.

Online kapcsolattartási formák:

- ❖ Zárt médiacsoport (szülőcsoport)
- ❖ Email
- ❖ Honlap
- ❖ Értekezlet a Szülői Szervezet a tagjaival, szükség esetén személyes részvétele nélkül, elektronikus hírközlési eszköz igénybe vételével (web konferencia, Messenger csoport, Skype használatával) is szervezhető.

2. Szülőknek felkínált (nyitott) programok:

Az óvodai nevelés csak akkor képes céljait elérni, ha kölcsönös bizalommal segíti a szülőket abban, hogy az óvodában már jól megalapozott fejlesztési eljárásokat a család átvegye, folytassa. Ennek legfontosabb kiindulási feltétele, hogy a nevelők ismerjék, és tiszteletben tartásuk a család elsődleges nevelői szerepét. A közös programok, ünnepek lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére, a nevelési elvek közelítésére.

- ❖ **Munkadélutánok:** a szülők számára szerveződnek délutáni időpontban, amikor a gyermekekért jönnek. Minden csoportban egyedi technikával, haza vihető alkotást készíthetnek a szülők a gyerekekkel közösen. Az óvodapedagógusok segítséget nyújtanak hozzá. Jó alkalom nyílik a szülőknek, hogy oldottan játszhassanak a gyermekükkel. Kötetlenül beszélgethetnek az óvodapedagógusokkal, szülőtársakkal. Őszi terményekből különböző technikával alkotások készítése, húsvéti munkadélutánon tojásdíszítési technikák bemutatása.
- ❖ **Anyák napja:** a gyerekek az ünnepre süteményt sütnek. A csoport egyik félre eső sarkában megterítenek egy asztalt, a vázába virágot tesznek, így várják az Anyukájukat, Nagymamájukat ezen a délutánon. Verssel, saját készítésű ajándékkal kedveskednek.
- ❖ **Tavaszi nyílt napok a csoportokban:** évente egyszer (tavasszal) nyílt napot tartunk a szülők számára. A nyitott délelőttökön megnézhetik, milyen tevékenységek, feladatok, szabályok alakítják a kisgyermekek mindennapjait. Erre a napra szerveződik délután a szülői értekezlet, ahol megbeszélik a nyílt napon látottakat. Különösen fontosak ezek a szülői megfigyelések azokban az esetekben, amikor valamilyen probléma (viselkedési, képességbeli) kerül felszínre egy adott gyermeknél. Tapasztalataink alapján a szakembereknek könnyebb elfogadtatni a szülővel, hogy segítség kell a gyermekének, ha látja őt feladathelyzetben. A délelőtt folyamán látottakat általánosságban (nem térünk ki egy adott gyermekre) a szülők megbeszélik az óvodapedagógusokkal, választ kapnak felmerülő kérdéseikre.
- ❖ **Föld Napja:** a gyermekek előre készülnek erre a napra. Beszélgetnek a természetvédelemről, környezetvédelemről. Különböző kézműves tevékenységekkel készülnek (pl. táblók ragasztása.). A csoportok különböző állomásokon versenyekben, feladatokban vesznek részt.
- ❖ **Évet záró játszódélután (kis-és középső csoport):** a gyermekek a szüleikkel közösen egy közös dramatikus játékban vesznek részt, ahol felelevenítik az év közben tanult mondókákat, verseket, dalos játékokat.
- ❖ **Nagycsoportosok búcsúzója:** a nagycsoportosok elbúcsúznak az óvodától. Az iskolába lépő csoportoknak egy videót, vagy digitális fényképalbumot készítünk, amely óvodai életük legszebb pillanatait örökíti meg, méltó emléke és lezárása az óvodánkban töltött éveknél.
- ❖ **Aprók napja:** hagyományos ünnepünk júniusban az Aprók napja. A tanévet ezzel a közkedvelt, közösségformáló rendezvénnyel zárjuk le. Ezen a szombati napon az óvoda összes dolgozója színes, érdekes programokkal várja a régi és leendő óvodásainkat

családjukkal együtt. Helyszín az óvoda udvara. A leendő kiscsoportosok és szüleik is meghívást kapnak, így a nyílt napon kívül még jobban megismerhetik az óvodában folyó munkát. Erre a programra folyamatosan, egész évben készülünk, minden szülőnek eljuttatjuk a meghívókat, amely részletesen tartalmazza programjainkat, illetve a 0. szülői értekezleten tájékoztatjuk leendő óvodásaink szüleit erről az eseményről.

VII/3. ÓVODA és BÖLCSŐDE KAPCSOLATA

Az óvodába kerülő gyermekek nagy része a velünk egy épületben működő bölcsődéből érkezik. Feladatunk a bölcsődéből való átmenet megkönnyítése a gyerekek számára. Ennek érdekében kölcsönös kapcsolattartásra törekszünk. A két intézmény megismeri egymás elvárásait. A bölcsődéből érkező gyermekek már rendelkeznek elemi szokás- és szabályrendszerrel, elemi szociális érettséggel. Az átmenet idején az új körülményekhez hamarabb alkalmazkodnak. Az óvodai csoport összeállításánál lehetőség szerint figyelembe vesszük, hogy az egy bölcsődei közösségbe járó gyermekek ugyanabba a csoportba kerüljenek. A kisgyermeket erős érzelmi kötődés fűzi a gondozónőhöz, ezért az óvodába lépéskor szükséges a befogadás előkészítése, a gondozónők, az óvodapedagógusok és a szülők együttműködése.

Célok, feladatok:

- ❖ Célunk az átmenet zökkenőmentessé tétele.
- ❖ Egymás munkájának megismerése.
- ❖ Beszélgetések, hospitálások szervezése.
- ❖ Látogatás a bölcsődei csoportokban.
- ❖ Tájékoztatás a beiratkozásról a bölcsőde által szervezett szülői értekezlet keretében.
- ❖ A gondozónők részvétele a kiscsoportosok óvodai fogadásában (az első napon).

VII/4. ÓVODA és ISKOLA KAPCSOLATA

Óvodánk a szomszéd és a környezetünkben lévő iskolákkal kölcsönös partnerkapcsolat működtetésére törekszik. Közös pontokat keresünk, ezek mentén alakítjuk ki a kapcsolattartás formáit és kereteit. Szakmai programokon igyekszünk megismerni és közelíteni egymás nevelési elveit, elvárásait. Célunk, hogy az intézményből kikerülő gyermekeink iskolakezdése zökkenőmentes legyen.

Célok, feladatok:

- ❖ Célunk a gyermek iskolába lépésének megkönnyítése, zökkenőmentessé tétele.
- ❖ Egymás munkájának megismerése, hospitálások, látogatások.
- ❖ Szakmai programok szervezése.
- ❖ Bemutató órák látogatása.
- ❖ A gyermekek számára óralátogatás, ismerkedés az iskolával.
- ❖ Kölcsönös részvétel egymás nyitott programjain.

VII/5. Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálat intézményeivel

1. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat X. Kerületi Tagintézménye

- ❖ Nevelési és képességproblémák esetén az óvoda javaslatára,
 - ❖ Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel diagnosztizált (BTMN) gyermekek vizsgálata esetén, BTMN-es gyermekek fejlődésének nyomon követésekor.
 - ❖ Sajátos nevelési igény valószínűsítése esetén.
- Kapcsolattartó személy az óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus.

2. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Szakértői Bizottságai

- ❖ sajátos nevelési igény felülvizsgálata esetén
- Kapcsolattartó személy a logopédus, óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus.

VII/6. Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálatokkal

Az óvoda gyermekvédelmi felelőse kapcsolatot tart a gyermekvédelem intézményeivel, melyről az óvodavezetőnek rendszeresen beszámol.

VII/7. Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

Az egészségügyi szolgáltatóval való kapcsolattartás az óvodavezető feladata.

VII/8. Egyéb kapcsolatok

1. Pedagógiai Oktatási Központ (POK):

A szakmai szolgáltató programjain, továbbképzésein részt vesznek a kollégák. Kapcsolattartó személy a továbbképzési felelős.

2. Egyházak képviselői:

Az egyházak képviselőivel az óvodavezető tart kapcsolatot. A hitoktatás megszervezése az óvodában a nevelési időn kívüli időszakban történik.

3. Közművelődési intézmények:

A Körösi Csoma Sándor Kulturális és Szabadidőközponttal kapcsolatot tartunk, az Újhegyi Közösségi Ház rendezvényeit rendszeresen látogatjuk. A programokról rendszeresen egyeztetünk.

VII/9. Az óvoda szolgáltatásai

A szülők igényeinek megfelelően, a nevelési időn kívül szervezünk a gyerekeknek különböző szolgáltatásokat, külön foglalkozásokat. Fontos szempont, hogy képzett oktatók foglalkozzanak a gyermekekkel valamint a foglalkozások a pedagógiai programunk szellemiségéhez illeszkedjenek. A szolgáltatások a hitoktatás kivételével önköltségesek.

VIII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Érvényességi rendelkezések

Kőbányai Aprók Háza Óvoda Pedagógiai Programja
Komplex szemléletű óvodai nevelés a pozitív pedagógia eszköztárával

Véleményezte:	az óvoda Szülői Szervezete 2021. május 31.-én a 30-I/2020/2 sz. Jegyzőkönyvben foglaltak szerint.
	A SZSZ elnökének aláírása
A szakmai Munkaközösségek véleményezték a szakterületüket érintően:	Munkaközösség-vezetők aláírása
Elfogadta:	az óvoda nevelőtestülete 2021. június 8.-án a 30-I62021/3 sz. Jegyzőkönyvben foglaltak szerint.
	A nevelőtestület képviselőjének aláírása
Jóváhagyta	Az óvodavezető
	Óvodavezető aláírása
Időbeli hatálya:	Jóváhagyás napjától visszavonásig.
Felülvizsgálat időpontja:	2026. augusztus 30. Illetve jogszabályi változás esetén.
Közzététel:	Az intézmény honlapján, melynek elérhetőségéről a szülőket tájékoztatjuk, valamint a KIR rendszerében.
Nyilvánosságra hozatal:	<p style="text-align: center;">1. <u>Nevelőtestület számára:</u></p> <p><i>Szóban:</i> rendkívüli értekezleten <i>Írásban:</i> az óvodavezető által hitelesített másodpéldány megtalálható az óvoda könyvtárában és a dolgozói faliújságon.</p>
	<p style="text-align: center;">2. <u>Szülők számára:</u></p> <p><i>Szóban:</i> szülői értekezleten <i>Írásban:</i> A szülő betekintést nyerhet a könyvtárban elhelyezett hitelesített másodpéldányba, az óvodatitkárral előzetesen egyeztetett időpontban.</p>

Nyilatkozat:

A Kőbányai Aprók Háza Óvoda Pedagógiai Programjában foglaltak a Fenntartót többletkötelezettséggel nem terhelik!

Budapest, 2022-06-14

.....
Gyéressy Éva
óvodavezető

ph.

IX. IRODALOMJEGYZÉK

363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
Budapest, 2021

2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről

Kerek egy esztendő (Tavaszi, nyári, őszi, téli)

Lukács-Ferencz
Flaccus kiadó, 2013.

Ének az óvodában

Forrai Katalin
Móra Ferenc kiadó, 2016.

Játék - Mozgás - Kommunikáció

Pereszlényi Éva - Porkolábné Dr. Balogh Katalin
Óvodai program, 1996.

Természetről a természetben

Gyöngyössy Péter
Kerekerdő Alapítvány, 2001.

Komplex Prevenációs Óvodai Program

Szerkesztő: Porkolábné Dr. Balogh Katalin
Trefort kiadó, 2009.

Komámasszony, hol az olló?

Karlóczai Mariann
Flaccus kiadó, 2015.

Játék- mozdulat-tánc

Czinóber - Wirkerné
Hagyományok Háza - Budapest, 2008.

Zenehallgatás az óvodában

Törzsök Béla
Zeneműkiadó, 1982.

Szabadon, játékosan, örömmel

Balázsne, Szaitzne
SZORT BT. 2003

Ősztől-őszig

Lukács-Ferencz
Flaccus kiadó, 2010.

Szájról szájra, kézről kézre I. kötet

Papp Kornélia

Barangoló, 2002

Szájról szájra, kézről kézre II. kötet

Papp Kornélia
Barangoló, 2006

Matematikai játékok az óvodában

Perlai Rezsóné
Flaccus kiadó, 2016.

Mozgásfejlesztés az óvodában

Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde
AduPrint Kft., 2006.

Boldogságóra kézikönyv Pedagógusoknak és szülőknek a 3-6 éves korosztály számára

Bagdi Bella, Prof. Dr. Bagdy Emőke, Tabajdi Éva
Mental Focus kiadó Budapest, 2017.

Varázsmagok

Barabás Brigitta és Barbás Nikolett

Két nyuszi mesék –Az évszakok-

B. Habarics Kitty
Katica könyv Műhely 2020

Mesepszichológia

Kádár Annamária
Kulcslyuk Kiadó Kft. 2013.

Mesepszichológia 2.

Kádár Annamária
Kulcslyuk Kiadó Kft. 2014.

Mesepszichológia a gyakorlatban

Kádár Annamária- Kerekes Valéria
Kulcslyuk Kiadó Kft. 2017.

A titoktündér

Beck Andrea
Beck & Partners Mi. Kft. 2015.

Leszel a barátom?

Vadadi Adrienn
Pozsonyi Pagony Kft. 2016.

Bátorító mesék

Mézes Judit
Katica Könyvműhely 2017.

Őrangyal Születés Elmúlás

Bartos Erika
Móra kiadó 2018.

A szeretet művészete

Erich Fromm
Gabo kiadó 2020.

Tehetséges gyerekekről mindenkinek

Dúró Zsuzsa:
Human Club Egyesület

Tehetségfejlesztés a családban

Dúró Zsuzsa
Codex Print Kft.

VII. MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: Alapító okirat
2. számú melléklet: Nevelőtestületi értekezlet jegyzőkönyve
3. számú melléklet: Szülői Szervezet. értekezletének jegyzőkönyve

JEGYZŐKÖNYV Szülői Szervezet

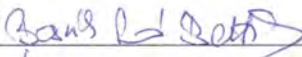

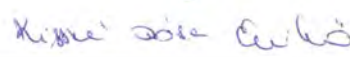
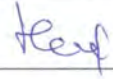
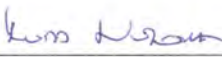

Időpont: 2022-06-15

Helye: A Kőbányai Aprók Háza Óvoda tornaszobája

Témája:

A Kőbányai Aprók Háza Óvoda módosított Pedagógiai Programjának véleményezése.

Jelen vannak:

A szülők részéről:		
Csoport	Szülő neve	Aláírása
MARGARÉTA	SZKLENA'R GIZELLA	
PITYPANG	BÓKAI ILDIKÓ BÉTTINA	
KÖRÖKALÉ	KÖRÖKALÉ ANITA	
LEVENDULA	KISSNÉ DÓSA ENIKŐ	
Nagyvirág Tulipán	Hajnalné Bóka Melinda	
TULIPÁN	KISS NIKOLETT	
LILION	Babinszky Beáta	
Az intézmény részéről:		
Beosztás	Név	Aláírás
Óvodavezető	Gyéressy Éva	
Óvodavezető-helyettes	Imre Zsuzsanna	

Gyéressy Éva óvodavezető köszöntötte a Szülői Szervezet (továbbiakban SZSZ) megjelent képviselőit. Egyben felkérte Zs. Szilágyi Katalinzt a jegyzőkönyv vezetésére.

Ismertette a szülőkkel az értekezlet témáját:

A Kőbányai Aprók Háza pedagógiai Programja módosításra került. A módosítást a következők indokolták:

A 2022-23-as nevelési évtől a módosított Alapító Okirat szerint intézményünk alapfeladata lesz az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható beszédfigyatekos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása.

A módosított alapszövegét a Szülői Szervezet tagjai tanulmányozásra megkapták.”

Kérte a szülőket, tegyék meg észrevételeiket és kérdéseiket a módosításokkal kapcsolatban (a véleményeket a jegyzőkönyv melléklete tartalmazza).

A módosított alapszöveg a szülők számára érthető és jól áttekinthető. A Szülői Szervezet számára a dokumentum teljes egészében elfogadható.

Gyéressy Éva óvodavezető felkérte a Szülői Szervezet jelen lévő tagjait, kézfeltartással jelezzék a megfogalmazott véleménnyel való egyetértésüket.

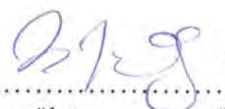
A Kőbányai Aprók Háza Óvoda Szülői Szervezete véleményezte és 100%-os arányban, egyetértését fejezi ki az intézmény módosított Pedagógiai Programjával kapcsolatban.

Gyéressy Éva megköszönte a Szülői Szervezet Elnökének és képviselőinek az aktív részvételt.

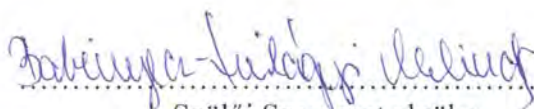
Budapest, 2022-06-15

óvodavezető

jegyzőkönyv- vezető

Szülői Szervezet elnöke

JEGYZŐKÖNYV

Gyéressy Éva óvodavezető köszöntötte az értekezleten megjelent kollégákat, egyben felkérte Imre Zsuzsannát a jegyzőkönyv vezetésére.

Ismertette az értekezlet témáját: A módosított Pedagógiai Program elfogadása.

A módosítások szükségességét a következő tényező indokolta:

A 2022-23-as nevelési évtől a módosított Alapító Okirat szerint intézményünk alapfeladata lesz az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható beszéd fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása.

A módosított alapidokumentum szövegét a Szülői Szervezet tagjai tanulmányozásra megkapták.”

Gyéressy Éva tájékoztatta a kollégákat arról, hogy az alapidokumentum véleményezése a Szülői Szervezet részéről megtörtént.

Az Óvodavezető kérte a jelenlévőket, hogy tegyék meg hozzászólásaikat.

Hozzászólás nem történt.

Az óvodavezető kérte a nevelőtestületet, hogy kézfenn tartással szavazzanak az óvoda aktualizált és módosított Pedagógiai Programjának elfogadásáról.

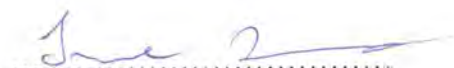
Határozat:

A Kőbányai Aprók Háza Óvoda nevelőtestülete 100%-os arányban elfogadta az intézmény módosított Pedagógiai Programját.

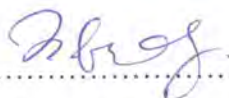
Budapest, 2022-06-17

óvodavezető

jegyzőkönyvvezető

nevelőtestület képviselője

JELENLÉTI ÍV

Helye: Kőbányai Aprók Háza Óvoda tornaszobája
Ideje: 2022-06-17
Témája: A módosított Pedagógiai Program elfogadása.

Jelen vannak

	Munkavállaló neve	Aláírás
1.	BALOG ANIKÓ	Balog Anikó
2.	BALÁZS-DRENGUBÁK ESZTER	ig. társ
3.	BENEDIKTI-ANTAL TÍMEA	Benedikta - Antal Tímea
4.	BUSINÉ SZÜCS ESZTER	Businé Szűcs Eszter
5.	CSERNYÁKNÉ KISS KATALIN	Csornyákné Kiss Katalin
6.	SZÁMELCSIK-KALCSÓ PETRA	Számelcsik - Kalcsó Petra
7.	CZERNICS ANIKÓ	Czernics Anikó
8.	GYÉRESSY ÉVA	Gy
9.	GYÖRGYNÉ BÉKÉSI ILONA	Györgyné B. Ilona
10.	HOMOKINÉ KISS ÁGNES	Homokiné Kiss Ágnes
11.	IMRE ZSUZSANNA	Imre Zsuzsanna
12.	KITZINGER ANNA	Kitzinger Anna
13.	RÁCZ ÁGNES	Rácz Ágnes
14.	SIMON ISTVÁNNÉ	Simon Istvánné
15.	KÉRI ZOLTÁNNÉ	Kéri Zoltánné
16.	SZABÓ REBEKA	Szabó Rebeka
17.	SZÁRAZ NOÉMI	Száraz Noémi
18.	TASI ZSUZSANNA	Tasi Zsuzsanna
19.	TÓTH JÚLIA KATALIN	Tóth Júlia Katalin
20.	TRATNYEKNÉ VARGA MARIANN	Varga Marianna
21.	ERDŐS-VÉCSI BOGLÁRKA	Erdős - Vécsi Boglárka
22.	ZS. SZILÁGYI KATALIN	Zs. Szilágyi Katalin

Okirat száma: KCO/245/3/2022

Alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (2) és (3) bekezdése alapján a Kőbányai Aprók Háza Óvoda alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

- 1.1. A költségvetési szerv
 - 1.1.1. megnevezése: Kőbányai Aprók Háza Óvoda
- 1.2. A költségvetési szerv
 - 1.2.1. székhelye: 1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7.
 - 1.2.2. telephelye:

	telephely megnevezése	telephely címe
1		1108 Budapest, Újhegyi sétány 1-3.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

- 2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1980. május 15.
- 2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv
 - 2.2.1. megnevezése: Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat
 - 2.2.2. székhelye: 1102 Budapest, Szent László tér 29.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

- 3.1. A költségvetési szerv irányító szervének
 - 3.1.1. megnevezése: Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete
 - 3.1.2. székhelye: 1102 Budapest, Szent László tér 29.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

3.2.2. székhelye: 1102 Budapest, Szent László tér 29.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján ellátja a helyi óvodai nevelést és a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

- nevelési feladatok ellátása a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig, legalább napi négy óra biztosítása az óvodai nevelésre kötelezett gyermekek számára a nevelési év kezdő napjától,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló foglalkozások biztosítása, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint a gyermekek napközbeni ellátása, az óvoda zárva tartásának ideje alatti a rászoruló gyermekek intézményen kívüli étkeztetésének biztosítása,
- a pedagógiai program végrehajtása során együttműködés más nevelési-oktatási intézményekkel,
- különleges bánásmódot igénylő gyermekek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása,
- az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható autizmus-spektrumzavarral küzdő, enyhe értelmi fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- az egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján,
- az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi gyermekkel együtt nevelhető-oktatható beszéd-fogyatékos sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- speciális tehetséggondozó programok szervezése hátrányos helyzetű gyermekek részére,
- tehetségpontként működhet.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	013350	Az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
2	066010	Zöldterület-kezelés
3	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
4	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
5	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

6	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
7	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
8	104037	Intézményen kívüli gyermekétkeztetés
9	104060	A gyermekek, fiatalok és családok életminőségét javító programok
10	107080	Esélyegyenlőség elősegítését célzó tevékenységek és programok

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat által meghatározott Budapest X. kerületi utcanévjegyzék szerint.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: Az intézmény vezetőjét a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete öt év határozott időre bízza meg nyilvános pályázati eljárás útján. Az intézmény vezetőjét a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete menti fel. Az egyéb munkáltatói jogkört Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat polgármestere gyakorolja. Az intézmény vezetője a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény szerinti közalkalmazotti jogviszonyba kerül kinevezésre.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	megbízási jogviszony	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: óvoda

6.1.2. alapeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: a költségvetési szerv pénzügyi-gazdálkodási feladatait a Kőbányai Polgármesteri Hivatal (1102 Budapest, Szent László tér 29.) látja el.

6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám:

	feladatellátási hely megnevezése	alapeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Kőbányai Aprók Háza Óvoda	óvodai nevelés, a többi gyermekkel		200 fő

		együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		
2	1108 Budapest, Újhegyi sétány 1-3.	óvodai nevelés, a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése		107 fő

6.3. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	1108 Budapest, Újhegyi sétány 5-7.	42309/73	használati jog	óvoda
2	1108 Budapest, Újhegyi sétány 1-3.	42309/111	használati jog	óvoda

ZÁRADÉK

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a KÖBÁNYAI APRÓK HÁZA ÓVODA 2022. május 13. napján kelt, 2022. augusztus 01. napjától alkalmazandó KCO/245/2/2022 okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: Budapest, 2022. május 20.

Magyar
Államkincstár

Budapesti és Pest Megyei Igazgatóság

Ügyintézés helye: 1138 Budapest, Váci út 188
Ügyintéző: Kiss Nikolett
Telefonszám: (1)429-5337

Iktatószám: 01-TNY-150-2/2022-679703
Tárgy: Iratbefogadás

HATÁROZAT

A(z) BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT (1102 Budapest, Szent László tér 29) által benyújtott, 2022. május hónap 16. napján, a 01-TNY-150-1/2022-679703 iktatószámon érkezett, KŐBÁNYAI APRÓK HÁZA ÓVODA (törzskönyvi azonosító: 679703) megnevezésű törzskönyvi jogi személyre vonatkozó, a törzskönyvi nyilvántartásba történő iratbefogadási kérelemnek teljes egészében helyt adok. A benyújtott okirat(ok) a jogszabályi előírásoknak megfelel(nek).

A Magyar Államkincstár által vezetett közhiteles törzskönyvi nyilvántartásba a törzskönyvi jogi személyre vonatkozó befogadott iratokat 2022.08.01 alkalmazási dátummal rögzítettem. A törzskönyvi nyilvántartás egyéb adataiban módosítás nem történt.

Az új irat benyújtásának indoka: Az alapító okirat 4.3. pontjának kiegészítése.

Alapító okirat száma KCO/245/3/2022

Az eljárás során ügyfelet terhelő illeték, díj és egyéb eljárási költség nem merült fel.

Határozatom az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény 80. § (1) bekezdésén, 81. § (2) bekezdés a) pontján, 85. § (3) és (6) bekezdésén, valamint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 104. § (2) bekezdésén alapul.

A Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatóság törzskönyvi nyilvántartási eljárásra vonatkozó hatáskörét az Áht. 104. § (1) bekezdése, illetékességét a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet 10. §-a és 1. számú melléklete határozza meg.

Budapest, 2022. május 20.

Miszlai József a Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatóság igazgatója nevében és megbízásából.

P.H.

Kánya Lászlóné
osztályvezető

Kapják:

1. BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT (1102 Budapest, Szent László tér 29)
2. Magyar Államkincstár Budapesti és Pest Megyei Igazgatóság (1138 Budapest, Váci út 188)

